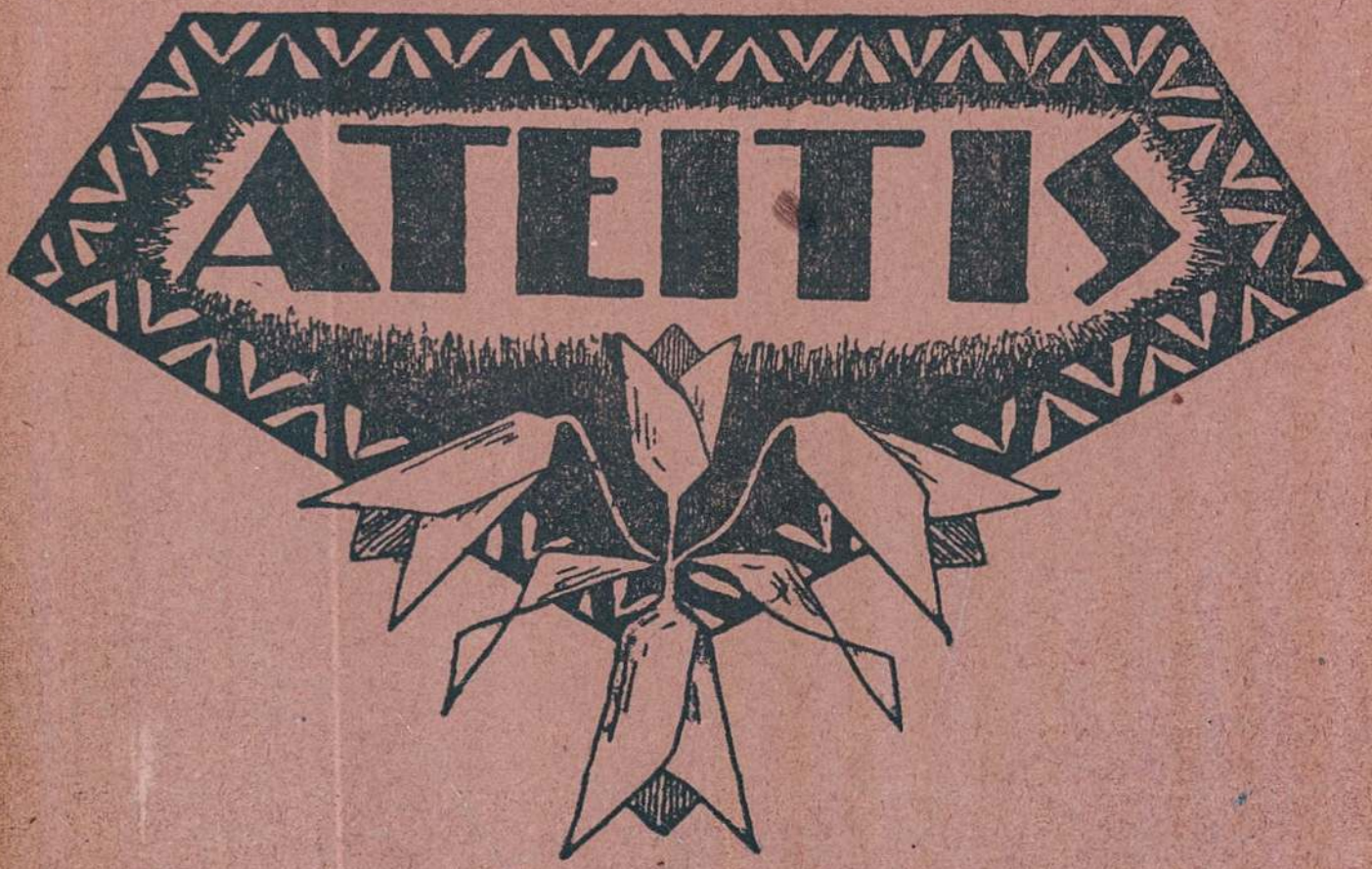

MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

1927 M. LIEPOS—RUGSĖJO M. **Nr. 7—9**

TURINYS

		psl.
1.	*Salomeja Neris* — eilėraštis	321
2.	*Parajus*: Rožės „	322
3.	*Motiejus*: Vakaro žvilgsniai eilėraštis	323
4.	*A. Vaičiulaitis:* Ugnis	324
5.	*Vl. Viliamas*: Naujo darbo angoje	341
6.	*Šešuolė*: Baltasis džiaugsmas	342
7.	Jo Eksc. titularis Skitopolio Arkiv. Pranciškus Karevičius Ateitininkams	343
8.	*J. Gudas*: Religija ir dora	345
9.	*Ažuolaitis*: A. a. Vincas Mickus	354
10.	*Ateitininkas:* Dirbsime!	355
11.	*A. Vaičiulaitis*: Meškinas vestuves kelia	356
12.	Apžvalga	361
13.	Mūsų veikimas	367
14.	At-kų gyvenimo kronika	370
15.	Naujausios žinios	377
16.	Kuyga ir menas	379
17.	Pranešimai	383

„Ateities“ Redakcija: Kaunas, Laisvės Alėja 61. Telefonas 345

„Ateities“ Administracija: Kaunas, Laisvės Aleja 3. Telef. 15—80

„Ateities“ kaina:	Lietuvoje metams	15 lt. —
	Užsieniuose metams	20 lt. —
	Atskiras numeris	1 lt. 50 c.
	Moksleiviams imant kuopose	1 lt. —

Redakcijos žodis

Daugumai kuopų neatsiteisus, esam priversti šį sąsiuvinį leisti už 3 mėn. Tačiau manome greitu laiku atsilyginti, išleisdami daug padidintą, gausiai iliustruotą, Palangos konferencijai skirtą, Spalių mėn nr. **Konferencijos prelegentai, visų S-gų, sekcijų posėdžių sekretoriai** ir visi kiti maloniai prašomi ligi š. m. **Spalių m. 5 dienos** atsiųsti Redakcijai savo skaitytas paskaitas, pasakytas kalbas, s-gų sekcijų posėdžių aprašymus ir įspūdžius. Tikimės, kad šį mūsų prašymą maloniai išklausysite.

Del techniškų kliūčių šis „Ateities numeris išėjo ne visai tiksliai sutvarkytas.

„Ateities“ Redakcija.

Salomeja Neris

Ilgos, liūdnos rudens naktys—
Tolus kelias lig žvaigždžių,
Ilgos tylios mano maldos—
Tave jauną palydžiu.

Palydžiu į juodą kraštą—
Nesugrįši niekados.
Nebgirdėsiu tavo smuiko,
Ir širdis raudos, raudos.

Sudaužei tu savo smuiką—
Į krūtis juodos uolos.
Sudaužytą mūsų laimę
Rytas dulkėmis užklos.

Buvo dienos gintarinės,
Buvo dienos su sparnais!
Mano sergančios krūtinės
Nepaguosite sapnais!

Nr. 7—9 1927 m. liepos — rugsėjo mėn. XVII

LSSR Valstybinė Respublikinė Biblioteka

Parajus

Rožės

Po mano langu, tarp žalių rūtų
Žydi, liepsnoja rožės raudonos;
Kiek tyro džiaugsmo, nekaltos meilės
Žiedai jų slepia puikūs, malonūs.

Meilus, aistringas plaukia jų kvapas
Pro atdarytą kambario langą.
Užšalę norai širdy atgijo,
Kai rožių kvapo užliejo bangos.

Ir vėl aš jaunas, ir vėl aš laisvas,
Ir vėl krūtinėj meilė liepsnoja,
Vėl dabartiniais darbais nesotus.
Vėl mane nauji žygiai vilioja.

Vėl man pasaulis skaidrus ir šviesus,
Kur vien tik gėlės varsotos žydi,
Kur žmogaus žingsnį, žvilgį kiekvieną
Šypsanti laimė visur palydi.

O gal ne laimė...? Gal kvapas rožių
Tik valandėlei man' apsvaigino;
Jausmus sukėle, uždegė širdį
Ir ją pasauliui vėl atrakino.

Rokiškis, 1927.

Motiejus

Vakaro žvilgsniai

Skristi į tolį, žemę užmiršti
Slaptosios erdvės dvasią vilioja,
Kai, tamsiaveidę naktį sutikus,
Šypsančiai dienai sudie sumojus,
Žemė nutyla.

Bet kam skrajoti plotų erdvybėj —
Šypsos vakarė tylinčiai žemei;
Nieko, oi nieko širdis netrokšta:
Tyla ir džiaugsmas ritasi perlais —
Žemė pravirko.

Kad nematyčiau ašarų toly,
Kad nesudrėktų mano blakstienos, —
Supasi tylūs medžių šešėliai,
Tiesdami žemėn tamsiąją giją, —
Žvilgsnį sustabdo.

Plotai sustingę. Tiktai dvi akys
Dvasią klajūnę sotina žvilgsniais:
Žemėje šventa, tyloje ugdos
Auštančiam rytui jėgos ir norai,
Skaistus rytojus.

Kad nesudrumsčiau tylinčių tolių,
Kad nesupyktų dangus ir žemė,
Galvą nulenkęs, akis atgręžęs,
Kad nesudrumsčiau tylinčių tolių,
Grįžtu namolei.

A. Vaičiulaitis

Ugnis.

Man audrotie nereikia jokių švyturių.
Į vandenį išmesiu likusias bures.
Aš, vedamas tavo bakužės žiburių,
Pasieksiu uostą, perplauksiu plačias marias.

Saulę jau užstojo geležinkelio pylimas, o jis dar tebemiegojo. Paukščių balsai eglėse, tylus vandens čiurlenimas ir lėtas vėjelis užmigdė jį giliu miegu. Jei ne traukinys, kurs švilpdamas pro šalį pralėkė, vaikinas dar būtų snaudęs

Kai Vincas akis nuo traukinio nukreipė ir pažvelgė tiesiog prieš save, išvydo anapus pylimo mergaitės galvą, gausiai spindulių nušviestą. Netrukus ji pasirodė visa, pažiūrėjo tolyn, ten kur bėgiai raudoni, lyg ugny kaitinti, susitinka, pataisė užpakaly surištą skepetaitę ir ėmė leistis žemyn. Ji lipo įstrižai, nes bijojo paslysti ir nupulti; vienoje rankoje laikė baltą ryšulėlį, o antra įsikabino į žolę.

Vincas ją tuoj pažino. Buvo tai nesenai atsikėlusio stoties budėtojo duktė Liūdytė. Jis ją matė tą pačią dieną, kai atvažiavo. Liūdytė stovėjo tada ties vagonu vienplaukė, o šaltokas rytų vėjas smarkiai pūtė. Vincas tuomet žiūrėjo, kaip ji apsiaustą stengėsi stipriau suveržti ir retkarčiais taisydavo vėjo draikomas kasas.

Liūdytė vaikinui pasirodė be galo daili. Jis būtų ilgiau į ją žiūrėjęs, bet atėjo tėvas ir nusivedė

Paskui vėl juodu susitiko. Buvo pavakarė. Jis ėjo geležinkeliu, nuleidęs galvą, o Liūdytė, grįždama iš miškelio uogavusi, pavijo jį ir užkalbino. Taip šnekučiavo, kol namus pasiekė. Čia Vincas ją atsisveikino ir pasuko namų link, kur e buvo kiek toliau nuo stoties. Pusiaukelėj atsigręžė ir pamatė, kad ji, ant vartelių pasirėmus, stovėjo ir jį akimis sekė.

Dabar Vincas pašoko, priėjo prie jos, padavė ranką ir padėjo nusileisti.

— Ačiū, pasakė ji.

— Nėr už ką, nusijuokė. Kur einat?

— Čia pat, į upę. Reikia šis tas išskalbti, atsakė nusišypsojus mergaitė.

— Kodel tarnaitei neduodat? Paklausė Vincas, truputį nustebęs.

Liūdytė nusijuokė ir tarė:

— Visokiems niekniekiams tarnaitę gaudysi. Tokius darbas aš visumet atlieku.

Taip kalbėdama, ji nuėjo pas upelį, skalbinius numetė ant žolės, o pati įsibrido į vandenį Vincas atsisėdo ant kranto ir tylėdamas žiūrėjo, kaip ji rengėsi dirbti.

— Kur pirmiau gyvenot? po valandėlės paklausė.

Ji įvardino vietą ir pridėjo:

— Ten buvo smagiau. Aplinkui girios ir girios. Rytą atsidarydavau langą ir klausydavau, kaip paukščiai čiulba... Kiek jų ten daug... Nė vardų visų nežinau... Medžiai aplink aukšti, tiesūs. Kai vėjas pakildavo, jie imdavo dūsliai ošti, viršūnėmis linguoti... Man tuomet pasidarydavo lyg liūdna, kažin ko graudu, bet ir smagu...

Čia ji nutraukė žodžius, pažvelgė į Vincą ir pamačiusi, kad tas susimąstęs klausė, vėl pradėjo iš lėto pasakoti, dažnai sustodama ir plaukus nuo akių braukdama.

— Tuomet laukdavau ko nors ateinant... Žmonių aplink gyveno nedaug, stotis maža, todel retai kas ateidavo. Kartais bėgdavau į girią... uogų rinkt. Uogų nevisada būdavo, tai pavasarį ar rudenį viena sau vaikščiodavau. Stoties tarnautojai beveik visi seni — ir viršininkas, ir kasininkas, ir... Ten gyvenom trejus metus. Paskui čia atkėlė. Žmonių čia daugiau, bet girių nėra. Tik lygumos ir lygumos...

Ir ji pažvelgė aplink. Toli toli pietuose stūksojo vakarinėj migloj paskendusios kalvos, o iš kitų trijų šalių tik ūkininkų trobos ir trobos, medžių apsuptos. Tie namai sudarydavo lyg kokią sieną, kuri akį suturėdavo, tolesnes vietas užstodama. Tik daiktais pro medžių viršūnes pasirodydavo bokštas, bet jų nedaug tepamatysi — tris keturis.

— Sunku rasti toks dykas kraštas, kaip čia, pridėjo Vincas. Tiesa, ne dykas, gyventojų dabar tankù, bet namus atimk, tai gausi didžiulę sporto aikštę.

Mergaitė darbą pabaigė. Išlipo į krantą ir šalia atsisėdo. Juodu dar valandėlę kalbėjo apie aplinkinius žmones, su kuriais dažnai sus tikti tenka, apie mažus ir didesnius nuotykius.

Jau ėmė temti, kai juodu pakilo. Ji ėjo palengva, lyg nenorėdama, o jis taip pat neturėjo ko skubėti. Pakeliui vieną kitą žodelį pratardavo ir vėl žengė tylėdami.

Ties namais atsisveikino. Sugirgždėjo durys, ir ji buvo viduje. Netrukus vėl durys sugirgždėjo. Atsisukęs pamatė apsiausto kraštą sumirgėjus ir vėl pranykus. Pažino—tokį apsiaustą stotyj vienas kasininkas teturėjo.

— Po šimts, tarė sau Vincas. Jis žinojo, kad kasininkas buvo jaunas, dailus vyras ir nevedęs.

* * *

— Ko lauki? Jau turėtum mieste būti, kalbėjo Vincui motina kitą rytą. Dar į pamaldas pavėluosi. Žiūrėk, saulutė jau visai aukštai pakilus.

— Nieko, spėsiu, tarė tas rengdamasis. Nuo stoties nė vienas dar nenuėjo.

— Supaisysi stotį, prabilo rūsčiau senutė. Tu savo atlik, o su kitais mums galvos neskauda.

— Kad jūs, mama, tuoj pykstat. Lyg čia yra už ką?..

— Ne pykstu, vaikeli, tik tau gera noriu. Ar aš ką bloga savo vaikui patariau? Kol jūs jauni, mūsų žodžių nenorit girdėti, bet kada verksite.

Sūnus žinojo, kuo tai užsibaigs: jei jis dar žodį kitą pasakys, motina pyktels ir ims bartis. Toks ten barimasis — ramybės neduoda, ir tiek. Gudriau padarydavo, kai lauk išeidavo Tuomet senutė tildavo ir vėl gera būdavo.

Pagaliau jis apsitaisė. Dar kartą pažvelgė, ar nepamatys ko ateinant, kad smagesnis kelias būtų. Paskui metė akį ant geltono namelio, kur Liūdytės tėvai gyveno. Bet nieko neišvydo. „Gal, jau mieste", pamanė. Jis visą rytą dabojo, kad galėtų sykiu nueiti. „Namie, rodos, neturėtų likti. Kiek žinau, nė vieno šventadienio nelenkia. Bepig jai: kai blogas kelias — nuveža".

Mieste žmonių rado daug. Moterų skepetaitės tik mirgėjo; kai kur, ant laiptų ar kieme, jos kojas avėsi ir garsiai klegėjo. Dar linksmesni ir gyvesni buvo mergaičių būreliai. Jos keliavo su gėlėmis rankose ar prie krūtinės, basos — jaunai apsiavus eiti nelabai tiktų. Ne del to, kad bateliai sudils, bet kad taip įprasta. Ir jos mieste susimesdavo į kokią priemenią ar pas šiaip pažįstamą žmogų ir ten baigdavo taisytis. Vyrai vaikščiojo, stovinėjo, kol kur nusimaišydavo ar sueidavo, ko širdužė per visą savaitę laukė. Senesnieji traukė į bažnyčią ar ties šventorium, prieš saulutę, pypkes rūkė.

Vincas nieko pažįstamų nematė. Ligi sumos dar buvo gera valanda, todel ėmė į šen ir ten vaikštinėti. Kad taip nuobodu nebūtų, sustodavo ties krautuvių langais ir žiūrėdavo ten sudėtų daiktų.

— Ei, Vincai, ar dovanų rengiesi kam pirkti? Netikėtai atsiliepė užpakaly skardus balsas.

— Kad krautuvės uždarytos, tarė atsigręždamas.

Prieš jį stovėjo Liūdytė.

— Ar senai atėjai? paklausė ji.

— Tik dabar. O tu?

— Aš jau senai. Nė pati nežinau, kodel taip anksti. Net pabodo truputį.

— Mat, kokia pamaldininkė iš tavęs.

— Visaip pasitaiko. Ar ilgai čia stovėsi?

— Iš tikrųjų, ko mes stovim?

Juodu nuėjo į rinką, pakeliui šnekėdami. Žmonės sekė juos akimis, o kurie pažinojo, kraipydami galvas sakydavo: „Truputį ne pagal savo plunksnas išsirinko".—„Kas jie per vieni?" klausdavo vienas. „Ogi, jis — artelės darbininko sūnus, ji — viršininko padėjėjo duktė", atsakydavo žinantys, o pirmasis išreikšdavo nusistebėjimą garsiu „oho" ir jam dabar viskas aišku buvo.

Vincas nusivedė ją prie būdelių, kur visokių daiktų galėjai gauti. Daug sykių jis ten užsukdavo, visus daiktus užsimerkęs pasakytų. Jie ėjo nuo vieno pardvėjo prie kito, garsiai šnekėdamiesi ir juokdamiesi. Jis buvo linksmas, jam ir diena šviesesnė

atrodė, o širdy taip lengva. Visas niūrumas ir nuobodulys dingo, kaip vėjo išblaškytas. Ji atrodė taip pat patenkinta, daug kalbėjo, o Vincas tik klausėsi. Pasakojo jam, kokius matytų daiktų stoties gyventojai turi, dažnai juokais pastebėdama, kaip kuris gyvena, ko kam trūksta ir ko per daug turi.

Taip juodu žiūrėjo, kol išgirdo varpus į pamaldas šaukiant. drauge nuėjo į bažnyčią, paskui išsiskyrė. Ji nuėjo į moterų pusę, arčiau altoriaus, o jis liko vidury, iš kur ją galėjo matyti. Jos šilkinę skepetaitę aiškiai išskyrė iš kitų tarpo. Vieną kartą ji atsisuko, pažvelgė atgal į žmones, bet jo nepastebėjo.

Pamaldos dar nebuvo prasidėjusios. Vieni tyliai meldėsi, kiti taip stovėjo, treti garsiai žiovavo. Kartais kas nors žmones pastūmėdavo, tuomet lyg sūkurys pasidarydavo, ir vieni ant kitų griūdavo. Vincas ėmė galvoti, kodel ji nuo kaimo mergaičių nieku nesiskiria. Juk budėtojas — jau ponas. Bet greit atsakymą rado. Mat, jos tėvas buvo vargo žmogus. Prie rusų valdžios ir prie vokiečių jis ir paprastu darbininku tarnaudavo ir šiaip kokį darbą dirbdavo. Todel mergaitė patogumų ir ištaigų nematė. Kai lietuviai paėmė valdžią, jis ėmė muštis aukštyn ir pavyko. Iš pradžių, mat, nė nesunkus daiktas rodėsi, nes žmonių visur reikėjo.

Po pamaldų Vincas išsigrūdo pirmas. Jos palikti nenorėjo, todel pralindo pro žmones tolyn ir nutarė palaukti. Jam net gražu atrodė, kaip vyrai ir moterys, lyg bitės karštos vasaros dieną, kūliais lauk vertėsi. Tarp jų pamatydavo ne vieną pažįstamą, bet Liūdytė vis nesirodė.

Tik, kai žmonių rečiau ėmė eiti iš bažnyčios, jis pamatė, ko taip ilgai laukė. Per minią nenorėjo prie jos grūstis, todel nutarė palaukti, kol ji arčiau atsidurs. Bet Liūdytė jį tuoj pastebėjo ir nusišypsojo.

— Daug meldiesi, tarė jis.

— Nenorėjau, kad žmonės trintų.

— Tik ne tokia trapi, kad sutrintų, pasakė jis. Abu nusijuokė.

Paskui jie išėjo į gatvę ir vėl vaikščiojo. Prie jų prisidėjo daugiau vaikinų ir mergaičių, taip kad ištisa virtinė pasidarė.

— Jau man net kojas skauda, pasiskundė po geros valandos Liūdytė.

— Taip greit, pasakė Vincas. Jis suprato, jog toji namo jau mano eiti, todel paklausė:

— Gal jau prie savų trauksim?

— Kaip nori. Būtų laikas.

Pakeliui stabtelėjo valandėlę ties pardavėjais, kur jis saldainių nusipirko ir į kišenius susipylė.

— Tave skiriu šito kišeniaus šeimininke. Kaip nori daryk, bet žiūrėk, kad ligi namų būtų tuščias.

Jam darydavosi labai smagu ir linksma, kai pajusdavo jos dailią ranką į kišenių slenkant ir iš ten saldainių traukiant.

— Ko vakar kasininkas buvo užsukęs? paklausė jis ūmai.

Ant jos kaktos pasirodė nedidelė raukšlė, matyt, klausimas jai nevisai patogus.

— Lyg aš žinau. Sėdėjo ligi vidurnakčio, plepėjo, nė pati neatsimenu ką. Tėvai vertė ir mane su juo sėdėti.

* * *

Keletas savaičių praslinko Vieną šventadienį, pavakare, Vincas išėjo į laukus. Tėvai jį šiandie namie paliko, todel laikas labai prailgo. Tik, jiems grįžus, galėjo laisviau atsidusti. Šiaip, namie likus, visada darbo rasi. Jie turėjo savo karvę, porą paršų; dar ir paukščių reikėjo žiūrėti, kad į javus kur nesulįstų — išbraidžioja paskui, ar svetimuos daržuos žalos nepadarytų.

Dabar žengė jis plačia ežia ir grožėjosi kylančiais javais. Rugiai jau plaukė, kviečiai ir gerokai paaugę. Kai vėjas pūsteldavo, javai vilnydavo, ir jam atrodė, jog jie ties jo kojomis lenkiasi. Vasarojas daiktais gerokai nuo žemės pakilęs, daiktais dar visai jaunas, smulkutis, vėjo srovės pagautas virpėjo, jog atrodė, kad tūkstančiai mažų, žalių drugelių rengiasi aukštyn kilti, sparnelius taiso.

Jis taip praėjo kelių ūkininkų laukus, kol, radęs smagią vietą, atsisėdo. Neturėdamas ko veikti, prisiskynė gėlių ir ėmė vainiką pinti. Bepindamas mąstė, kaip visą savaitę turėjo dirbti, niekur ištrūkti negalėjo. Per tas šešias dienas taip nuvargdavo kūną, kad vakare, apie dešimtą valandą, nieko daugiau nenorėdavo, tik į lovą pulti ir užmigti. Kai kada miegas neimdavo. Tuomet jis galvodavo apie ją... Liūdytę. Stengdavosi įsivaizduoti, ką ji tuo metu veikia, ir ta viena nuolatinė mintis jį greit užmigdydavo. Pirmiau jį tėvas pavaduodavo, bet atsitiko nelaimė — nusimušė ranką, ji sutino, ir turėjo namie žmogus sėdėti. Ir dar mėnesį kitą sėdės.

Į Vinco vainiką tiko visos gėlės. Geltona pienė galvą kėlė šalia smulkučių neužmaršuolių pluošto, tamsiai mėlynos raguolės gretinosi prie gaidukų, gelsvų laukinių gėlių. Baltos stypsojo šalia raudonų, o šių tarpe galėjai matyti žalių, plačių lapų dar nepražydusio augalo.

Jis pakėlė akis, kad daugiau gėlių pamatytų, pervedė žvilgsniu toliau. Reikėjo keltis, nes aplink visos buvo nuskintos.

— Ot, ten tai puiki gėlė, tarė jis, ranką prie akių pridėjęs ir tolyn žiūrėdamas.

Tolokai, tarp žalių javų, matė gražų paveikslėlį—ten vaikščiojo mergaitė ir, matyt, taip pat gėles rinko, nes dažnai pasilenkdavo, beveik visa pranykdavo, paskui vėl pasirodydavo. Ji artinosi į tą šalį, kur Vincas stovėjo. Vėjeliui nurimus, jis išgirdo, kad mergaitė dainuoja. Iš gaidos galėjo spręsti, kad dainavo apie jauną mergaitę lelijėlę, kuri laukė savo bernelio, bet atvažiavo kitas, jos nemylimas, ir tėvai tam atidavė.

Liūdytė dainavo liūdnu balsu, kurs rodė jos dvasią neramią esant. Kai ji nutilo, Vincas šūktelėjo:

— Alio, ėhė!

Išgirdo, pakėlė akis ir, pamačius jį, mostelėjo ranka.

— Tau šiandie lyg ko reikia? paklausė priėjęs Vincas.

— Man? Nieko, atsakė.

Ji buvo pasipuošusi, gražiau apsitaisiusi. Ant kaklo kabojo puikūs gintariniai karoliai.

— Kada pirkai juos? tarė jis.

— Aš jų nepirkau.

— Bet sėsk, kam stovėti. Tai kur gavai, kad nepirkai?

Ji nesėdo apsidairė aplink ir atsakė:

— Žinoma, kad gavau.

— Nuo ko?

— Rūpėtų...

Vincas beveik įspėjo, nuo ko galėtų jie būti, bet neužsiminė. Tik jis nesuprato, kam slepia. Pirmiau ji būdavo tokia atvira. Pažvelgęs į ją, pamatė, kad ji truputį susibaigus ir nuvargus. Klausinėti nenorėjo. Dar vieną kitą žodį tarus, ji atsisveikino, giliai jam į akis pažvelgdama.

Likęs vienas, kalbėjo sau:

— Ne man vargšui apie kalnų viršūnes svajoti. Kad aš turėčiau tiek pinigų, kiek kasininkas, jos tėvai nešnairuotų, mane susitikę. O ji? Ji juk nesipriešins tėvų valiai... Žinau ją... Visada tokia gera, meili... Tėvai savo padarys, ir tiek.

Paskui jis pradėjo galvoti, iš kur kasininkas tiek pinigų ima. Taisosi puikiausiai, nuolat geria, ūžia per naktis, kortuoja ir vis prakiša. Dabar vėl Liūdytei visko perka.. Algą nedidžiausia... Visi žino, kad tėvai jo neturtingi, iš namų nieko negauna. Tai iš kur?

Vieną vėlų vakarą Vincas negalėjo jokiu būdu užmigti. Išėjo lauk. Bet ir ten buvo liūdna, sunku, neramu. Juodi debesys kilo iš vakarų ir toli žaibavo. Audra turėjo užeiti. Bet kaip greit — nežinia. Jis slinko pamaži priekin, o šaltas vėjas pūtė. Jis nejautė vėsaus audros vėjo, nes jo krūtinėj degė smarki, neužgesinama ugnis. Į tą ugnį, rodos, atsiliepė kiekvienas gamtos suvirpėjimas. Ir smilga, kuri, vėjo pučiama, švilpė, tuo švilpimu didino jo dvasios karštį, ir griežlė, kuri dobiluos laukiniu balsu garsiai šaukė, kėlė jo širdy dar smarkesnį nerimą, ir medžiai, ir debesiai... Viskas, viskas... Ir užeina tuomet valandos, kad žmogus pats savy netelpi. Trokšti draugo, ieškai žmonių, bet ar visumet jie tavęs norės?..

Jis sustojo, kai priėjo pylimą. Užlipo ir netoli pamatė žiburį spinksant. Priėjo arčiau, pravėrė tyliai vartelius ir pažvelgė pro langą.

Ten sėdėjo jauna mergaitė ir jos motina. Mergaitė buvo atsigręžusi į langą. Ko jodvi taip ilgai neina gulti?

— Bus, kaip aš sakau, kalbėjo rūsčiai senė.

Cia stabtelėjo laukdama, kad jai atsakytų. Mergaitė tylėjo.

— Tėvų visada turi klausyti. Kol aš jauna buvau, taip pat klausiau... Vincas tau ne draugas, su juo nesusidėk... Dar kartą sakau...

Stovėjęs už lango vaikinas išgirdo tolimą griaustinį. Jis lygiai taip rūsčiai ir sunkiai dundėjo, kaip sunkūs ir rūstūs buvo senės žodžiai. Audra artėjo. Vėjas smarkiai daužė skardinį namelio stogą, o vyšnios ir obelys garsiai ošė.

— Negali eiti už kasininko. Toks vyras, gražus... turtingas... Ponia būtum... O ten radai į ką įsižiūrėti... Negalėtum eiti..

— Verčiau į vienuolyną... atsakė, pagaliau, mergaitė.

— Reikia tavęs vienuolyne. Bėk, su liktoriais ir žvakėmis tavęs ten laukia. Darysi, kaip aš sakysiu, arba galėsi eiti laukais.

—... Arba mirti, dusliai nuaidėjo per kambarį.

Šviesus žaibas, kaip Viešpaties angelas, perskrodė nuo vakarų ligi rytų nakties tamsą, o griaustinis ir vėjas galingai sutrinksėjo, sušniokštė. Vaikinui pasirodė, kad tam gamtos triukšme išgirdo rūstų balsą: „...Arba mirti“...

* * *

Plentas lygus, kaip stalas. Nei jokio žmogaus nei vežimo nematyti. Jei pažiūrėsi priekin ar atgal, pamatysi medžių eiles, toli susijungiančias, ir baltus akmenis šalimis, rudenio saulės nupliekstus.

Diena pasitaikė graži, kokių visumet būna rudenio vidury. Bet tokią dieną eiti vienam kažko nejauku: jauti, kad visa gamta paskutiniu šypsniu į pasaulį žvelgia. Paukščių nėra. Laukai pustuščiai.

Keleivis, kur iš takelio į plentą pasuko, apsidairė, ar ko neišvys. Bet niekur nieko. Nuleido galvą ir nuėjo miesto link. Pilnos rimties tačiau nebuvo: į medžių viršūnes dažnai susimesdavo strazdų būriai, garsiai švilpdami ir triukšmą keldami. Vaikinas jų vienok nepaisė, tik mąstė, kad tuoj reikės tėviškė palikti. Jau šiandie rytą motina verkė, jį į miestą rengdama. Į kariuomenę turėjo paimti. Teisybė, jau pernai reikėjo stoti, bet pasitaikė, kad sunkiai susirgo, ir tarnybą vienus metus atidėjo. Dabar jau metai. Kaip greit! Nieko nepadarysi. Žinojo, kad neišsisuks — vistiek paims.

Vincas, galima sakyti, buvo vienturtis, o tėvai jau seni. Vienintelis jo brolis Rusijoj kažin kur nusimaišė—ar žuvo, ar taip jokios žinios nedavė, tačiau tikro liudijimo apie jį negalėjo gauti. Todel Vincą ir paims, o tėvai liks vienų vieni. Sunku bus senukams.

Vaikinas ėjo nenoromis. Pavėluot nepavėluos, tai nė neskubėjo—vistiek spės. Liepė atvykti aštuoniomis, bet tuo metu pusė ponų dar miega. Ir pats šįryt būtų dar miegojęs, jei nebūtų jo pažadinę. Užmiegotomis akimis atsikelė, mieguistas ir dabar jautėsi.

Pasiekęs upelį, kurs pusiaukelėje tekėjo, atsirėmė į turėklus ir žiūrėjo į vandenį. Kur-ne-kur pasirodydavo mažų žuvyčių būrelis, vikriai pasisukinėdavo ir vėl sprukdavo tolyn. Retkarčiais, tingiai pelekais irdamosi, išplaukdavo iš pakrantės didesnė, bet, skanaus kąsnio neišvydusi, kur į gylę pasukdavo.

Nuo miesto pusės išgirdo žmogų einant. Tačiau neatsigręžė. Būta mergaitės. Ji prisiartino ir pasakė „labas rytas". Balsas jam pasirodė nesykį girdėtas, todel atsisuko ir pamatė, kad sveikinusioji tik keletą žingsnių nutolusi buvo.

— Na, o kas tave taip anksti iš namų išvarė? Sušuko jis, pažinęs Liūdytę.

Toji taip pat labai nustebo, išplėtė žydras akis nežinodama, ką turėtų sakyti, bet susigriebė ir linksmai sušuko:

— Niekas neišvarė! Buvau svečiuos. Visą savaitę. Šiandie grįžtu namo. O kur pats?

Jis jai apsakė, koki reikalai jį į miestą veja.

— Tai paliksi mus?

— Už kokio mėnesio iškeliausiu. Nežinau, ką šiandie ponai užgiedos, kur paskirs. Bet juk vistiek, ant kokios šakos pakars.

— Tai nenori kariuomenėj tarnauti?

— Toks čia noras, toks nenoras, atsakė Vincas. Jei būtų karas, tuomet kitaip galėtum šnekėti. O dabar? Smilksi, smilksi toje pačioje vietoje ir vėl namo grįši, nieko nematęs, visas ištampytas.

— Tai tau patinka kovos? paklausė Liūdytė.

— Man patinka, kur daugiau triukšmo. Per karą, kai nuo vokiečių bėgom, man buvo be galo įdomu: visur mačiau raudonas pašvaistes, girdėjau granatas sprogstant ir šautuvus traškant... Jaučiausi savo kaily. Ugnis ir ugnis aplink.

— Kažin, kaip giedotum, jei pačiam toj ugnyj būtų tekę suktis? nusišypsojus tarė mergaitė.

— Manai didelis daiktas. Vistiek sykį reikės mirti. Toji ugnis, teisybė, manęs nedegino, bet... bet... širdy dabar toks didelis nerimas kyla, kad karščiau už ugnį mane degina. Niekur rimties negaliu rasti.

Mergaitė, nuleidusi galvą, tylėjo. Dar žodį kitą pasakę, jie atsisveikino. Liūdytės ranka, rodos, virpėte virpėjo; jos širdy irgi tamsu ir sunku buvo. Tik veido bruožai liko toki, kaip ir visada.

Iš tiesų, Vinco dvasia nerimo. Dažnai jam ateidavo į galvą, kad kada nors vidaus karštis taip pakils, jog jis perdegs, kaip elektros lemputė, ir vėl senovė grįš. Bet tokia diena neatėjo ir jis vis kentė. Jam niūru darėsi, kai retkarčiais imdavo mąstyti apie ateitį. Prieš jo akis stodavo tamsus, sunkus kelias, o kelio pradžioje matydavo save, tokį pat nelaimingą, su neramia širdim.

Toms valandoms užslinkus, jis numodavo ranka, stengdavosi nieko nemąstyti ir stverdavosi darbo. Dirbdavo tol, kol jėgos nusilpdavo ir nuvargęs į lovą parkrisdavo.

Mieste, kaip spėjo, vyresnybės nieko nerado, nors buvo gerokai po aštuonių. Kambarys, kur turėjo komisija atvykti, darė skurdaus įspūdžio: sienos apšepusios, tinkas daiktas nutrupėjęs, langai tamsūs, dulkėmis apnešti. Kampe stovėjo geležinis pečius, bet taip toj vietoj netinkąs, jog atrodė, kad kas jį už bausmę ten patupdė. Niekur nematyti nė vieno paveikslo, tik kampuose vortinkliai karojo, o ant grindų popiergaliai raičiojosi.

Viduje keletas vyrukų stovinėjo. Vieni drąsiai kėlė galvas aukštyn, statė krūtines priekin, rūkė, antri, o jų buvo daugiau, sėdėjo pasieniais ant suklypusių suolų ar lauke vaikštinėjo, lyg ko didu laukdami, truputį neramūs, nesavi. Iš pirmųjų tarpo vanago nosies miesčionis sudarė komandą ir pradėjo gimnastikos mokyti.

Devyniomis pasirodė komisijos pirmininkas, pro plačius akinius į pasaulį išdidžiai žvelgdamas, greta jo žengė apskrities gydytojas, senyvas, aukštas žmogus. Užpakaly sekė susikūprinęs sekretorius, su popierių pundu po pažasčia ir suvelta skrybėle ant galvos. Kiek toliau pustekinis lapsėjo viršaitis, portfelį rankose glamžydamas ir nuolat kosėdamas.

Visi suėjo į kitą kambarį ir susėdo už stalo—vidury pirmininkas pilnoje formoje, dešinėje — gydytojas, kairėje — nuraudęs iš didelės garbės viršaitis, o sekretorius patraukė savo kedę į galą stalo. Jie dar ilgai šnekėjosi tarėsi, paskui pradėjo vartyti popierius. Dar pusvalandis praslinko, kol ėmė šaukti.

Vincą pašaukė greit. Gydytojas jį pažino.

— Ar jau sveikas? paklausė.

— Sveikas, atsakė tas.

— Gerai.

Liepė jam nusivilkti. Po to jį svėrė, matavo aukštį ir per krūtinę, paspaudė šonkaulius dar padaužė kūjeliu, pridėjo ausį prie triūbelės; kas reik užrašė, liepė apsitaisyti, pasakė, kad tinka, kada reikės stoti, į kokią dalį, ir ceremonijos buvo baigtos.

Išėjęs dar vaikščiojo valandą mieste, nusipirko reikalingų daiktų ir pasuko namų link.

Po kelių savaičių Vincas atsisveikino su tėvais, pažįstamais ir iškeliavo. Pirma nuvyko į savo apskrities miestą, o iš ten pristatė į paskirtą vietą. Nuo tėviškės buvo netoliausia — apie trys dešimtys kilometrų.

* * *

— Motin, ar dar nepailsai? klausė kokių šešiasdešimt su viršum metų senukas savo palydovės.

— Tėvai, o tu ar dar nepailsai?

— Aš dar ne, atsakė tėvas.

— Tai ir aš ne, tarė senutė. Kažin ar dar toli tas miestas, kur Vincukas tarnauja.

— Palauk, dūšele, valandėlę, užlipsim ant ano kalnelio, kur pušimis apaugęs ten stovi, ir išvysim bažnyčios bokštus. Miestas taip pat bus matyt, kaip ant delno, širdele.

Senutė, viltim paskatinta, vėl trepleno smulkiu žingsniu, o vyras žengė lėtai, linkčiodamas, lyg javų maišą ant nugaros būtų nešęs. Iš ilgos kelionės abu labai nuvargę buvo, bet mintis, kad šiandie su sūnum susitiks, davė jiems jėgų ir džiaugsmo. Jų senatvė pakėlė ii tolimą kelią ir vėsų vakaro orą. Gal, būtų nė nesiryžę taip toli leistis, bet noras sūnų pamatyti buvo toks didelis, kad jie namie nerimo, ypačiai, kad juos giminės užprašė. „Atvažiuokite", rašė, „pas mus dideli šv. Klemenso atlaidai. Vyskupėlis ketino būti". Senukai pasitarė ir nusprendė, kad važiuoti per brangiai atsieis. „Žiūrėk, į šen ir ten beveik po aštuonis litus, už abu – šešiolika, tai, dūšele, gali gražų paršą nusipirkti".

Anksti rytą išsirengė, bet jų sparta buvo maža, todel beveik visą dieną ėjo. Nuo kalno pamatė miestą, gilioje dauboje gulintį. Iš kaminų kilo melsvi dūmų debesėliai ir sklaidėsi aukščiau miesto, sudarydami lyg platų tinklą. Tarp raudonų ir baltų namų buvo matyti medžių kamienų styrinčių, šakas į aukštį keliančių.

Nusileidę žemyn, valandėlę paėję, pamatė prie pat plento raudonų, sunkių mūrų eilę.

— Kareivinės, pasakė senukas.

— Ar tai čia Vincelis? sušuko nudžiugus motina.

— Čia, dūšele. Palauk, paklausiu sargybinio, gal, jis žinos, kur jį rasim.

Jis priėjo prie kareivio, kur į medį atsirėmęs, šautuvą prie medžio pastatęs, į juos žiūrėjo. Senutė slinko paskui nežinodama, kaip čia reikėtų užkalbinti. Vyras pasakė sūnaus vardą ir pavardę, paklausė, ar pažįsta ir kur jo ieškoti. Sargybinis parodė toliau esančius dviejų aukštų namus, liepė ten eiti ir klausti.

Pasakė kareiviui ačiū ir nuėjo. Už kelių dešimčių žingsnių pasiekė didelę aikštę, kur buvo raitelių pilna. Ot, reginys! Senutė sustojo ir negalėjo atsižiūrėti. Vienur kareiviai ratu jojo, kitur pikėmis šiaudinius kamuolius badė, o dar toliau rykštes kirto. Net šiurpulys žmonai per strėnas perėjo, į tuos prajovus bežiūrint. Tik pagalvokit! Kareivis sėdi žirge ir nuogą kardą laiko. Paskui jį pakelia aukštyn, paspaudžia pentinais arklio šonus ir lekia, lyg patrakęs, kol pasiekia iškeltas rykštes. Jei gerai pasiseka, tai ir visas nukerta, o jei arklys į šoną pasuka ar taip nevyksta, tuomet vyresnieji rėkia, barasi.

Senukui taip pat buvo įdomu. Jis, buvęs kareivis, prisiminė praėjusias dienas. Tada nuvežė jį toli, į žemės galą. Kai kas šnekėjo, jei dar savaitę būtų važiavę, būtų pasiekę žemės kraštą. Gerai, kad nevežė toliau, nes traukinys būtų į kažin kokias kiaurymes nugarmėjęs. Teisybę pasakius, ten iš jų nuo šalčio tik grobai būtų likę, nes jau toj vietoj sausio mėnesį išlietas iš puodelio vanduo ledu krisdavo. Tik žmonės tąsyk kvailesni atrodė. Suvarydavo tokių avinų, kad kairės rankos nuo dešinės neatskirdavo, ir turėdavo jiems ant vienos rankos šiaudų, ant antros šieno rišti. Tuomet au tokią kamandą suprasdavo, nors sunkiai. Ak, ir kamanda

kitokia buvo. O čia, vyre, vis sava, kad ir užkeikia, bet saviškai.

Senukui ne naujiena tai buvo, tačiau jo žmona tokių stebuklų labai retai teregėdavo.

Ilgai dar būtų žiūrėję, kad ne balsas iš užpakalio:

— Iš tolo pamačiau jus, pasiprašiau ir atbėgau.

Juodu atsigręžė ir pamatė prieš save kareivį, kurs, pridėjęs prie kepurės ranką, juos pasveikino. Tėvas tuojau Vincuką pažino, prišoko prie jo, apsikabino ir garsiai į veidą pabučiavo. Tuojau pribėgo, išskėtusi rankas, ir motina. Ji išsyk sūnaus nepažino—ne tokį išleido, kokį dabar regi.

— Viešpatie! sušuko ji. Tai tu, Vinceli!

Ir ji norėjo pulti prie jo, bet susitūrėjo ir liko bežiūrinti į jį. Gal būt, nedrąsu jai buvo, kad tiek daug žmonių aplink matė... Bet sūnus priėjo, pabučiavo į kaktą, paskui į ranką ir tarė:

— Tuojau pažinau, vos spėjau pamatyti.

— Kaip tau, vaikeli, einasi? Klausė abu sykiu. Ar turi ko valgyti, ar nereikia bado kęsti? Gal, šalta su šitais drabužiais?

— Viskas gerai, atsakė.

Paskui jie pasitraukė į pašalį, atsisėdo.

— Tu, sūneli, dabar tikrai į vokietį panašus. Galva nuskusta, kaip plikis atrodai. Tikras vokietis. Ir suvaržytas, plepėjo senutė.

— Kad, mama, mes visi čia toki, lyg būtume vieno tėvo vaikai.

— Kaip, ar nemuša jūs, nebaudžia? klausė tėvas. Kai aš tarnavau, tai kad duodavo, net stiprūs vyrai kartais neatlaikydavo.

— Mūšti negalima. Jei vyresnis pamatytų, gautų daboklės. Bet kartais neva arklius muša, o labai dažnai tyčia ir kareiviui per nagus užveža.

— Ar turit kam pasiskųsti? klausė motina.

— Yra, kurgi nebus. Vyresnieji nuolat klausia: „Ar nenuskriaudė, ar nesumušė?“.

Taip jie šnekučiavo ilgą laiką. Tėvai klausė, o sūnus atsakinėjo. Dabar jis visus vargus išsipasakojo. Motina tarpais džiaugėsi, kai sūnus linksmai kalbėjo, tarpais liūdo, kai sūnus kiek nusiskųsdavo. Tėvas, galva linguodamas, pritardavo ir retkarčiais savo pastabas reiškė, palygindamas dabartinę būklę su senove, kada jis carui tarnavo.

Atėjo laikas atsiskirti. Motina padavė lauktuvių pundą, į skepetaitę surištą.

— Ačiū, pasakė sūnus. Nežinau, ar ilgai skels, nes ir draugus reiks pavaišinti. Mat, pas mus tokia mada.

— Tau, ar nepavogė ko? klausė susirūpinusi motina.

— Aną savaitę, kai buvau susirgęs...

Čia jis ūmai sustojo supratęs, kad bereikalingą žodį prasitarė, naujo rūpesčio tėvams suteikė.

— Nieko mums nesakei nė nerašei, pasakė tėvai. Ar labai sirgai, ar ilgai?

— Neilgai. Vėl buvo ėmę galvą skaudėti, tik tuojau praėjo.

— Kad senoji liga neprasidėtų.

— Nieko, dabar sveikas jaučiuosi.

Atsisveikino, susitarę kitą dieną po sumos susieiti.

Nė sumos nereikėjo kitą dieną. Matė jį einant su visais kareiviais į bažnyčią. Jis žengė pirmas po orkestro, toks atlašus, aukštas, žiūrėjo tiesiai priekin, todel jų nė nepastebėjo.

* * *

Kartą žiemą gavo tėvai laišką. Iš rašto pažino, kad ne nuo sūnaus. Atplėšę paskaitė, kad rašo iš to paties pulko, kur Vincas tarnavo, jo draugas.

„Jūsų sūnus sunkiai susirgo, ir vietos gydytojai atsisakė gydyti. Keturias dienas gulėjo kariuomenės ligoninėj, paskui, ligai smarkėjant, išvežė į Kauną. Skundėsi, kad labai gelia galvą. „Lyg grąžtu kas gręžtų", sakė jis. „Išvažiuodamas prašė, kad duočiau žinią".

Tokios naujienos visiškai nesitikėjo. Tėvas tuojau nubėgo į stotį ir per telefoną paklausė, kaip Vinco sveikata. Jam atsakė, jog buvo labai bloga, darė operaciją ir dabar šiek tiek pagerėjusi. Sūnus prašęs, kad kas iš namų atvažiuotų — labai pasiilgęs.

Kitą rytą traukinys nuvežė Vinco tėvą į Kauną. Pėkščias nuėjo ligi ligoninės. Vedė jį per eilę kambarių, kur lovose gulėjo daug išbalusių žmonių. Vieni jų, akis sumerkę, tyliai kentė, kiti dejavo, dar kiti blaškėsi, nerimo. Daiktais praeidavo pro vos bekvėpuojančius, į numirėlius panašius. Visur sklido aitrus vaistų kvapas, kuris senuko, drauge su sergančiųjų dejavimais vos neapsvaigino. Jis žiūrėjo, kur savo sūnų pamatys, širdis neramiai plakė. Bet jį vedė toliau ir, tik praėję daug palatų, atsidūrė silpnai apšviestam kambary.

Ligonis akis buvo sumerkęs, bet ar miegojo — negalėtum įspėti. Kaip jis susibaigė per tas kelias savaites! Žandai giliai įdubę, paakiuos mėlyni ratai, o pats greičiau į nabašninką panašus, negu gyvą žmogų. Galva apraišiota, rankos iš po baltos antklodės ištrauktos, pirštai — tik vieni stagarai, sudžiūvę, pageltę. Protarpiais jo sunkų ir tankų alsavimą nutraukdavo gailus, tylus sudejavimas. Tėvui, į jį bežiūrint, pasirodė, kad jo kvėpavimas kas minutė lėtėja, o tamsi mirtis aplink skraido, drauge su vaistų kvapu ir ligonių dejavimais aplink suka. Ir jo širdy pasidarė dar liūdniau, skaudžiau, negu pirma, net ašara per veidus nuriedėjo. Išsiėmė iš kišeniaus skepetaitę, nusišluostė akis ir pažiūrėjo į sūnų.

Vincas tuo tarpu palengvėle praplėšė blakstienas, įsmeigė į tėvą akis ir jų žvilgsniai susitiko. Kažin ar pažino, bet po valandėlės jo veide pasirodė nusistebėjimas, paskui pakėlė aukštyn

ranką, lyg norėdamas pasisveikinti ir dusliu, tyliu balsu prašnabždėjo:

— Tai jūs čia, tėveli?

— Kas, vaikeli, galėjo tikėtis tave tokį išvysti, atsakė pro ašaras tėvas.

Kur neverks! Vieną tą sūnų teturėjo, kitas gal jau supuvęs kur svetimuos kraštuos dūlija, ir tą patį dabar Viešpaties ranka norėtų pas save paimti. Nei paguodos nei užvado senatvėje! Lyg tam visą amželį žemę, kaip kurmis, rausė, kad, žilo plauko sulaukęs, neturėtų kur galvos priglausti, po svetimus žmones bastytis tektų.

— O ką mama?... vėl po valandėlės paklausė Vincas. Ar neverkia?...

— Visaip, sūneli, būna. Kur čia neverks! Žinai moteriš ką... Kol draugėje gyveni, ir susibarti tenka, o kai atsiskiri... žinai, vaikeli, vistiek žmogus širdį, ne akmenį, krūtinėje nešioja... Ir skauda ją...

— Pasakykit, tegu nesirūpina... Pasveiksiu... Šiandie jau daug geriau... Vakar ir kvėpuoti sunku buvo.. vos-ne-vos ištūrėjau..

Paskui uždėjo jis ranką ant krūtinės, lyg ką skaudu pajutęs, sunkiai atsiduso ir pažiūrėjo į tėvą.

— Kas, ar ir krūtinę skauda? Kad liga neįsimestų...

— Skauda, tėveli, šnekėjo ligonis, lyg kas degina. Bet tik laikas teišgydys šią ligą.

Užmerkė akis ir tyliai sušnabždėjo!

— Ugnis, ugnis... ugnis...

Paskui garsiau prabilo:

— Kai tik blakstienas suglaudžiu, prieš mane stoja plačios liepsnų marios ir, rodos, krūtinę degina...

Įėjo gydytojas, apžiūrėjo Vincą, paskui pasakė:

— Šiandie jau žymiai geriau. Dabar galima sakyti, kad pasveiksi.

Tėvo veidas nušvito džiaugsmu, norėjo ką sakyti bet žodžių nerado.

Atėjo laikas skirtis. Pabučiavo sūnų į kaktą, pagloste sudžiūvusias rankas ir susilenkęs nusigręžė. Sūnus neramiai sukrutėjo, mėgino pagelti galvą, bet vėl sudribo, tik lūpos sušnabždėjo. Kad būtumet tuomet prie jo pasilenkę būtumet išgirdę:

—O Liūdytė?...

* * *

Tik pavasariui įpusėjus Vincas namo grįžo. Buvo jau vėlus, žiedais pakvipęs, gegužės vakaras, kai traukinys sustojo, ir jis pamatė pažįstamus veidus. Stoty žmonių rado nedaug, todel netrukus palengvėle pas savuosius žengė.

Jį priėmė išskėstomis rankomis, nudžiugę; motina puldinėjo aplink, tėvas, gale stalo atsisėdęs, žodis po žodžio klausinėjo

Mariampolės at-kai eucharistininkai
su savo draugais svečiais euch-ais Šunskų miške per metinę Mariampolės at-kų rajono šventę š. m. gegužės mėn. 29 d.

apie paskutines dienas ligoninėje, kaip dabar jaučiasi, ar visiškai pagijęs.

— Tik tiek, pastebėjo Vincas, kad gydytojai patarė man grynu oru kvėpuoti, kur arčiau pušynų įsikurti.

Tėvas nieko neatsakė, tik susirūpinęs pakrapštė galvą, lyg ką sunku mąstydamas ar išėjimo ieškodamas.

Visą savaitę vaikščiojo vaikinas po laukus, tais pačiais takais, kur prieš metus buvo vaikščiojęs, nuolat kalbėjosi su tėvais ir ilgai miegojo. Jei pasitaikydavo neužmigti, tuomet pro pravirą langą žiūrėdavo į tamsų, gilų dangų į klaidžiojantį mėnulį ir mirksinčias tolimas žvaigždutes. Klausydavo, kaip lakštingala paupy čiauška ar kitas paukštis nakties rimtį sudrumsčia. Kartais išgirsdavo pievose pempes triukšmą pakėlus. Tuomet jis žinojo, kad koks vėlybas keleivis ar žvėris netoliese yra, ir jo siela patenkinta, lyg kokiu gaivinančiu dvelkimu paliesta jautėsi.

Nauji įspūdžiai ir mintys nustūmė vienai kitai valandėlei praeities dienas į užsimiršimą. Ne, visa nepamiršo! Jam visrodėsi, kad kur nors, ar pas upę ar laukuose, pamatys netikėtai tiek sykių regėtą veidą, vėl atsisės ties kylančiais javais ir kalbėsis, ilgai kalbėsis. Tačiau nesusitiko...

Tėvų ko nors apie ją klausti nenorėjo, lyg nedrįso. Tik pastebėjo, jei kada šneka apie ją užeidavo, nors ir iš tolo, jie pasidarydavo ne toki atviri, lyg ką slėpdavo. Su senaisiais draugais retai tesusieidavo ir maža tekalbėdavo. Jo dvasios būklė reikalavo dabar vienatvės, vengė triukšmo, tai ir klaidžiojo vienas sau. Tik retkarčiais, paliai geležinkelį vaikščiodamas, pamatydavo Liūdytę daržely ką betriūsiančią. Eiti arčiau nenorėjo ar nedrįso, o ji taip pat nesirodė.

Kartą atsikėlė ankstokai. Atsisėdo lauke ant suolelio ir žiūrėjo į mažą gėlių darželį. Motulė, nors sena, bet be gėlių gyventi jai atrodė negražu. Pati jas sodino, laistė ir ravėjo.

Prieš Vinco akis mirgėjo raudonų, melsvų ir kitokių gėlių galybės. Vienos dar tik sprogo, kitos buvo jau pražydusios, o dar kitos jau savo gležnais lapeliais ir tamsią žemelę užklojo. Žiūrėjo vaikinas, kaip dūzgdama bitutė nuo žiedo ant žiedo lėkė ir dulkėtą galvytę į vainikėlį kaišiojo. Jam buvo smagu. Netoli, gluosnio šakose, čiulbėjo, pagurklį išpūtęs, varnėnas.

Iš stoties išvažiavo tuo tarpu puikiai aptaisyta karieta ir nulėkė plentu. Gerai negalėjo pastebėti, nes namai nuo plento buvo dar tolokai, tačiau jam pasirodė, kad tai pažįstami, daug sykių matyti veidai.

Grįžęs į pirkią, papasakojo motinai, kad matęs iš stoties vestuves išvažiavus, bet kieno — negalėjęs matyti.

— Beje, juk šiandie Žalinių Liudvika už kasininko išeina, tarė senutė, pūsdama ugnį. Buvau net pamiršusi.

Vinco veidas pasiliko ramus, nė vienas bruožas nekrustelėjo

Motina papasakojo, kad mergaitė nenorėjusi, bet kasininkas tol sukęsis, kol prisisukęs. Visokiomis dovanomis ją apkrovęs,

pats dailiai rėdęsis, pinigus visur švaistęs. Liūdytę ir tėvai spaudę už kasininko eiti. Pagaliau, mergaitė sutikusi; šiandie važiuoja į bažnyčią.

— Vakare pas kasininką bus balius, baigė motina. Tėvai nieko netaiso. Daug ponų iš miesto ir dar iš toliau pakvietė.

Vincas išėjo lauk. Plentas buvo tuščias, tik toli galėjai dar pastebėti dulkes kylant. Žiūrėjo žiūrėjo, kol ir tos išnyko, paskui apsisuko ir nuėjo į laukus. Visą dieną klaidžiojo, tik vėlai vakare sugrįžo namo. Motina susirūpinusi laukė. Tėvo dar nebuvo, bet netrukus parėjo.

— Žinai, Vinceli, greit paliksim šituos namus. Persikelsim į girininkus gyventi. Šnekėjau ten su stoties viršininku — į artelę priima, darbo bus. Aną dieną, sugrįžęs, sakei, kad tau gryno oro, pušynų reikalinga. O ten vis pušynai ir pušynai. Tokios aukštos pušys, rodos, dangų remia.

Ir dabar sūnus nė žodžio nesakė. Sėdėjo, lyg nebylys, ir klausėsi, ar neišgirs dainuojant tiek sykių girdėtą balsą, ar nestos prieš jo akis tiek sykių matytas veidas. Ne, niekada! Šiandie geras jo tėvas pasistengė jį dar labiau nutolinti ir nuo tų pievų, kur jis, lyg klajoklis, dienas praleisdavo, ir nuo tų namų, į kuriuos pažvelgus, dvasiai ramiau darės.

* * *

Po keletos savaičių Vincas prie naujos vietos priprato. Kiti vaizdai ir kiti jausmai jo jėgas gaivino. Sveiko, greit sveiko. Veidas pasidarė pilnesnis, raudonumas pamaži grįžo, tamsūs įdubimiai aplink akis pranyko.

Vaikščioja, būdavo, per dienų dienas po girias, o paukščiai tik čiulba šaukia. Atsistos kartais po laiba pušim ir klausos, kaip vienoj pusėj gegutė sukukuoja, o antroj, kur toli toli, jai tututis atsako. Tai vėl iš po kojų bailus driežas sprunka, ar didesnis gyvulėlis į tankumynus pasileidžia. Žmonių retai sutikdavo. Jei pamatydavo eigulį, vienas antram po žodį sumesdavo ir vėl išsiskirdavo.

Mąsto, būdavo, atsisėdęs tarp aukštų medžių, lyg kokiam dideliam rūme, apie praėjusias dienas, o kai skausmas širdy pakildavo, vėl ėjo akių plotu. Varžytis nereikėjo — visur laisva, platu.

Po dviejų mėnesių taip sutvirtėjo, kad galėjo už tėvą dirbti. Iš kariuomenės atleido ir raštus išdavė.

Kartą, rudeniui prasidėjus, stovėjo ant perono ir traukinio laukė. Oras buvo biaurus. Pilki debesys slinko žemai, rodos, vos pušų viršūnes nesiekdami; tarpais užeidavo purkšna, kuri visumet žmogui labiausiai įgrysta — nei lyja nei giedra. Tokią dieną ir liūdna ir nesmagu, miegas ima.

Vincas žiūrėjo, ar dar traukinio nematyt, ir mąstė. Ką mąstė? Nežinia. Gal, vėl seni paveikslai jo kankinti ir širdy prigesusios ugnies kurstyti grįžo, gal, naujos mintys galvoj kilo.

Nematė jis nei keleivių, kurie alkūnėmis pastumdavo, nei traukinio, kur iš girios išsinėrė. Tik kai garsiai sušvilpė, jo svajonės pakriko, ir pats nuėjo bagažų nešti. Bet krovinių nedaug tebuvo, todel ėmė pagal vagonus vaikščioti.

Keleiviai skubėjo, stumdėsi, bet jis nepaisė. Kiti, iškišę pro langus galvas, žiūrėjo į stotį ir žmones, dar kiti ant laiptelių išlipę buvo, aplink dairėsi.

Ties galiniu vagonu pastebėjo žandarą stovint. Pažino. Buvo iš tos stoties, kur jo tėvai pirmiau gyveno. Pasisveikino ir paklausė:

— Kur važiuoji?

— Grobio vežuosi, tarė tas.

— Kokio grobio? Ką sučiupo?

— Pažįsti ir tu jį, brolyti. Mūs stoties kasininką gabenu.

— Na? nustebo Vincas.

— Nekoki juokai! Netyčia revizija užklupo ir daug pinigų trūkstant rado. Norėjo pabėgti, bet nespėjo. Ir viršininkui kliuvo.

— Kas dabar su juo bus?

— Kas bus? gaus kokius dvejus metus dykai valstybinės duonos ir kruopų, o paskui galės susieškoti kur vežėjo vietą. Tik bėda, kad žmoną į vargą įstūmė. Sugrįžo vargšė pas tėvus. Bet pats gali suprasti, koks ten gyvenimas. Sudiel..

Traukinys sušvilpė ir nuvažiavo. Vincas sekė jį akimis, kol išnyko. Bežiūrint jo širdy apmaudas ir prigesusioji ugnis pakilo. Paskui apsigręžė ir pažvelgė į kitą šalį. Ten toli toli ji pas savo tėvus sėdėjo ir, gal būt, jos širdy taip pat senos žaizdos atsivėrė.

Vaikinui pasirodė, kad ją išvydo tolimose pievose tokią dailią, kaip pirmą sykį kad matė. Bet netikėtai uždengė tą vaizdą palšų miglų siena. Pajuto, kad ta siena amžina.

Vl. Viliamas

Naujo darbo angoje

Praėjo galinga, didinga ir graži Ateitininkijos reorg. Konferencija Palangoj. Nubangavo Lietuvos kalnais, slėniais, lankomis ir miškais šauni jaunatvės daina, kviesdama pritarti jai visas kilniąsias jaunuolių širdis. Nuskambėjo nepaprastai gražios simbolingos misterijos „Nuvainikuotosios Vaidelutės" vaidinimai, primindami mums didingą mūsų tautos praeitį, skelbdami jos didžiuosius uždavinius. Nuvirpėjo galingas sportininkų šūkis „stiprėk" kviesdamas visą tautą stiprėti, sunkumus, pavojus nugalėti ir bendrais žygiais sukurti gražesnę ateitį. Ateitininkija tarė naują žodį. Nusistatė planus, nukaišiojo gaires ir vėl tvirtai pasiryžo keliauti, siekti užsibrėžtų aukštų idealų tautos gerovei ir Dievo garbei. Naujos bangos pasklido po mūsų šalį, pranešdamos visiems galingus Ateitininkijos žygius.

Dabar, vasaros atostogoms praslinkus, naujiems mokslo metams prasidėjus, vėl mes moksleiviai susirinkom tęsti pradėtųjų darbų. Be tiesioginio savo darbo mokslo, kurio mes neprivalom užmiršti, mūsų laukia idejinis ir savęs pačių lavinimosi darbas. Šis darbas yra mums labai svarbus ir mes jo niekumet nepaliausime dirbti. Syki jį tikrai pamilę, amžinai su juo nesiskirsim.

Nuo šių mokslo metų pradžios ideologinis mūsų darbas eis nauja kryptimi, kokią nusistatėm reorganizacinėj konferencijoj. Nauja santvarka, įvairūs regulaminai, statutai, programos padės mums geriau idejiniame gyvenime ir tikriau pildyti jo reikalavimus. Tik visa tai mes turime gerai pažinti, pasisavinti, įsisąmoninti. Reorganizacija, pasiekusi patį gyvenimą, turi įlieti į mūsų organizacijos pulsuojantį kūną naujos gyvybės ir padaryti jį dar judresnį, gyvesnį, gražesnį. Bet organizacijos reorganizacija įvyks tikra to žodžio prasme tik tada, kada kiekvienas narys reorganizuos save, savo gyvenimą.

Mūsų gyvenimas turi būti toks gražus, kaip gražios mūsų idejos. Tik tai pasiekti reiks daug pasiaukojimo, ištvermės ir darbo. Reiks dar geriau pamilti savo idealo žvaigždę ir pažinti kelius, vedančius prie jos. Reiks daug pasigrumti su pilkuoju gyvenimu, silpnybėmis, daug pakovoti su žemąja žmogaus prigimtimi. Kiekvienas turi būti kupinas gražių dorybių karžygis, narsiai kovojąs su piktais tamsybių viešpačiais. Nes turim pasisavinti, įsigyvendinti visas tikro karžygiškumo dorybes, kokiomis yra pasiaukojimas, tvarkingumas, drausmingumas, energingumas, drąsumas ir linksmumas. Mūsų susibūrimai turi likti gražaus, draugiško, šeimyniško sugyvenimo pavyzdžiais. Savo kuopose mes turime rasti visa kas reikalinga mūsų pilnutiniam ugdymuisi.

Atsinaujinę aukštų idealų šviesoje, mes tikrai galėsime prikelti naujam gražesniam gyvenimui visą mūsų tautą, visus žmones. Naujoji tautos gadynė, kurios pionieriais mes norime būti daug šviesesnė, gražesnė. Tamsybių gaivalai, amžių snaudulys, nelaimių debesys turi nuslinkti nuo mūsų tėvynės padangių, kad mūsų tauta, kurios sūnūs, poeto Putino žodžiais tariant „nusagstė žemę savo skausmo kryžiais," galėtų atlikti nuo amžių jai skirtą pašaukimą.

Mes tai pasieksime. Jaunuomenė — galingiausioji jėga, kokios kitos pasaulis nežino. Ji, kaip galingas erelis plasnodama po aukštų idealų padanges, naikina materializmo ir sustingimo kalnus, tirpdina ledus, skelbia naują pavasarį, naują gyvenimą. Drąsūs ir linksmi žvelkime gyvenimui į akis. Nebijokime sunkumų ir vargų, nes tik jie didvyrius gimdo.

Visi į naujus kūrybos žygius, į naujus laimėjimus! Tas, Kurio amžiai klauso, su mumis.

Šešuolė

Baltasis džiaugsmas

Kai ankstyboji rytmečio aušra pabučiuoja užsnūdusią juodą žemelę, aš išeinu sutikti Tavęs, baltasis mano džiaugsme!

Kai baltoji ryto lelija tyliai ir paslapčia pakelia savo rasotą galvelę, prie Aukščiausiojo kojų, siunčiu aš savo tylią rytmetinę maldą...

Kai užgęsta paskutinė dangaus žvaigždutė, o saulužė beria pasauliui milijonus šviesų, ištiesusi rankas į saulę, kuriu naujuosius himnus.

Kai visas pasaulis pavirsta didinga šviesos karalija, o Tavo veide atsispindi sielos ramybė ir kilnumas, aš savo širdy ramybės ir džiaugsmo šventę gyvenu.

Kai saulė žengia į tamsųjį požemį, o blizganti sidabro rasa užkloja išdžiūvusią žemę, aš, paskendusi ramumo maldoje, palydžiu Tave, baltasis mano džiaugsme!

Kai dangaus skliautai pasipuošia milijonais žvaigždžių, o gamtą apsiaučia sutemų tyla, aš, įžengusi sapnų karalijon, laiminu Tave, baltasis mano džiaugsme!

Jo Eksc. titularis Skitopolio Arkiv. Pranciškus Karevičius Ateitininkams*).

„Apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi". Romen 13, 14.
„Dievas davė pažinti savo valios paslaptį - atnaujinti Kristuje visą" Efez. 1, 9-10

Gerbiamieji ir Mylimieji Ateitininkai!

Dievo Išmintis, kuri „pasiekia nuo galo iki galo ir visa meiliai sutvarkė" (Išm. 8, 1), kilstant pavojui kuriai nors tautai šv. tikėjimo ir tuo išganymo nustoti, teikia tam pavojui prašalinti reikalingos pagalbos. Štai, susidarius pavojui mūsų jaunimui nuo šv. tikėjimo atšalti, Dievo Apvaizda tūkstančius einančių aukštesnįjį ir aukštąjį mokslą jaunuolių suspietė į kilnią Ateitininkų organizaciją su tikslu „viską Kristuje atnaujinti". Tikrai dieviškas tai tikslas. Bet, kaip ir pavasarį apsčiai žiedais pasipuošę vaismedžiai nevisada rudeniop gausių vaisių teatneša, nes daug jų žiedų vėjas nublaško, šalna ar kirminas sunaikina, taip ir jaunų dienų idealai nevisada gyvenime įkūnijami.

„Naujosios Vaidelutės" š. m. Nr. 2—3 p-lė Meleraitė štai ką sako: „Drąsūs it jauni erelial, lakiųjų sparnų galybę pajutę, stoja jaunuoliai kovon už savo idealus; — tačiau kodel dažniausiai taip greitai atšąla jų kilni norai, nusilpsta pajėgos, kodel taip dažnai pamiršta dvasios idealus ir ima vien medžiaginių gyvenimo gerovių ieškoti? Todel, kad kiekvienas atnaujinimas iš vidaus turi prasidėti, — todel, kad, kolei žmogaus sieloje viešpatauja chaosas, kol ją tebeblaško egoistinių norų, instinktų savivalė, kolei nėra ten vidujinės tylos, vidujinės harmonijos, — veltui jisai stengiasi sutvarkyti išorinį pasaulį, įgyvendinti jame harmoniją. Taigi reikia pratintis labiau vidujiniu gyvenimu gyventi, mokyntis susikoncentruoti į savo dvasios vidų ir tuo būdu pastebėti visus jo trūkumus, kuriuos reikia prašalinti. Ateitininkė, rūpindamasi savo sielos auklėjimu, neužmirš, kad ir išorinė išvaizda atatiktų vidujinį jos stovį, būtų viskas dailu ir skoninga, suderinta, harmoninga". — Iš tikrųjų juk niekas negali duoti to kitam, ko patsai neturi. Todel tie, kurie ruošiasi kitus „Kristuje atnaujinti", turi pirma patys būti Jame atsinaujinę, „Viešpačiu Jėzumi apsivilkę". Kurie gi patys Kristaus dvasioje nesustiprėję, ėmėsi kitus „Kristuje atnaujinti", pasisekimo neturėjo.

Prieš keletą dešimčių metų Vokietijoje gyveno didis žmonių reformatorius Julijus Langbehn'as. Jisai, tarsi šv. Jonas Krikštytojas, galingu balsu kvietė savo tautiečius dorintis, nes kitaip jie užsitrauksią Dievo bausmės. Jo veikalas „Rembrandt als Erzieher" — išleistas 1890 m. buvo skaitomas kaizerio ir buv. reichskanclerio Bismarko ir visų kilnesnės sielos vokiečių.

---

*) Sveikinimas Reorg. Ateit-kų Konferencijai Palangoje š. m. liepos mėn. 15 — 20 d.

Iki 1925 metų tas veikalas susilaukė 66 laidų. Langbehnas perėjęs iš protestantų į katalikus taip pat uoliai kvietė šiuos gyviau tikėti ir katalikiškiau gyventi ir dirbti. Jis bandė sudaryti to veikimo centrą, tam tikslui spietė apie save karštesnius katalikus, kibo jisai ir į dvasininkus, išmėtinėdamas, kad kai kurie iš jų pasidarę kūno, ne dvasios žmonės „mehr Leibliche als Geistliche". Jo veikimui pritarė bent kai kurie vyskupai, ypač garsus pamokslininkas rašytojas ir veikėjas Rottenbar, jo vyskupas Kepleris. Tačiau visos Langbehno didžios pastangos kitus „Kristuje atnaujinti" neturėjo pageidaujamo pasisekimo. Šio jo gyvenimo tragizmo priežastis, kaip tai nurodo jo buvęs mokinys, dabar domininkonas Momme Nissen 1926 išleistoje pas Herderį Vokiet. Langbehno biografijoje, buvo ta, kad jis greta kilnių dorybių, gilaus pamaldumo ir žemės gerovių atsižadėjimo, leido savyje kerėti, didžiai savimeilei, didžiam kitų, ne taip kaip jis uolių, kritikavimo ir niekinimo piktžolei. Daug iš jo biografijos galėtų pasimokyti Ateitininkai. Tos knygos titulas „Der Rembrandtsdeutsche Julius Langbehn"—vom Momme Nissen, Herder, Freiburg im Breisgau — 1926. — aptaisuose Mk. 7,50. Psichologų nuomone nepasisekimo priežasties reikia ieškoti ne kituose, bet savo būdo trūkumuose. Kiti paprastai apsieina su žmogumi, kaip rašo savo asmens privalumais žymus pedagogas Foersteris veikale „Schule und Charakter": „Jei tau, jaunas mokytojau, nesiseka mokinių drausmėje išlaikyti, nesigriebk lazdos mokiniams suduoti, bet imk Payoto veikalą apie valios išlavinimą „L'Education de la volunté."— Man jaunam teko Kretingos bažnyčioje pasigėrėti vieno vienuolio maldingumu, bet ir pasipiktinti jo rūstingumu. Kunigui ir chorui giedant „O salutaris Hostia", tasai broliukas vienuolis, žila jau galva, laikė rankose procesijos kryžių ir žiūrėdamas į Švenčiausiąjį, rodos, liepsnojo serafiškąja Dievo meile. Bet štai netyčia, minios pastumta, užgavo jį viena moterėlė, ir minėtas vienuolis, užmiršęs, kur ir kas esąs, drožė savo juostos galais tai moteriškei į veidą. Mat, besilavindamas jis Dievo meilėje, užmiršo išsilavinti žmoniškume, artimo meilėje. Žmogus išmoko vandenį, ugnį, net elektrą suvaldyti, tas gamtos jėgas didiems dalykams panaudoti, o savo aistrų, vidujinių jėgų sutrukdyti neišmoko. Gaila, kad taip yra. Konstance Šveicarijoje 1922—3 m. protestantas Emil'ius Petersas yra išleidęs didį veikalą: „Menschengestalt und Charakter". Jame išdėstęs neharmoningų žmonių tipus jis su entuziazmu piešia harmoningo žmogaus idealą ir kviečia jį sulig savo išgalėmis siekti. Buv. Šveicarų Friburgo Universiteto profesorius, domininkonas Weiss'as, savo veikale: „Apologie des Christentums" — taip pat dėsto blogas neharmoningo žmogaus ypatybes ir nurodo blogas to neharmoningumo gyvenime pasėkas. Jo idealas „der ganze Mensch", pilnas žmogus, kuriame ir protas ir valia ir širdies jausmai būtų harmoningai išlavinti. Jis tvirtina, kad tik toks „wahrer, ganzer Mensch", tikras, pilnas (tobulas) žmogus, tegalįs

būti „wahrer, ganzer Christ", tikras, tobulas krikščionis. Pirmame minėt. veikalo tome, 18 sk. „Ecce Homo", „štai žmogus", jis nupiešė Išganytoją kaipo tobulos žmogybės idealą, o 5-ame tome jisai išidealizavo švenč. Motiną kaipo pilnai harmoningą žmogišką asmenybę. Bonnos Univers. profesorius Rademacheris savo veikaluose: „Das Seelenleben der Heiligen*)" ir „Religion und Leben**)" reiškia nuomonę, kad mūsų laikams labiausia tiktų toks šventojo tipas, kuriame harmoningai susivienytų „edles Menschtum" — kilniai išlavinto žmogaus asmenybė su antgamtiniu krikščionišku tobulumu — šventumu. Prof. Savickis yra Paderborne pas Schöninghą išleidęs veikalą: „Das Ideal des Persönlichkeit". Tame veikale jis filosofijos žvilgsniu nušviečia asmenybės idealą ir teikia naudingų patarimų kilniai asmenybei išlavinti. Svarbesni jame skyriai sek.: Die Persönlichkeit a) als Geistesgrösse, b) als Geistesfreiheit, c) als Geistesherrschaft, d) als geistige Individualität, e) als innere Geschlossenheit des Geistes, f) Persönlichkeitsideal eines socialen, geschafenen Wesens, g) die Persönlichkeit als Lebenszweck.

Tad, Gerbiamieji ir Mylimieji Ateitininkai, ruošdamies vykdyti jūsų kilnų šūkį, „viską Kristuj atnaujinti", — stenkitės lavintis ne tik antgamtinėje, bet ir žmogiškoje tobulybėje, kilniai, harmoningai išlavintą žmogiškąją savo asmenybę suvienyti su krikščionišku šventumu: „apsivilkti Viešpačiu Jėzumi Kristumi", o tada pasisekimas jūsų darbuotei bus užtikrintas. Tai Jums nuoširdžiai linkiu, sveikindamas Jus Jūsų kilnios organizacijos reorganizacinėj šventėj.

† Arkivyskupas *Pranciškus Karevičius*
Marijonų Kongregacijos.

J. Gudas

Religija ir dora

„Nepriklausoma dora" — tai vienas šių dienų obalsis, skelbiamas, kaipo paskutinis pažangos ir mokslo žodis. Užsieny ją propaguoja įvairios „Etiškos kultūros draugijos", pas mus t. v. laisvamaniai bei laisvos minties šalininkai. Mat, paneigus religijos vertybes pasviro doros rūmas, suiro kaip individualus taip ir socialus žmonijos gyvenimas. Radosi gyvas reikalas gelbėti griūvantį doros rūmą. Visa viltis yra sudedama nepriklausomoje doroje: paskelbta doros nepriklausomybė nuo religijos ir ji remiama kitomis

---

*] išleistas jis šv. Kazim. Dr. lietuvių kalba.

**] žiūrėk „Tiesos Kelyje" š. m. bal. m. prof. Būčio str. „Kultūra ir katalikybė".

vertybėmis, k. t. „visuomenės gerovė“, „kultūra“, „žmonijos rasės pagerinimas“ ir t. t. Todel, norint rimtai išspręsti klausimą apie doros ir religijos santykiavimą, reikia nusilimti moderniškų prietarų paspalvintus akinius, blaivia akimi pažvelgti į doros ir religijos sąryšį ir palyginti religijos ir doros esmę pagrindiniuose dalykuose.

Religijos ir doros sąryšis.

Čia mes turime galvoje ne atskiro žmogaus sąmonės faktus, bet visuotinius t. y. visų amžių ir visų tautų sąmonėje glūdintį įsitikinimą. O visų, kaip senos kultūros taip ir nekultūringų t. v. primityvinių, tautų sąmonėje yra įsitikinimas, kad doros dėsniai turi sąryšio su aukštesnėmis antžmogiškomis būtybėmis ir jų klauso. Nors ir labai įvairūs būtų jų papročiai ir įstatymai, tačiau analizuodami visada jų pagrinde rasime religinį charakterį. Pv. sen. graikų „Odisejoje“ pavaldinių ištikimumas įstatymams ir valdovų teisingumas pakartotinai pabrėžiamas, kaipo dievobaimingumo dorybė. Valstybė ir įstatymai, anot sen. graikų, esą dievų leisti. Išminčiai Ksenofonas, Platonas buvo įsitikinę, kad įstatymams pakeisti reikia pirmiausia atsiklausti dievų valios. Žiaurūs ir aštrūs buvo sen. romėnų papročiai, jų būdui daugiau tiko stoiškoji dora. Tačiau jokia kita senovės tauta neturėjo taip tamprių ryšių tarp doros ir religijos, kaip romėnai. Jie nepasiklausę dievų, nedarydavo jokio žymesnio valdžios žygio, jokios sutarties ir t.t. Tik po antro Punų karo tautos religingumas sumenkėjo, dievai liko nustumti į pasakų pasaulį. Sykiu su tuo pašlyja dora ir geri papročiai, trūksta šeimynų ryšiai, įsisiūbuoja demoralizacija. Netik graikai ir romėnai, bet ir kitos sen. tautos buvo giliai įsitikinusios, kad dora yra artimai susijusi su religija, kad visų įstatymų pagrinde yra vienas nerašytas dieviškos kilmės įsakymas. Indų knygose „Rig—Veda“ persų „Zend“ taip pat aiškiai pažymima dieviška įstatymų kilmė.

Tą pat sako ir nekultūringų tautų religinio bei dorinio gyvenimo tyrinėjimai. Tik paviršutiniškų tyrinėjimų gali būti neigiami padariniai. Primityviškiausia tauta, Ugnies Žemės gyventojai, ilgai buvo laikomi žmonėmis be religijos. Mat, Darvinas keliaudamas po pasaulį, ten sustojęs vos keletą valandų, ir pirmos sutiktos mergaitės paklausęs, ar jie tikį Dievą, ir dar keletą klausimų. Mergaitė tylėjusi. Iš to jis padarė išvadą, kad tie žmonės nemoka kalbėti, neturi jokio supratimo apie religiją, ir kad ypatingai neprotingos yra jų moterys. Nesenai (1922) V. Koppersas, ilgai vieną tų gyventojų tautelę tyrinėjęs, taip su jais susigyveno, kadnet buvo priimtas į vienos giminės narius *) Ir pasirodė, kad jie tiki vieną Dievą, kurį vadina, „Vatauineva“, turi doros įstatymus, jų dvasinė kultūra net aukštesnė už kai kurių civilizuotų tautų. Tas pats yra ir su kitomis nekultūringomis tautomis. Visos

*) W. Koppers. Unter Feuerland Indianern. Stuttgart 1924 m. recenziją veikalo žiūr. „Soter“, Kaunas 1924 m. I, 160 p.

jos turi dievų duotus įstatymus. Tik nekritiškos išvados gali būti šiuo atžvilgiu neigiamos. Mat, primityvus žmogus pasižymi stipriais geidulliais ir stačiokiškai juos tenkina. Tačiau nemažiau tvirtai ir griežtai jis ir pareigas pildo. Būti dievobaimingu ir būti ištikimu pareigoms, būti bedieviu ir nedoru—jam tas pats dalykas. Jis pats nebijo mirties ir kitiems jos nesigaili. Žiaurumai, priešų, belaisvių žudymai, kraujo kerštas čia daromi religiniais sumetimais—tai, žinoma, klaidingai suprasta, ištikimybė dievams. Prigimti doros dėsniai tik bendriausia savo lytimi yra kiekvieno protingo žmogaus dvasios lobis. Pritaikyti prie laiko ir vietos individualių aplinkybių jie gali būti iškreipti. Jeigu kultūringos tautos taip dažnai nusižengia pagrindiniams doros dėsniams, nieko nuostabu, jei tai daro nekultūringas žmogus, kurs daugiau svajoja ir geidžia, mažiau protauja. Tai parodo tik aiškų reikalą apreikštos religijos ir doros, bet ne visišką religijos ir doros juose nebuvimą. Net toks mums biaurus faktas, kaip senų tėvų žudymas, ten daromas iš klaidingai suprastos tėvų meilės. „Žiauriai elgtis teverčia mane meilė“— pasakė Hamletas. Seni tėvai dažnai ir patys prašos juos pribaigti. Ta priežastis yra iš dalies senatvės vargų baimė, iš dalies religinis įsitikinimas, kad į mirusiųjų karaliją yra kelias tolimas, varginga ir silpniems seneliams jis yra per sunkus.

Doros ir religijos sąryšio esmė.

Religija galima imti objektyviu ir subjektyviu atžvilgiais. Pirmuoju atžvilgiu ji bus tikėtinų tiesų sistema, o antruoju aktuali žmogaus tendencija į Dievą tikslu su juo susivienyti. Čia vėl galima imti religija siaura ir plačia prasme. Pirmuoju atžvilgiu bus religijos, dorybė vykdoma religingais aktais, antruoju bendras žmogaus nusistatymas susivienyti su Dievu, vykdomas ne tik malda, sakramentaline praktika, bet ir kiekvienu gyvenimo sąmoningu veiksmu, anot šv. Pauliaus žodžių: „Ar valgote ar geriate, ar ką kitą darote, visa darykite Dievo garbei“. (I Kor. 10,31). Čia ir imame religiją plačia prasme. Todel išrišti doros sąryšio su religija klausimas, vadinas, surasti doros sąryšis su — Dievu. Čia, tenka susidurti su prigimtos doros dėsniu, doriniu gėriu, žmogaus tikslu ir su jų sąryšiu su Dievu.

a. Prigimtos doros dėsnis ir religija. Dora turi reikalo su žmogaus laisvų veiksmų gerumu bei blogumu. Jų gerumas ar blogumas pareina nuo to, ar jie pritinka žmogaus protingai prigimčiai ar jai priešingi. Protinga žmogaus prigimtis sako: „Daryk gera, venk pikta“, „Aukščiausia Esybė reikia garbinti“. Tai bendriausis kiekvienam žmogui prigimtos doros dėsnis. Moralinio gėrio ar blogo akyvaizdoje žmogus jaučia savo sąmonės gelmėse glūdintį įsakymą: „Tu privalai“. Jis yra nelygstamas ir visuotinas. „Tu privalai kalbėti tiesą visumet ir visur“. Tokio įstatymo pagrindas negali būti neprotingi gamtos padarai „Tu“ tikra to žodžio prasme negalim sakyti nei mate-

rialiniams daiktams, nei lauko gėlėms, nei gyvūnams. Vaikas kartais vadina stalą ar kedę „tu", gėlių, gyvulių mylėtojai su jais kalbėdami sako į juos: „tu", bet iš vaikų mes juokiamės, o apie antruosius sakome, kad jie savo asmenybės sąmonę perkelia ant neprotingų tvarinių. „Tu" sakome tik tam, kuris gali sakyti „aš", o tam tikslui reikia suprasti ir apsispręsti. Todel apie žemesnes už žmogų būtybes čia negalim kalbėti.

Doros objektas tegali būti laisvi žmogaus veiksmai. Sakydamas „tu privalai" prileidžiu kad, gali ir kitaip pasielgti. Niekam nesakome „tu privalai numirti", „tu privalai užgimti". Pasilikdamas doros genijus žmogus gali. kristi žiauraus likimo auka. Todel doros įstatymo šaltinis negali būti aklas likimas, kitaip pasaulis būtų beprasmis, doros gyvenimas būtų be vertės, negirdėtai žiaurus ir baisus.

Todel arba aš pats sau duodu įsakymus, arba kiti žmonės, arba antžmogiškas Absoliutas. Aš galiu sau įsakyti tik lygstamai ir atskirais atsitikimais. Rytą nubudęs sakau: „Tu privalai keltis, jei nori atlikti savo pareigas". Negali tai man uždėti kiti žmonės, visuomenė, valstybė, nes priimtos doros įsakymai yra pirmesni už ją ir ją pačią saisto. Doros įsakymus turinčius visuotinę ir nelygstamą vertę tegali leisti tik nelygstamas protas, absoliuti valia. Jokio žmogaus valia jų leisti negali. „Tu privalai tylėti, kada aš kalbu" — sako man tėvas. „Tu neprivalai meluoti" — įsako Absoliutas. Antrojo orumas nepalyginti didesnis. Jis privalomas visiems ir visados. Čia yra vienatinė galinga moralinė uola tarp buities tyrų ir lygumų. Užkopk į ją, ten rasi surašytas įsakymų lentas.

b. Doros dėsniai ir gyvenimo tikslingumas. Pagrindinių doros principų klausimas supuola su žmogaus gyvenimo tikslo klausimu. Galima skirti išviršinis ir išvidinis mūsų gyvenimo tikslingumas. Pirmasis yra visatos Sutvėrėjo mums skirtas tikslas, antras — mūsų pačių laisvai apsispręstas ir pasirinktas. Objektivi dora bus galima tik tada, kai šiuodu tikslu sudarys pilną harmoniją protingoje žmogaus prigimtyje. Geras bus tas veiksmas, kurs atatiks aukščiausį tikslą. Žmogaus gyvenimo išviršinis tikslas yra įpintas į visatos tikslų grandinę, kurios vienas galas prasideda negyvoje gamtoje, kitas baigiasi absoliučioje priežastyje, Dievuje, kurs tvarko pasaulį. Pasauliui ir žmogui tikslą paskyrė jo Kūrėjas. Kito tikslo, kaip patį save, Jis jam negalėjo duoti nes už Jį aukštesnio gėrio nėra. Jis yra visų buities veikimų Alfa ir Omega. Nepaskirdamas visatos tikslu paties savęs, Jis eitų prie savęs sunaikinimo, prieštarautų savo Tobūlybei, Šventybei, Gėrybei ir Išminčiai. Neprotingą gamtą Dievas veda į tikslą nustatyta tvarka išvidiniais būtinais įstatymais t. y. gamtos dėsniais. Žmogaus dvasinei prigimčiai tinka tik tokie įstatymai, kuriais jis galėtų laisvai ir protingai apsispręsti. Toki yra doros dėsniai. Kas gamtai yra jos dėsniai, tas žmogui yra prigimtas doros dės-

nis (įstatas). Jis atbunda, kaip tik žmogus pradeda protauti ir suprasti, kad jis skiriasi nuo kitų neprotingų tvarinių. Vieni dalykai jam tinka, kiti ne, vieni geri, kiti blogi, gera reikia daryti, pikta vengti. Vėliau, supratęs, kad pasaulio kaip ir jo paties kilmė negalėjo būti savaiminga, bet turėjo dieviską pradžią, jis įsisąmonina, kad doros dėsnių kilmė ir tikslas taip pat turi būti Dievuje. Tačiau del nuodemių aptemdyto proto žmogus negali tobūlai pažinti prigimtų doros dėmių. Todel Dievas žmonijai juos aiškiai apreiškė. Jis kaipo Viešpats ir Tvėrėjas turi teisės reikalauti, kad pildytume ne tik proto pažintus doros įstatymus, bet ir apreiškimo keliu gautus, kurie gali būti arba prigimtųjų papildymas, arba visai nauji. Kadangi Dievas yra Absoliuti Gėrybė, todel žmogui Jis pasiekti yra absoliuti laimė. Kadangi, kartą paskelbęs įsakymus, Dievas negali būti abejingas del jų klausymo ar peržengimo, tai žmogus gali atsiekti savo laimę, tiktai laikydamasis Jo įsakymų. Taip religija pilnai suderina galingąjį išvidinį žmogaus laimės troškimą su išviršiniu visatos tikslingumu. Jei žmogus yra tobūliausio Pirmavaizdžio atspindys, tik ta prasme gali būti teisingas sofistų posakis: „Žmogus yra visiems daiktams matas.“ Taip, žmogaus protinga prigimtis yra matas jo veiksmų gerumui ar blogumui. Tik dar reikia pridėti, kad ji yra pagrįsta Aukščiausio absoliučia nekintama prigimtimi. Spręsdamas gero ir blogo skirtingumą, žmogaus protas, būdamas Dieviško proto atspindys, pakartoja jo amžiną nusprendimą. Todel moraliu atžvilgiu jo valios veiksmai vieni visur ir visados bus geri, kiti gi blogi

Teigiamos religinės doros ypatybės.

Iš pagrindinių doros principų aiškėja, kad lemtas doros ir religijos sąryšis yra pagrįsti dorą religijos pagrindais. Tik tada bus pilna sutartinė tarp žmogaus galių visose gyvenimo srityse. Žmogaus protas ir valia labai ankštai susirišę. Ką protu žmogus įvertina, tą valia jis priima, siekia arba atmeta. Proto objektas—tiesa, valios—gėris. Tiesa — proto atatikimas tikrovę, gėris — valios atatikimas tą, kas privalo būti. Vadinas, gėrį nustato protas, vykdo valia. Kai gėris ir tiesa, sudarydami pilną harmoniją, skaidriai pasireiškia išviršinėmis lytimis erdvėje bei laike, gauname grožį. Religija plačiai ir objektyviai suprasta yra žmogaus santykių su Dievu sistema, realizuojama žmogaus ir Dievo galia. Kadangi tik Dievas tyra absoliuti Tiesa, Gėris ir Grožis, todel visi trys kilnieji idealai gali būti tobūlai realizuoti ir atsiekti tik religijoj, kada žmogaus proto valios ir kūrybos galias stiprina Dievo malonė. Vadinas, religija jungia visą žmogaus gyvenimą vienu dieviškuoju pradu. Geras veiksmas atliktas del jo paties yra geras, bet jis daug geresnis ir vertesnis yra tada, kai jis įglaudžiamas į visuotinę tikslingą visatos sąrangą, vedamą dieviškosios Apvaizdos. Kaip brangūs šilkiniai siūlai suausti į brangų rūbą, yra brangesni, taip ir žmogaus moraliniai veiksmai nepalyginti vertesni yra suausti į amžių audžiamą Dieviškąjį rūbą. Pv. artimo meilės aktas gauna abso-

liučios vertės ne del to, kad jis yra atliktas del jo paties, bet pirmiausiai jis yra geras del to, kad juo atsakau giliausiam visatos tikslingumui, esančiam Dievo Išmintyje, jungiu savo valią su paskučiausia buities priežastimi Dievu, o Jame ir per Jį esu susirišęs ir su savo artimu. Kaip brangus audeklas yra suraizgytas iš ataudų ir apmatų, taip dora yra susipynusi su religija. Negalima išverti ataudų bei apmatų nesuardžius viso audeklo, juo labiau negalima atskirti doros ir religijos jų ir viso žmogaus gyvenimo nesudarkius. Jokie išsisukinėjimai čia nieko nepadės. Sako, būk kenksminga yra dora grįsti religijos pagrindais, nes dabar plačiai einąs nuo religijos atsitraukimas. Nustoję religijos, žmonės neteks ir doros. Pirma dar didelis klausimas, ar iš tikrųjų taip plačiai einąs nuo religijos atsipalaidavimas. Antra, dorinė jėga visvien silpnės, kada žmonija tols nuo tikėjimo, nors ir kažin kokias pastangas dėtum dorą kitaip pagrįsti. Galų gale aišku, kad nuo tikėjimo atsitraukiančio žmogaus padėtis moraliniu atžvilgiu nė kiek neblogesnė už nepriklausomoje doroje auklėjamo, nes religinė dora be antgamtinių motyvų pripažįsta ir naudojasi taip pat visais prigimtais motyvais.

Ne tiesa, kad religinė dora skandinanti žmogų į mistišką kontemplaciją ir kenkianti jo veiklumui. Reikia neužmiršti, kad žmonijos istorijoje daugiausia gera padarę žmonės idealistai. Religija žadina žmogų ne vien pamilti idealą, bet ir vykinti jį gyvenime. Mūsų religija aiškiai pabrėžia, kad tikėjimas be gerų darbų yra miręs. Vienas viduramžių mistikas (Ekartas) sako: „Nors žmogus būtų tokiame dvasios pagavime, kaip šv. Povilas, bet jei sužinotų, kad yra vargšas sriubos reikalingas, geriau būtų, kad jis apleistų dvasios pagavimo stovį ir tarnautų anam vargšui.“ *)

Sako, kad religinė dora varžanti žmogaus autonomiją ir jį žeminanti. Kad žmogaus laisvės ji nevaržo, jau iš to aišku, nes ji pripažįsta laisvą valią, skelbdama, kad tik laisvi žmogaus veiksmai gali būti dori. Religinė dora ne laisvę varžo, o tik pažaboja savivalę, kuri yra ne kas kita, kaip žmogaus dvasios vergija žemesniems polinkiams. Absoliučios laisvės žmogus vistiek negali turėti, nes savo prigimtimi nėra Absoliutas. Todel didžiausia jo laimė yra kilti aukštyn prie Absoliuto. Tokiu būdu priklausomybė Dievo žmogui laiduoja didžiausią laisvę. Pasiskelbęs nepriklausomas nuo Dievo, žmogus patenka į geidulių, kultūros ir t.t. stabų vergiją. Kaip lygstamos ir vienpusiškos gerybės, jos daug labiau suvaržo žmogaus dvasios absoliučios laimės siekimą. Todel, jei galima kalbėti apie doros vergiją, tai ji yra kaip tik nepriklausomoje doroje, ir jei yra pasaulyje vergų, tai jie yra nepriklausomos doros sekėjai. Apie religinės doros autonomingumą

*) Cit. iš Dr. Esser u. Dr. Mausbach, Religion Christentum Kirche, III.t., 288 psl.

graž ai kalba nekatalikas Jenčas: „Kada katalikė tarnaitė, tarnaudama protestantų šeimoje ir dėlai stropaus savo religinių pareigų pildymo kentėdama žeminančius pašiepimus, šventadienį anksti rytą skuba į bažnyčią išklausyti šv. Mišių, kada pasninko dieną gaunamą mėsos kąsnelį atiduoda vargšui, šitoks jos elgesis tuo laiku, kada visuomenėje siaučia doros suirutės šmėkla, kada skaisčiausios dorybės niekinamos, kada net susipratusius piliečius nuo valstybės įstatų peržengimo tesulaiko baudžiamasis kodeksas, policijos regulaminai bei viršininkų pagyrimai ar papeikimai, — geriausiai mums liudija, kas yra tikroji moralė autonomija.**)

Nepriklausomos doros vertė

Nepriklausomos doros vardu paprastai vadinama dora nepriklausoma Dievo ir religijos. Kadangi, kaip aukščiau minėjom, doros dėsnių leidėjas tegali būti Dievas, aišku, kad nepriklausomai dorai trūksta rimtų pagrindų. Religija dorai yra tas pat, kas siela žmogaus kūnui. Todel atskirti dorą nuo religijos bus tas pat, kas ir atskirti žmogaus kūną nuo sielos, — mirti. Kūnas nepriklausomas sielos yra lavonas, panašiai dora nepriklausoma religijos yra dvasios lavonas, nieko jam negelbės jokie vaistai, kuriais dar nori jį gaivinti. Taip pv. ir be religijos galima žmonijai duoti tam tikrų dėsnių, kad būtų galimas bendras gyvenimas; panašiai, yra dėsnių privalomų artistams, jei nori suvaidinti dramą, bet taip pat yra dėsnių, kurias pinigų falsifikatoriai puikiai pasiekia savo tikslą, tuo atžvilgiu jie jiems geri. Nepriklausoma dora pasiliks visumet bejėgė žmogų įpareigoti autoritetingai įsakyti daryti kitam gera. Kiekvienas supranta, kad visuomeninis gyvenimas negalės klestėti, jei nebus gerbiama svetima gyvybė, garbė ir nuosavybė. Bet kas žmogų gali priversti savo širdyje tarti: „Blogai pasielgei, esi bausmės vertas, paliesdamas svetimą gyvybę, garbę, nuosavybę". Jis gali taip galvoti: „Jei aš pavogiau iš jo arklį, gerai padariau, nes man iš to nauda, jei kitas mano pavogė, tai bloga, nes man ne tik jokios naudos, bet dar skriauda." Visuomenės gerovė tada galima visaip aiškinti. Galima tada su Ehrenfelsu tikrinti, kad kai kurie piktadariai yra žmonijai naudingi, kaip ir keli lydžiai karpių tvenkiny. Galima stengtis visuomenės gerovę pagrįsti kiekvieno asmeniška laisve, bet tai lygstamas pagrindas. Juk konkrečiai, nevisumet atskiram žmogui naudinga laikytis visuomenės gerovės įstatymų. Gudrus egoistas visumet randa kelių savo asmens naudai valstybės įstatymus apeiti. Pavyzdžiu gali būti aferistas Humbertas, kurs biauriausių suktybių darė, daug milionų suktybėmis įsigijo, tačiau per 25 metus buvo aukštųjų žmonių sluoksnių gerbiamas.

Gal dorybės kilnumo ir gražumo pakanka žmogų sulaikyti nuo pikta, paskatinti prie gera? Taip, dorybė kilnus dalykas, bet tik tada suprantamas jos vertingumas, jei yra Dievas ir jei žmo-

**) Cit. iš Dr. Savickis, Gyvenimo Prasmė, 36 psl.

gaus siela nemari. Tada dorybes praktikuodamas žmogus darosi panašesnis į Dievą, eina į amžiną laimę. Bet jei mirtis galutinai jį ir jo neribotą laimės troškimą žudo tada būtų neišmintingas žmogus, kurs nebesitikėdamas po mirties gyventi, nesirinktų pasauly kelio, kurs jam duotų daugiau turtų, garbės, galybės, ir malonumų. Štai, prie ko prieina griaudami religinius doros pagrindus. Pasiskelbęs nepriklausomas Dievo žmogus patenka į savo prigimties aklųjų geidulių vergiją ir nekartą per vėlai atsidaro jam akys, nes jau trūksta jėgų atsikelti. Net toks Ničė be Dievo gyvendamas galų gale pajuto skaudų savo gyvenimo likimą ir prisipažino, kad be Dievo vis delto labai yra sunku gyventi. Sykį jam artimo draugo Overbeko žmona prisipažino, kad religijai ji neduodanti jokios vertės. Ničė jai pasakė: „Jūs taip kalbate vien del to, kad norite mane raminti. Nelinkėčiau tamstai prarasti religijos idejos". Jo veide buvo matyti giliusliūdesys ir pasidavimas žiauriai likimo ironijai. Jis sakė: „Aš praradau religiją, atgal grįžti nebnoriu; esu baisiai varginamas galingųjų geidulių; jie mane blaško į visas puses ir matomai ruošia man neabejotiną pražutį. Visa savo esybe jaučiu, jog žingsnis po žingsnio artinuos į pražūties krantą ir kitokios išeities jau nebėra!" *) Vadinas, tragingą gyvenimo valandą pasirodė nepriklausomos doros menkumas ir religijos reikalingumas tik, deja, per vėlai.

Žmogus privalo turėti aiškią ir gerai pagrįstą gyvenimo programą. Ji reikalinga ne tik išeinant iš gyvenimo, bet jau įžengiant į jį. Ją duoda skelbiama Kristaus bažnyčios religinė dora. Gražiai pažymi Foersteris savo veikale „Autoritetas ir laisvė", kad labai traginga padėtis to žmogaus, kuris tik paskutinę gyvenimo valandą, kada jau reikia skirtis su šiuo pasauliu, galų gale sužino, kam jis buvo leistas gyventi, koks jo žemės gyvenimo buvo tikslas. Absoliuti šviesa turi šviesti mūsų gyvenimo takus iš pat jaunystės dienų, o ne sušvitėti tik paskutinę gyvenimo valandą.

Literatūra.

Plačiau tuo klausimu galima pasiskaityti šie veikalai:

1. Prof. Sr. Šalkauskis. Kultūros Filosofijos Metmens. Kaunas, 1926 m.

2. Prof Dr. F. Savickis. Gyvenimo Prasmė. Versta J. Lomano. Kaunas 1923.

3. Dr. Vilhelm Schneider, Göttliche Weltordnung u. religionslose Sittlichkeit. Padeborn 1909.

4. Adolf Dyroff, Religion u. Moral. Berlin u. Bonn 1925 m.

5. Viktor Kathrein S. J. Die katholische Weltanschaung in ihren Grundlinien. Freiburg im Breisgau 1921.

*) Cit. iš Dr. F. Savickis, Gyvenimo Prasmė. 155 psl.

L. K. M. Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba.

Iš kairės į dešinę pirmoj eilėj sėdi: K. Kleiva — sekretorius, A. Graunas — jaun. at-kų reik. vedėjas; antroj: A. Januševičius — „Ateities" red., A. Sereikytė — merg. reik. vedėja, V. Viliamas—Centro Valdybos pirm., C. Griniutė—menomokslo reik. ved.; stovi iš kairės į dešinę: P. Martišius — visuomenininkų reikalų vedėjas, J. Barisas — eucharistininkų reikalų ved., V. Kazlauskas — iždin., V. Makutėnas — vyrų reikalų ved., L. Tamašauskas — abstinentų reik. ved. ir V. Ražaitis — sporto r. vedėjas.

A. a. Vincas Mickus

Š. m. liepos mėn. 23 d. Padriešiškių kaime, Stakliškių valsč. Alytaus apskr. pačiuose gražiausiuose savo jaunystės metuose ilgai ir sunkiai sirgęs džiova mirė 21 metų jaunuolis Aukštadvario dvimečių mokytojų kursų II-rojo kurso mokinys Vincas Mickus. Velionis buvo silpnos sveikatos, bet gabus ir giliai jautrios, religingos sielos. Sirgdamas du kart lankomas Stakliškių kunigo, pavyzdingai atliko išpažintį ir stiprinosi Amžinosios Gyvybės Duona, del to ir jo mirtis buvo rami, graži...

Besimokydamas a. a. Vincas buvo veiklus Aukštadvario at-kas ir su didėliu pasišventimu dirbo idejinį darbą. Buvo kuopos vicepirmininkas ir antros kuopelės pirmininkas; be to dirbo įvairiose sekcijose. Buvo labai darbštus, gero būdo, kilnios širdies ir nenuilstamos energijos jaunuolis, darė kuo geriausios įtakos jo vadovaujamam jaunimui. Joks darbas, jokia pareiga jam nebuvo per sunki. Antras didžiausias jo idealas buvo likti liaudies švietėju—mokytoju ir diegti į jaunimo širdis karštą Tėvynės meilę. Jau sunkiai ligos kamuojamas, jis gyvai tikėjo, kad Vilnius bus laisvas ir rengėsi pagiįęs dirbti Vilnijai vaduoti, bet beširdė giltinė ištiesė savo ranką ir... nuskynė vos pražydusį žiedą...

Būdamas sveikas, a. a. Vincas mėgo rašinėti ir dirbo Aukštadvario at-kų leidžiamame laikraštėly: padėjo jį redaguoti, rašinėjo straipsnelių ir eilėraščių, pasirašinėdamas slapyvarde „Aidas“.

A. a. Vincas liepos mėn. 25 d. daugelio žmonių ir draugų lydimas palaidotas Stakliškių kapinyne, iš kur jis jau nebegrįš amžinai. Laidojant Stakliškių vikaras kun. L. Petkelis pasakė labai gražų pamokslą, apibūdindamas visą jo gyvenimą. Velionis paliko giliam liūdesyj tris vyresn. sesutės ir tris brolius. Išsėkis ramybėj pas Viešpatį!

Ąžuolaitis.

Ateitininkai, skaitykime ir uoliai platinkime ateitininkų leidžiamus raštus: „Ateitį“, Židinį“, „Naująją Vaidilutę“, „Santūrą“.

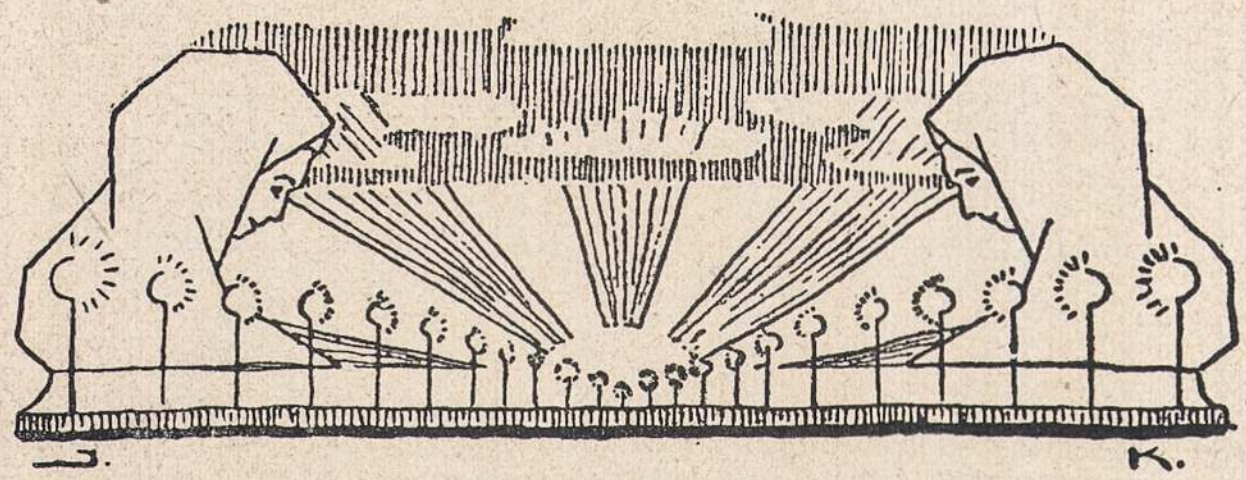

Jaunųjų žiedai

Ateitininkas.

Dirbsime!

Sustiprėję vėl grįžome iš savo tėvų pastogės toliau dirbti. Visi pasiryžome šiuos darbo metus naudingai praleisti. Vienas pirmųjų mūsų pasiryžimų—tinkamas mokinio pareigų atlikimas. Esam juk jauni, pilni jėgų, gyvybės ir džiaugsmo. Mokyklos darbą su džiaugsmu pasitinkame. Bet dažnai mes ne tiek dirbame, kiek mūsų jaunas pajėgumas pakelia, dažnai lyg tos berūpestingos plaštakės praleidžiam mokslo metus ir nepagalvojam, kad netolimoj ateityje gyvenimas pareikalaus iš mūsų tinkamo pasiruošimo. Ne kartą tenka susitikti vyresnių draugų, kurie karčiai nusiskundž a veltui praleistomis mokyklos suole valandomis. Kaip jie būtų laimingi ir kaip atsidėję dirbtų, jei dar jaunatvės dienos grįžtų. Kasdien turėkime sau prieš akis ateitį ir jai ruoškimės. Nepamirškime taip pat, kad mes iš daugelio esame skirti rengtis ateities darbui.

Mums padėti ateina organizacija. Galime didžiuotis būdami ateitininkai. Mūsų gausingi būriai ranka rankon, viens kitam padėdami rengiasi gyventi ir dirbti. Kasmet mūsų jėgos didėja. Kilnios idejos visumet randa pasekėjų. Jos užžiebia širdyse pasiaukojimo ugnį, šviečia jaunatvės tamsiuose pavojuose. Kurie dar tik pirmi metai pasiryžote būti ateitininkai, tuoj įsitikinsit, kad bendram darbe jėgos stiprės. Tik iš pirmų dienų reikia pasiryžti būti tikru ateitininku. Mūsų šūkis „visa atnaujinti Kristuje“ bus mūsų vadovas. Savo kasdieniniame darbe visumet rasime laiko pasišvęsti organizacijai. Turime susipažinti su jos principais, pildyti uždedamas pareigas.

Mokykla ir organizacija yra du veiksniai, kurie padeda ruoštis mūsų paskyrimui. Jos nurodo būdus ir priemones, kurių mes turime imtis. Gyvenimas yra talentas, mums Viešpaties duotas. Mūsų gyvenimo metai turi būti ilgomis darbo dienomis. Su tokiais pasiryžimais mes pradedam darbo metus.

A. Valčiulaitis

Meškinas vestuves kelia

Eina meškinas per girią ir niurna, kad net medžiai dreba. Prieis prie krūmo, paima savo gniaužtomis šakas ir laužo jas, pykčiu nesitverdamas; pasitaikys pakeliui medis, jį apkabina ir su šaknimis išrauti stengiasi. Bet medžio viršūnė šlama pasityčiodama —dar ne laikas lieknos šakos ant žemės guldyti. Meškinas dar pikčiau niurna, dar garsiau giria gaudžia. Jei sutiktų žmogų—išsyk jam viršugalvį numautų, jei pasipainiotų po kojų didelis ar mažas žvėris—ta pačia akimirka sutrintų.

Bet kogi meškinas šėlsta? Juk jis beveik visos girios valdovas, nieko nebijo, kur nori eina, ką nori daro, kitus sau tarnauti priverčia. Kas žino, kokia nelaimė jam atsitiko?! Niekas jo širdgėlos nesupranta, tik aukšti medžiai juokiasi šlamėdami, kad meškinas su jais kovoti ketinąs; tik išgąsdinti paukščiai lakioja aukštai, o maži žvėreliai sprunka kur į pašalį. Jis eina, galą paėjęs sustoja, atsisėda ant paskutinių kojų ir daužo žemę, lyg ji prasikaltus būtų.

Tą dieną lapė nubudo vėlai. Diena mat, buvo miglota, vis taikstėsi lyti, o tokiu metu, ypačiai po vykusios medžioklės, ir miegas ima. Išėjo iš savo urvo, pakėlė aukštyn šnipuką ir uosto orą—nori žinoti, į kurią šalį bėgti. Patrynė kojyte ausį, kad geriau galėtų įsiklausyti, ir išgirdo toli toli, kur girios vidury, paukščius triukšmą keliant. „Reik ten bėgti“, tarė ji. Mat, žinojo, jog tokiu atveju daugiau pelnyti gali.

Bėga ir susitinka zuikį. Tas lekia, kaip be dvasios, visas užduseęs, sušilęs.

— Ei, ar medžioklė? riktelėjo lapė.

— Svieto pabaiga, sušniokštė tas, jau kažin kur atsidūręs.

Toliau mato šerną. Tam vargšui be galo buvo sunku liuoksėti, nes per vasarą nusipenėjo. Dabar jis vos lašinius pavilko, sunkiai pūškavo, prakaitu paplukęs, net šonais čiurkšlės tekėjo.

Jis nelaukė užkabinamas, bet pats visą kelią keikė ir plūdo.

— Kad juos šimts perkūnų trenktų, kad žemė gyvus prarytų, o negyvus iš savo vidurių išmestų!..

— Kas tau pasidarė! stebėjosi lapė. Žmonės šneka, jog tavo kailį ne bet kulka imanti, tai kas galėjo išgąsdinti?

— Kad juos... keikėsi nesustodamas šernas.

Paskui sutiko visumet mandagią stirną, kaip vylyčią per krūmus bestraksinčią, paniurėlį barsuką ir daug daug kitų. Bet nė iš vieno negalėjo išklausti, kas atsitiko.

Taip tolyn besivarydama, vienoj aikštėj pamatė meškiną, sielvartuos paskendusį. Jis dabar buvo kiek nurimęs, bet vis delto baisus atrodė. Lapė priėjo arčiau jo, norėdama užuojautą, kaip vyresniam žvėrių karalystėj, pareikšti, bet tas kaip šoks

sykiu, lyg pasiutęs. Laimė, kad lapė buvo netik gudri, bet ir vikri, tai tik kelis pūkelius iš uodegos galo išpešė. Nelaukdama, kad vėl ant jos šoktų, pasileido bėgti, kur kojos neša ir akys veda.

Tuo tarpu oras ėmė skambėti nuo garsaus šarkos riksmo: ji atlėkė su naujienomis, todel baisiai gyrėsi ir labai daug tarškėjo. Nieko nepadarysi — šarkų toks būdas. Jas gali gyvas į verdantį vandenį kišti, o jos plepės, ir gana.

Pamačius lapę, tuojau uodegą kryptelėjo, mandagiai linktelėjo ir pasveikino.

— Labas rytas...

— Tau tik diplomatu būti, prašneko lapė. Žinai, dabar jau pavakarė, ne rytas.

— Diplomatu, sakai? stypčiojo šarka. Diplomatija—melagių ir sukčių amatas, todel man per žemas. Aš—paštininkė, telegramas išnešioju.

— Taip tai taip, tarė lapė, bet mandagiau nusilenkti, pasisveikinti niekas negalės. Diplomatams tai labai svarbu.

— Ką čia niekus tauški! Verčiau klausyk! Paskutinės žinios. Tankumynų aikštė, po išverstais ąžuolais. Šiandie per apypietę Rudis, — toks lokio vardas, — rado pas savo žmoną kavalierių meškiną, jo šonkaulius aplamdė, išmetė iš laužo ir pasakė, jei dar kada ras jį pas savo žmoną, su ja glamonėjantis meilinantis, ar nors ir nuošaliai kamputy sėdintį, ar kur apylinkėse beklaidžiojantį, prisisukti bemėginantį, — jam strėnas sutriuškinsiąs, ir jis galės drypsoti, lyg senas strampas.

— Oi, kas per nelaimė! suriko lapė.

— Kad ir kvailas meškinas, moterėle, pareiškė šarka. Juk pats gali suprasti, kad prie svetimos žmonos lįsti nedera, ypačiai jei vyras stiprus.

— O ar mylėjo ją?

— Koks kvailas klausimas?! Matai, jau vaikinas suaugęs, laikas iš anksto šeimynos reikalais pasirūpinti. Tik gaila, kad pradžia tokia nevykus.

Dar būtų noromis šarką apie šį tą paklausus, bet ta purptelėjo ir nulėkė kitiems naujieną pranešti.

Lapė, viena likusi, valandėlę galvojo, akis primerkusi, paskui apsisuko ir nuėjo pas meškiną. Gaila buvo į jį žiūrėti! Nusiminęs, kaip žemė, stovėjo ir žvalgėsi, ant ko galėtų pyktį išlieti.

Ji tačiau šį sykį nesiartino, bet atsistojo tolokai ir prašneko. Kur tau prašneko! Dainuote dainavo — toks jos balsas meilus buvo, malonesnis už sidabrinių varpelių muziką.

— Kas tau, girios karaliau, plačių kraštų viešpatie? Koks skausmas tavo širdį kankina? Ar gali būti sutvėrimas žemėje, po žeme ir mėlsvam ore, kuris drįstų tave rūstinti? Kur tavo sielvartų priežastis? Ar žvėris tave užrūstino? Tegu jam vidurius gelia per visą jo amžių lyg peiliais piaustytų. Ar paukš-

tis? Tegu jis sparnus palūžta, o tuomet aš jį skaudžiausiai nubausiu. Gal vandenų gyventojas? Tegu oro netenka ir užtrokšta.

Bet meškinas tylėjo, kaip uola, nė pusė žodžio pro jo lūpas neišspruko. Tik galėjai pastebėti jo pyktį mažėjant ir jį liūdnesnį darantis. Buvo tai gana geras ženklas. Lapė nuo krūmų atsitraukė, truputį į aikštę išėjo ir vėl guosti ėmė.

— Nurimk. Ir man pačiai širdį skauda, tave nelaimingą matant. Bet, teisybę pasakysiu, ne vienas esi toks bedalis Bėgu širyt per girią ir girdžiu, kad kažin kas aimanuoja. Žiūriu — rusvoji loke sėdi ir šluosto ašaras. Paklausiau, ko verkia. „Kaip neverksi", skundžiasi ji. „Turiu tris duktėris, o piršlių kaip nėra, taip nėra". Kad pats būtum matęs, kokios dailios meškaitės. Nepameluosiu, kad mūsų girioj ir kitur tokių nerasi. Pažiūrėjau — sėdi vargšės visos trys nusiminusios ir laukia... Žinai, jau paaugusios, laikas... Kad dailios, oi, tai dailios!.. Nuraminau jas, sakau, spėsiančios, dabar darbymetis, nėra kada piršliams lankytis... Net man seilės pradėjo varvėti, kaip iš aukso lietos! Ir būk tu man tokioms!

— Ką tu ten vograujį? suniurnėjo, pagaliau, meškinas, smalsiai į lapę pažvelgdamas, lyg iš snaudulio pažadintas. Jam dar vis daiktai atrodė neaiškūs, lyg pro palšas miglas regimi. Be to, nuotykis buvo toks smarkus, jog jis visiškai nė neatsipeikėjo. Tačiau lapės žodžiai jį veikė. Suprato, kad jo negerai pasielgta, kad apie Rudžio šeimą nėra ko svajoti. Bet drauge pamatė esant ir daugiau priemonių savo reikalams pataisyti. Tik vienas dalykas negalėjo duoti jam ramybės: ar girios gyventojai žino jo žygį ar ne? Jei žino, tuomet jam gėda dar didesnė, jei nežino viskas gerai.

Lapė atsakė į jo klausimą:

— Taigi, šneku, kad vedus ir liūdesys ir širdies sopulai išnyktų. Suprask, kad ir žiemą dviem smagiau miegoti. Aš visą žiemą nors nemiegu ir leteną apsižiojus nečiulpiu, bet galiu pasakyti, kad vienai daug sunkiau naktelė praleisti, o ką jau sakyti apie žiemą, tokį ilgą metų tarpą.

— Puikus dalykas. Gerai sugalvota. Bet kad...

— Dabar ir gana! Meškinas esi ir nežinai kaip elgtis, koks žodis tarti. Žiūrėk, kad neapsigautum. Žiema šiemet bus be gálo šalta, o kailiniai, nors neblogi, bet nėra patys gerieji. Kad bus šalta—savo galvą guldau. Aną dieną pasiploviau paklydusią žąsį ir iš jos kaulų tuoj pamačiau, koks šaltis bus.

— Nežinau, nuo ko pradėjus, jau visai lengva širdim prabilo meškinas. Gal ir tiktų pas meškaites nueiti, tik kur, kaip? Tai man nelabai aiškūs dalykai. Aš veikiu visumet tiesiai, o čia be piršlio neapseisi.

— Radai kuo rūpintis! Lyg tu ne mano valdovas? Vyresniam visada reikia padėti, klausyti jo. Tu turi tik liepti. Aš ir neliepiama gelbėsiu. Kad greit nesumeti, kas daryti — maža bėda. Vyresnieji visada gali redaug teišmanyti — o tas

neišmanymas jiems garbės daro — bet jie gali pasisiųsti, o tai jau didelis daiktas. Pasauly, suprask, reikia ne išminties turinčių, bet valdžios. Be to, protingam būti daug sunkiau, negu valdyti. Nors mano protelis nedidžiausias, bet noromis sutikčiau tau padėti, jei tik leisi.

— Aš ne leidžiu, o įsakau, skubėjo pasinaudoti savo galybe meškinas.

— Klausau, atsakė laputė, žemai lenkdamosi.

Po valandėlės jie iškeliavo. Laputė bėgo geras varsnas pirma, vis krūmų prasilenkdama, pro šakas praįsdama, meškinas gi žengė plačiu žingsniu paskui, sausas šakas trioškindamas ir krūmus mindžiodamas Jokios nelaimės pakeliui neatsitiko, jei neskaitytume vieno mažo nesusipratimo. Šarka pamatė lapę ir iš naujo buvo berenčianti savo pasaką, tik staiga pasirodė pats kaltininkas, ir ji turėjo nutilti. Meškinas baisiai užpyko, bet nieko nesakė — taip susirūpino nauju žygiu.

Kiek laiko keliavę, priėjo didelį tankumyną, o pro jį prasiskverbę pamatė gražią, nedidelę aikštelę, kur žaidė trys jaunos neišpasakyto dailumo, kaip iš gulbės pieno plaukusios meškaitės.

Lapė priėjo prie lokės, pamerkė ją; toji suprato, kas per reikalas, tuojau puolė svečių priimti.

— Dukraitės, parūpinkit ko nors keleiviams užkąsti, pačios gražiai pasipuoškit.

Pati liepė svečiams sėsti ir kažin kur nuėjo. Tuo tarpu meškaitės žaidė toliau. Jos dainavo lokių dainą, dainavo apie tai, kaip kartą jaunutė meškaitė paklydo girioj ir nerado tėvų laužo. Kaip ji klaidžiojo, gailiai verkdama ir iš baimės drebėdama. Ją sutikęs labai gražus meškinas, parvedęs namo, paskui dažnai ateidavęs. Kai ji užaugusi, jis ją vedęs. Tas lokys buvęs karalius.

Lokė sugrįžo, vienoj rankoj nešdama didelį korį, iš kurio medus gintarine srove varvėjo, antroj laikė skanių, geltonų obuolių. Atėjus ėmė vaišinti meškiną ir lapę. Lapei obuoliai nelabai tiko, bet paėmė, nes mandagumas taip liepė. Meškinas, nors laikė gniaužtuose korį, tačiau buvo taip sužavėtas, jog viską užmiršo.

Iš tiesų, dailios buvo! Pirmoji buvo riestos, trumpos nosies, labai judri ir linksma; antroji — lieknesnė, daugiau susimąsčiusi, o trečioji kresnesnė už anas, savo judesiais grakšti ir maloni.

Lapė visą reikalą išdėjo, meškinas gi vis dar grožėjosi.

— Ką, kaip patinka? netikėtai sutrukdė jį.

— Labai, labai!..

— Tai rinkis, paragino lapė.

To jis taip ūmai nelaukė. Bet proto vis deito nepametė ir tarė:

— Nėr ko puikiu dėtis. Imsiu nuo krašto. Kad tik sutiktų.

Apie sutikimą jokio abejojimo negalėjo būti. Tokiu būdu laimė teko riestanosei, kuri po savo rudu kailiu iš džiausmo paraudo.

Dar valandėlę šnektelėjo, gražiai atsisveikino ir išėjo. Skubūs reikalai buvo—reikėjo prie vestuvių ruoštis.

Darbo buvo daug. Meškinas privertė visus žvėris ir paukščius jam tarnauti. Pirmiausia išrinko patogią vietą, aukštais medžiais apaugusią, ją išlygino, duobes smėliu išpylė. Taip jie padarė lygumą, kurią iš vienos pusės ežeras siekė, iš antros — platūs ąžuolynai ir skroblynai. Juose pavasarį ir vasarą lakštingalų, gegučių, volungių balsai dieną naktį skambėdavo. Dabar ten buvo tyku, kaip didžiulėj šventykloj, tik retkarčiais karaliukas sučirkšdavo ar kitas vėlybas paukštelis imdavo skardenti, bet nedrąsiai, lyg savęs bijodamas.

Paskui pradėjo valgių iš visur į pokylio vietą gabenti. Ir ko ten nebuvo! Voverės pririnko devynias galybes riešutų; stirnos paskolino savo kailinukus medui supilti; šernas įsisuko į gyventojų bulves ir pusę lysių išrausė. Barsukas iškasė gilias duobes, kurios turėjo krosnis atstoti. Jose žebenkštis pyragą kepė, o šermonėlis visokių skanėstų virė. Kad jūs ten būtumėt netyčia užsukę, kokį reginį būtumėt išvydę! Visa giria aplink knibždėjo, visokių balsų pilnas oras. Laukinės žąsys, lėkusios per tą aikštę į pietų kraštus žiemoti, taip apsvaigo nuo kvapsnių mišinio, jog jų širdys apsalo, negalėjo toliau lėkti, pusgyvės į ugnį įkrito ir visos iškepė.

Muzikos taip pat nepamiršo. Sukvietė visus paukščius, kurie dar neišlėkę buvo. Čia galėjai rasti ir kuosą, ir varną, ir žvirblį, ir daug kitų. Volungė turėjo solo dainuoti, todel dabar nieko neveikė, tik šaukė rėkė, lyg iš galvos išėjusi, mat, lavinosi.

Po kiek laiko viskas buvo suruošta. Dar reikėjo, kad kas prakalbą pasakytų. Paukščiai čia netiko — jie dainuoti temokėjo, o žvėrimis taip pat negalėjo pasikliauti—jų balsai ne tam tikę.

Meškinas labai susirūpino, nežinodamas kas daryti. Tris dienas ir tris naktis vaikščiojo nemigęs ir nieko nepajėgė sumesti. Pagaliau, ketvirtos dienos rytą nuėjo pas lapę ir apsakė reikalą.

Lapė, nė žodžio netarusi, priselino prie krūmų, kur zuikis pusryčiavo, stvėrė jį už ausų, pakėlė aukštyn ir suriko.

— Ar matai zuikių bažnyčią, ką? Bet užkluptasis tylėjo nusigandęs, kaip griaustinio trenktas. Jis manė, kad lapė jam sprandą jau nusuko — tokiu atveju, suprantama, nė kalbėti negalima.

Bet lapė galvos jam nenusuko, tik paklausė:

— Ar nori likti gyvas?

Zuikis pro verksmus sumikčiojo:

— No-o-o-r-iu...

— Tai klausyk, berneli. Turi rengtis į tolimą kelionę. Meškinui oratoriaus reikia. Ne prasto, net paties žmogaus. Tu jį rasi. Jei nepakviestum—galva atsakai. Tai klausyk. Iš girios bėk tiesiai

į rytus, kol pribėgsi geležinkelį. Juo pasuk į pietų vakarus ir nestok, kol pasieksi Vokiečių žemę. Toliau nebėk, atsigręžk į rytus, kur išvysi sutemose trijų bažnyčių bokštus stūksant. Gerai įsižiūrėk į toliausiąją. Saulė tekėdama pakils lygiai ties jos bokštais. Ten ir bėk. Jei dar netikėtum, ar kelią radai, kiek pabėgėjęs, išgirsi keturis naujus varpus skambant. Tai ženklas, kad nepaklydai. Rasi tu miestą, kur visi apie garsų oratorių šnekės. Pas jį tave kiekvienas, kad ir paikiausias, nuves. Oratorių gražiai paprašysi, o jis neatsisakys. Paskui gali bėgti, kur tinkamas.

Paleistas zuikis, kaip kulka nukūrė. Kelias buvo ilgas, todel pasiuntinys užtruko. Del tos priežasties vestuvės reikėjo keletą savaičių atidėti. Dabar visi paukščiai ir žvėrys jų laukia. Kaip ten puiku bus, patys galite šiek tiek įsivaizduoti. Kai aš akis primerkiu, matau visą būsimo reginio didybę ir suprantu, kad mano protas jo neapima.

Apžvalga

Jubiliejinis „Pavasario“ S-gos Kongresas. Šiemet suėjo „Pavasario“ S-gai 15 metų nuo jos įsisteigimo. Ta proga vasarą, liepos mėn. 2-4 d. buvo Kaune sušauktas Kongresas, kur gausingai dalyvavo pavasarininkai, be to, Amerikos „Vyčiai“ ir Rygos „Šviesa“. Viso organizuoto jaunimo priskaitė daugiau, kaip 10.000.

Liepos 3 d. Rotušės aikštėje susirinko visi Kongreso dalyviai ir daug svečių. Prie Rotušės buvo pastatytas altorius, kur J. E. ark. metropolitas Skvireckas celebravo iškilmingas mišias, o pamokslą pasakė didelis jaunimo globėjas vysk. M. Reinys. Po pamaldų Kongresą sveikino p. Respublikos Prezidentas, Kauno miesto burmistras ir daug organizacijų. Sveikinimams pasibaigus, padaryta eisena per Kauną, kuri savo didumu ir įvairumu darė nepaprasto įspūdžio. Tik vienų vėliavų per 500 mirgėte mirgėjo, o kur gyvieji paveikslai, raiteliai, dviratininkai?..

Pavasarininkai puikiai pasirodė ir dainų srity. Petro Vileišio aikštėje įvyko visų dainininkų pasirodymas, o Valstybės Teatre chorų konkursas. Pavasarininkai puikūs dainininkai, tik įspūdį kiek sugadino vienos kitos nevykusios dainos programon įtraukimas. Per dainų šventę „Amerikos Vyčiai Lietuvos kariuomenės vadui gen. Žukauskui įteikė auksinį Kardą.

Dainininkų viso buvo per 3000.

Nors sporto Olimpiada dalyvių gausumu nepasižymėjo, kaip dainų šventė, bet vis delto buvo įdomi ir savo programa ir jos atlikimu.

Universitete tuo metu buvo surengta tautodailės paroda, kuri aiškiai paliudijo kad mūs liaudies, ypačiai jaunimo, kūrybinės galios dar visoj pilnumoj klesti. Eksponatų parodoj iš visos Lietuvos suplaukė per 2000. Iš to matyti, kad jokia draugija ligi šiol tokios turtingos ir tiek pavykusios parodoj nepajėgė padaryti. Ir vargiai ar greit surengs! Iš tiesų gražu, malonu ir jauku buvo žiūrėt į sesučių ir broliukų ilgo bei rūpestingo darbo vaisius.

Po Kongreso gausingi jaunimo būriai išsiskirstė po visą Lietuvą, vėl stodami į naują darbą.

L. K. Mokytojų S-gos susivažiavimas įvyko Kaune rugpiūčio 21 ir 22 d. Susivažiavime iškelta daug gyvų klausimų, ypačiai apie religijos mokymą. Šiuo reikalu išnešta rezoliucija, kur nutarta, kaip toj srity pasitaikę blogumai pašalinus, kaip tikybos mokytojus su liaudim suartinus.

Į Centr. Valdybą išrinktap irmininku Dr. Kl. Ruginis, nariais: p-lė Arminaitė, p. Galdikienė, p. p. Malinauskas ir Ruseckas. Garbės Teisman: prof. St. Salkauskis, p. A. Juška ir Dr. Ruginienė. Revizijos komisijon: vysk. M. Reinys, mokyt. S. Tijūnaitis ir p. Mačernis.

Vyskupo Kettelerio sukaktuvės. Šią vasarą sukako 50 m. nuo mirties žymaus visuomenininko vokiečių vyskupo Viliaus Emmanuelio Kettelerio. Jis gimė 1811 m. Vestfalijoj barono Kettelerio šeimoje. Mokėsi Münsterio gimnazijoj ir pas Briffo Jėzuitus, vėliau Goetingeno ir Berlyno universitetuos studijavo teises. Baigęs tarnavo Münsterio teisme. Studijuodamas buvo nutolęs nuo tikėjimo, bet vėliau ne tik liko geras katalikas, bet dar net pavyzdingas vyskupas. Vyskupavo Mayence. Jo nuveikti darbai dideli: kaip Kristaus kunigas jis pasižymėjo savo pavyzdingumu, kaip visuomenininkas jis įliejo į tų laikų visuomenės gyvenimą naujų jėgų, naujų vilčių. Jis gyveno vargstančiai darbo liaudžiai padėti ir ją karštai pamilęs atidavė jai visas savo jėgas. Be to, jam teko kovoti su Bismarko kultūrkampfu. Dabartinis vokiečių „Centras“ yra pasiėmęs jo paruoštą programą. Ketteleris mirė 1877 m. pas Burghauseno pranciškonus. Jis mirė vargšas.

Jam mirus, jo idejas toliau gyvendino „Centras“ 1881 m. Reichstage jau patiekė Kettelerio programos numatytų reformų. Nors jų nepavyko pravesti, tačiau jos praskynė kelią vėlesnėms. Taip, 1887 ir 1891 Reichstage buvo nubalsuotos katalikų pasiūlytos darbui tvarkyti taisyklės. „Centras“ ėjo jo parodytu keliu. 1893 m. vienas „Centro“ atstovas Reichstage pasakė: „Mes visumet grįšime prie savo programos kūrėjo Kettelerio didžiosios socialinės politikos. Mes tęsime statybą to rūmo, kuriam jis padėjo pagrindinį akmenį..“ Jo socialinė įtaka pasiekė net ir kitus kraštus. Pats Leonas XIII pasakė: „Ketteleris buvo mano didysis pirmtakūnas“.

„Darbininkas“ ir ateitininkai. Skaitančiai visuomenei teko labai nustebti š. m. „Darbininko“ 36 nr. vedamajam paskaičius,

kad tiek pavasarininkų kongresas Kaune, kiek ir ateitininkų Palangoje parodė, kad jiems darbo žmonių reikalai svetimi. Šitokias išvadas galėjo padaryti tik blogos valios žmonės. Tūkstančiai dalyvių gali paliudyti, kad nei vienur nei kitur nebuvo užgautas darbo jaunimas. Darbo Federaciją, kurios organas taip rašo, kaip tik suorganizavo ateitininkai. Nejau jos dabartiniai vadai pamiršo savo pirmuosius organizatorius garbingo atminimo a. a. Vyt. Endziulaitį ir Ant. Matulaitį. Negali taip pat nežinoti, kad visą laiką joj dirbo at—kai. Ateitininkų principai nesikeičia. Jų šūkis „Visa Kristuje atnaujinti" apima visas mūsų gyvenimo sritis. 17 m. veikimas tai liudija. Todel dar labiau nesuprantamas „Darbininko" kvietimas steigti naują darbo jaunimo sąjungą.

Užsieny studijuojančių lietuvių suvažiavimas. Šią vasarą, rugsėjo 18—19 d. Kaune, Universiteto I rūmuose įvyko užsienio liet. stud. antra iš eilės konferencija. Joje ypač aktingai pasireiškė užsieniečiai studentai ateitininkai. Suvažiavimą atidarė p. N. Lipčius (Finansų Departamento Direktorius), jam vadovavo prezidiumas iš stud: G. Valančiaus [Viena], V. Soblio [Paryžius] ir Tulauskaitės [Friburgo]. Visi minėtieji ateitininkai. Tuo dar pasitvirtina faktas, kad ateitininkai yra veiklusis mūsų tautos elementas. Suvažiavime dalyvavo apie 20 atstovų. Priimta užsieny studijuojančių liet. studentų sąjungos statutas ir išrinkta Valdyba iš baigusių užsieniuose mokslą. Valdybos būstinė Kaunas. Padaryta pranešimai iš lietuvių stud. kolonijų Vienoj, Paryžiuje, Friburge, Berlyne, Leipcige, Antverpene, Tuluzoj ir kitur.

Priimta visa eilė pageidavimų. Prof. Šalkauskis turėjo turiningą pasikalbėjimą apie užsieniečių studentų uždavinius. Y.

Šeštasis Lietuvių Katalikų kongresas. Birželio mėn. 30 d. ir liepos mėn. 1, 2 d. Kaune, Liaudies Namų salėje įvyko III katalikų kongresas. Pirmąją dieną ten buvo eilinė Katalikų Veikimo Centro konferencija, kuri išklausė vyriausios valdybos ir rajonų valdybų pranešimus. Čia paaiškėjo, kad Kat. Veikimo Centro nuo pereitos Konferencijos pradėta persiorganizuoti. Sudaryti rajonai pagal naujų vyskupijų ribas, kiekvienoj parapijoj stengiamasi įkurti K. V. Centro skyrius.

Vyriausios valdybos pirmininku išrenkamas prof. Tumėnas, nariais — prof. Būčys, prof. Eretas, Dr. Ruginienė, prof. Kuraitis ir p. Z. Starkus. Kitus 6 narius skiria J. E. ark. metopolitas. Į revizijos komisiją išrinkti: ats. gen. Galvydis - Bikauskas, kun. Stakauskas ir p. Urbonaitė. Tą pačią dieną ėjo Katalikų Kongreso plenumo posėdžiai. Garbės prezidiumą sudaro J. E. ark. metropolitas Skvireckas, mons Faidutti ir J. E. Telšių vyskupas Staugaitis, o kongreso prezidiumą—J. E. vysk. Reinys, Dr. Bistras, kan. Tumas ir p. Tumėnienė.

Eina paskaitos. P. Mikšys skaito „Katalikų koperatininkų uždaviniai", vysk. Reinys — „Religinio atgimimo reikalingumas ir pasaulinė inteligentija", Dr. Pakštas — „Katalikų emancipacija", prof. Dovydaitis—„Šeimyna ir kas iš jos", inž. Liansbergis—„Baž-

nytinės kultūros konservavimas Lietuvoje". Paskaitose iškeltais klausimais priimta atatinkamos rezoliucijos.

Visi kongreso dalyviai atliko išpažintį ir priėmė šv. Komuniją. Liepos 1 ir 2 d. prieš piet posėdžiavo atskiros sekcijos: pedagogų, koperatininkų, bažnytinio meno, labdarybės, visuomeninkų ir kt. Jų svarbiausi nutarimai buvo taip pat duoti priimti kongreso plenumui. Priėmus rezoliucijas, Dr. Bistro kalba kongresas buvo baigtas. *Sg.*

Lietuvių moksleivių tautininkų „Jaunosios Lietuvos" Draugovės Konferencija. Š. m. liepos 23, 24 ir 25 d. Liaudies Namų salėj, Kaune, įvyko aukščiau paminėtosios draugovės konferencija. Į ją atvyko 20 atst. ir kita tiek moksleivių svečių. Konferencija pradėta tautos himnu. Išrinkus prezidiumą, išklausius sveikinimų, apie draugovės veikimą pranešinėjo dr—vės centro tarybos pirmininkas. Draugovė turinti 10 ratelių su 300 narių. Po to sekė pranešimai iš vietų. Yra ratelių geriau ir blogiau veikiančių. Antram posėdy kan. J. Tumas laiko paskaitą „Tautybės idealo istorija". Prelegentas nušviečia, kiek tautiškumas turėjęs reikšmės bendroj kultūros istorijoj. Nurodo, kad romantikai buvę geriausi tautininkai. Lietuvos tautiškas susipratimas ir atgimimas prasidėjęs taip pat su romantizmu. Daukantas, Basanavičius buvę romantikai. Ir kiti lietuvių veikėjai buvę, jei ne romantikai, tai bent romantizmo įtakoj. Trečiam posėdy laiko paskaitą Gustainis „Moksleivių tautininkų pasauliožiūra. Prelegentas nurodo, kad artimiausia tautininkams yra meninė pasauliožiūra, nes ji paremta grožiu, kelia žmogaus dvasią ir praturtina gyvenimą. Tik prelegentas nenurodė, kaip jis grožį supranta. Juk yra žmonių grožį suprantančių labai įvairiai. Kitiems gražu ir įvairios šlykštybės... Prelegentas pažymėjo, kad tikybos atžvilgiu tautininkas tolerantas. Vadinas, tautininkai dar kartą pabrėžė, kad jie religijos atžvilgiu indefirentai

Kon—cija pasiuntė sveikinimus R. Prezidentui, krašto apsaugos ministeriui, kariuomenei ir vilniečiams. Po revizijos komisijos pranešimo, centro organų ir revizijos komisijos rinkimų, konf. baigiama. Vakare konferencijos dalyviai Karo Muziejuj uždėjo vainiką ant paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. *St.*

Rygos Lietuvių Gimnazija š. m. birželio m. 18 d. šventė savo I laidos išleistuves. Ją baigė 5 ber. ir 6 merg. Iškilmingame akte atsilankė Seimo vicepirmininkas vysk. Rancanas, šv. ministeris poetas J. Rainis, Univ. prorektorius prof. Plakis, mokyklų departamento direktorius, vidur. mokyklų tarėjas, Rygos švietimo skyriaus vedėjas, konsulas Gylys ir pulk. Giedraitis. Iš to matyti, kad latviai labai prielankiai žiūri į šią liet. mokslo įstaigą. Senelis Rainis pasirašė diplomus ir juos asmeniškai įteikė abiturientams, paspausdamas kiekvienam ranką. Abiturientai įteikė jam adresą su įrašu: „Savo Ministeriui, Latvių Dainiui, Lietuvių Tautos Draugui — Jonui Rainiui, Latvijos lietuvių žydinio pirmieji abiturientai". Gimnazijos choras du kart sugiedojo Latvių ir Lietuvių himnus. Vėliau buvo bendra arbata — vakaras. Tenka pasidžiaugti šio mūsų žydinio darbais kaimyninėj Latvių žemėj.

Lietuviai Vienoje. Vienos įvairiose aukštose mokyklose mokosi 25 studentai lietuviai ir dar du kart daugiau iš Lietuvos žydų, lenkų ir rusų. Gausiausiai lietuvių lankoma aukštoji prekybos mokykla (Hochschule für Welthandel). Joje mokosi 14 lietuvių. Universiteto įvairius skyrius lanko 7 lietuviai studentai. Universitete labai gerai pastatyta medicina. Gaila, kad lietuvių medicinos čia mokosi tik du studentai. Toliaus labai gerai yra pastatyta technikos mokykla. Ir ją lanko tik vienas lietuvis. Pastojimas į visas Austrų aukštąsias mokyklas yra gana lengvas — reikia turėti tik visus reikiamus dokumentus. Šiaip kliūčių nedaroma. Vienos aukštose mokyklose studentai svetimšaliai jaučiasi pilnateisiais, jokių skirtumų be mokesnių už mokslą tarp „ausländer'io" ir „inländer'io nedaroma. Pragyvenimo minimumas 25 dol. į mėnesį. Semestro mokslo mokesnis 150—200 lt. Gamtininkams ir medikams su praktikos darbais atsieina kiek daugiau. Lietuviai studentai turi čia tris draugijas. Laikraščių sueina pasiskaityti į vieną kavinę. Bendrai čia akademinis gyvenimas gan jaukus ir studijoms patogus, nes mokyklos turi turtingus knygynus, skaityklas, seminarus, laboratorijas. Bendram išsilavinimui tarnauja gausingi muziejai ir kitos kultūros brangybės. Kitais mokslo metais besirengiant lietuviams abiturientams eiti aukštąjį mokslą vokiečių mokyklose patartina pasirinkti Viena. —

Gaila, kad Beethoveno mieste niekas iš lietuvių nestudijuoja muzikos, nors Viena visam pasauly garsėja kaip muzikų miestas. Smulkesnių patarimų norintieji gali asmeniškai kreiptis ar į draugijas, ar į atskirus asmenis.

Vijas.

Concordio Ferini. Šiuo vardu pavadinta įsteigta Vienoje tarptautinė katalikų studentų sąjunga. Jos tikslas jungti visus Vienos aukštųjų mokyklų katalikus studentus, teikti jiems ekonominės paramos, gilinti pasaulėžiūrą. Į S-gos valdybą įeina graikas (pirm.), vengras (sekr.), l i e t u v i s Juozas Kaškelis (ižd.), vokietis ir rumunas (vicep.), vokietis (antras sekr.) ir rumunas (antr. iždin.).

Austrijos vaikų kryžiaus žygiai. Pralotas Mörzinger 1918 m. išleido Vienoje keturių puslapių didumo laikraštį „Bažnyčios Lapą" (Kirchenblatt). Jis greitai padidėjo ligi 40 puslapių ir dabar turi apie 80.000 skaitytojų. Laikraštis pradėjo dėti priedą vaikams „Das kleine Kirchenblatt" (Mažasis Bažnyčios Lapas). Šis „Mažasis Lapas" sužadino vaikuose didelį kryžiaus žygį. Laikraštėlis įgyjo apie pusę milijono skaitytojų ir taip subūrė vaikus, kad Mörzinger daro su jais didžiulius susirinkimus. Šiuose susirinkimuose Mörzinger tėvišku būdu aiškina vaikams įvairius tikėjimo klausimus. Šiaip suburti vaikai yra geri apaštalai platintojai ir didžiojo „Bažnyčios Lapo" ir ruošia pagalbą neturtingiems vaikams. 1924 m. „Maž. Lapo" skaitytojai sudėjo 50.000 šilingų*)

---

*) Austrų šilingas — 1 lit. 49 cent.

pašalpos neturtingiems vaikams. Panašiai pasidarbuota 1925 ir 1926 m. „Oservatore Romano" teisinga nuomone, tas vaikų kryžiaus žygis yra skaisčiausias ir kilniausias reiškinys Austrijos katalikų gyvenime.

Vilniaus universiteto lietuvių studentų draugija. Vilniaus universiteto lietuviai studentai dar pernai metais įkūrė savo sąjungą ir padavė universiteto senatui patvirtinti sąjungos įstatus. Senatas tačiau sąjungą patvirtinti tuoj nesutiko ir pralaikė nepatvirtintus įstatus nuo pereitų metų rudens iki šių metų kovo mėn. pabaigos. Įstatų patvirtinimas yra gana keistas ir tikrai lenkiškas. Būtent, senatas išbraukė lietuvišką sąjungos pavadinimą šalia lenkiško ir paliko tik lenkišką, taip pat padarė ir su antspaudu, kuriam irgi išbraukė lietuvišką pavadinimą.

Kai sąjungos valdyba iš karto nesutiko su tomis lenkiškomis „reformomis", nurodydama, kad kitų tautų studentų sąjungos turi ir savo kalboj pavadinimus, tuomet senatas įvedė tą „reformą" ir visoms kitoms nelenkų studentų sąjungoms.

Lietuvių studentų sąjungos globėju paskirtas universiteto chemijos profesorius Julijus Rettingeris. Sąjungos valdyba susideda iš šių asmenų: pirmininkas — Antanas Juknevičius, vicepirm. — M. Čenytė, kasininkė — M. Karužaitė, sekretorius — Rap. Mackevičius ir knygininkas — K. Blažys. Sąjunga daro dažnai posėdžius, kur svarstomi studentų reikalai, be to, ruošia paskaitas ir dauguma studentų aktyviai dalyvauja moksleivių kuopelių organizacijose.

Vox Academica. Š. m. gegužės mėn. Vengrijoj Budapešte išėjo pirmas vengrų katalikų studentų laikraščio „Vox Akademica" numeris. Laikraštis yra leidžiamas Vengrų Studentų Katalikų Konfederacijos. Jai priklauso 78 asociacijos su 5000 narių, kurių tarpe 500 mergaičių. Konfederacija padeda prisijungusių asociacijų studentams gilinti savo pasaulėžiūrą, teologijos profesorių padedama suorganizavo studentams teologijos kursus. Per gavėnią buvo visa eilė religijos klausimais paskaitų, kurias baigdami visi stud. kartu priėmė Šv. Komuniją. Konfederacija, kur tik galėdama, organizuoja studentų klūbus, pašalpos fondus. Katalikiškoji mintis vis labiau plinta viso pasaulio jaunimo gyvenime. Mes su dideliu džiaugsmu sutinkame savo bendraminčių žygius, o mūsų „Ateitis" bendro kelio draugui „Vox Akademica" linki skaidrinti savo krašto gyvenimą.

Pirmasis tautinis Ispanijos katalikų jaunimo kongresas įvyko nesenai Madride. Kongresas priėmė pasiūlymą išleisti „Katalikų jaunuomenės vadovėlį". Ispanijos katalikų jaunuomenės darbas paremtas trimis pagrindais: antgamtiniu — maldos, tvirtu dvasiniu auklėjimu ir kultūriniu bei techniniu paruošimu pasauliečių apaštalavimui. Katalikų jaunimas turi tikslą išplėsti katalikų veikimą ir padaryti jį tautos judėjimu, kuris apimtų visus luomus ir visas šalis. Tam tikslui sudarytas net atskiras propagandos komitetas ir propagando centras.

Pirmasis kapsų at-kų suvažiavimas Marijampolėj.

Per Sekmines, birželio mėn. 5 ir 6 dien., Marijampolėj įvyko didelis kapsų ateitininkų suvažiavimas. Rinktinio Kapsijos mokslus einančio jaunimo būriai iš Vilkaviškio, Naumiesčio, Kauno, Marijampolės ir kitų vietų gausingai suvažiavo rimtų organizacijos reikalų svarstyti, vieni kitus arčiaus pažinti ir susidraugauti.

Rytą parapijos bažnyčioj buvo iškilmingos pamaldos, per kurias giedojo marijampoliečių choras. Pamokslą pasakė kun. Vl. Mažonas.

Suvažiavimą gražia kalba, kukliai išpuoštoj Marijonų gimnazijos salėj, atidaro kapsų at-kų suvažiavimui šaukti komiteto pirm-kas J. Botyrius, nurodydamas bendrus ateitininkų tikslus ir kapsų susiartinimo reikalą. Giedamas at-kų himnas. Į prezidiumą išrinkti: mokyt. K. Matulevičius, J. Navickas ir Naujokaitė; sekretoriate—K. Kuncaitė ir P. Karuža. Sudaromos sumanymų, redakcijos ir mandatų komisijos.

Suvažiavimą žodžiu sveikina J. E. vyskupas M. Reinys Vil. kaviškio vyskupo Karoso ir savo vardu, At-kų Centro — stud. Dobrovolskis, „Šaltinio“ — kun. Mažonas, „Ryto“ Red. — Dr. Raulinaitis, Kat. Mokytojų S-gos—p. Barkauskas, Vilniui vaduot-S-gos Marijampolės skyrius ir studentų zanavykų būrelis. Visuose sveikinimuose pareikšta daug gražių linkėjimų ateitininkams augti ir stiprėti kilniems tautos žygiams.

Toliau, Eksc. vyskupas R e i n y s laiko aktualią paskaitą „Dabartiniai moksleivių uždaviniai“, kurioje gyvais pavyzdžiais nusako moksleivio at-ko dienos darbus mokslo, tikėjimo, doros ir visuomenės atžvilgiu. Ateitininkija privalo išugdyti naują inteligentijos kartą, kuri būdama pavyzdinga visose savo savybėse, viena tegalinti sukultūrinti visą Lietuvą ir duoti jai krikščionišką rūbą.

Nutarta pasiųsti pasveikinimai Vilkaviškio vyskupui ir žymesniems at-kų vadams.

Vakare mokyt. seminarijos rūmuose įvyko didelis kapsų at-kų meno — literatūros vakaras. Po gilios J. Mikulevičiaus

kalbos, Marijampolės choras padainavo trejetą liaudies dainelių, p. Urbonas pianinu paskambino keletą klasinės muzikos kūrinių ir gabus smuikininkas Akelis pagriežė smuika. Jaunieji Vilkaviškio ir Gižų menininkai paskaitė savo vykusius literatūros bandymus, padeklamavo, ir bendras choras, p. Kamaičio diriguojamas, įspūdingai užbaigė šio įdomaus vakaro programą.

Kitą dieną net 2-juose posėdžiuose svarstomi ir diskutuojami tarpusavio kapsų at-kų susiartinimo ir bendro veikimo reikalai. Iš pranešimų matyti, kad visose kuopose darbas eina visu smarkumu, ir ateitininkai turi vadovaujamą vaidmenį visų mokyklų ir net visuomenės gyvenime.

Sėkmingesniam visų Kapsijos at-kų veikimui ir solidariam bendradarbiavimui sustiprinti, priimtos šios aktualios rezoliucijos:

1. Ugdo tarpusavio draugiškumą. 2. Daro bendras ekskursijas, gegužines, plaukiojimus Šešupe ir sporto šventes po Sudavijos kraštą. 3. Kviečia kaimynines kuopas į šventes, vakarus ir šiaip didesnes iškilmes ir jose dalyvauja. 4 Kaimynai at-kai atostogų metu, kviečiami, eina vieni pas kitus į vaišes; susieina su kaimo žmonėmis, ypač jaunimu, padainuoti, pakalbėti, riša mokslo, socialinius ir kt. įvairius gyvenimo klausimus ir bendram darbui buriasi į ratelius. Taip pat priimtos rezoliucijos, raginančios ateitininkus kelti liaudies religinį ir tautinį susipratimą ir darbuotis katalikų kultūrinėse org-jose.

Jokių vykdomųjų organų nutarta nerinkti, o kitą kapsų at-kų suvažiavimą pavesta sušaukti Vilkaviškio kuopos valdybai Vilkaviškyje, į kurį kviesti ir Zanavykijos ateitininkus.

Dr. Raulinaitis turėjo paskaitą temoj „Tautybė, krikščionybė ir kultūra". Vaizdingai nupasakojęs tikėjimo patriotizmo ir kultūros reikšmę, pataria ateitininkams lavintis specialiniuose moksluose ir užkariauti visas kultūrinio gyvenimo sritis. Ateitininkai turi dirbti Lietuvai.

Po dr. Raulinaičio ir kt. kalbų galingai sugiedojus ateitininkų ir tautos himnus, suvažiavimas su didžiausiu entuziazmu baigtas. Per suvažiavimą įvyko įdomios kapsų at-kų lengvosios atletikos rungtynės, kuriose rimtai pasirodė sporto klūbai „Vaidotas", „Aras" ir „Mirga." Pasiekta gražių rezultatų kūno kultūros srityje.

Vakare Marijampolės Rajonas visiems suvažiavimo dalyviams [190 žm.] surnošė jaukią susidraugavimo vakarienę, kurioje dalyvavo ir keletas Marijampolėa visuomenės žymesnių darbuotojų. Buvo daug nuoširdžių kalbų, linkėjimų ir linksmų dainų. Iškeltos ovacijos at-kų himno autoriui kun. Tilvyčiui, organizacijos vadams ir išvažiuojantiems vilkaviškiečiams. Kilni ateitininkiška nuotaika, tartum, sujungė visus vienminčių šeimynon drauge dirbti amžiniesiems katalikybės ir tautybės idealams.

P. Kapsalnis.

Šubata. Rygos at—kų kuopos iniciatyva Subatoj (Il ukštos apskr., netoli Lietuvos) įsikūrė š. m. bal. 3 d. moksl. ateitininkų kuopa. Tą dieną sušauktas pirmas ateit—kų steigiamas susirinkimas. Į susirinkimą atsilankė 8 asmenys; 6 prisirašė tuoj. Išrinkta kuopos valdyba, pasikalbėta bendrai apie at—kų organizaciją, apie tolimesnį kuopos veikimą ir kt.

Šiemet kuopa didelio veikimo nesuspės parodyti, nes dar tebėra organizavimosi stadijoj. Kol kas kuopa veikia slaptai; kiek geriau susitvarkiusi žada kreiptis į gimnazijos direktorių ir prašyti leisti veikti viešai. Kuopą sudaro Subato latvių valstybinės gimnazijos lietuviai moksleiviai, kurių čia yra nemažas būrelis. Kaikurie veiklesnieji moksleiviai veikia latvių moksleivių kuopelėse, o dar daugiau latvių jaunimo organizacijose; kiti dirba ir lietuvių tarpe. Reikia tikėtis, kad veiklūs subatiečiai tinkamai mokės susiorganizuoti ir sujungti visus lietuvių moksleivius iš savo apylinkės į vieną at—kų kuopą.

Būtų gerai, kad ir kiti Latvijos gimnazijų lietuviai moksleiviai, ypač didesnių miestų, kur jų yra nemaža, taip pat įsisteigtų savo tarpe lietuviškas kuopeles ir dirbtų ne vien svetimtaučių tarpe, bet ir savųjų. *Rygietė.*

Ryga. Šiais mokslo metais nežiūrint, kad darbą trukdė ligos ir kitokios priežastys, kuopa spėjo padaryti 5 visuotinus susirinkimus. Susirinkimuose paskaitas bei referatus skaitė mokytojai: T. Šidiškis, K. Žagrakalys ir patys nariai. Visuotinuose susirinkimuose būdavo visada gera nuotaika ir beveik visi nariai atsilankydavo. Po susirinkimų dažnai visi pasilinksmindavo gimnazijos salėj.

Mergaičių kuopelė padarė 12 susirinkimų, kuriuose vyresniosios draugės perskaitė 14 referatų iš įvairiausių sričių; jaunesniosios skaitydavo daugiau rašinėlių, deklamuodavo ir t.t. Savo susirinkimuose mergaitės daug drąsiau kalbėdavo ir reikšdavo savo nuomones. Kuopelė susirinkimus darydavo privačiuose butuose.

Berniukų kuopelė padarė 11 susirinkimų. Perskaitė 12 referatų, kuriuose buvo gvildenami įvairiausi klausimai; kritikavo raštus, skaitė žymių žmonių biografijas, lavinosi viešai kalbėti ir kt. Susirinkimus darydavo taip pat ne gimnazijoj.

Abstinentų sekcija padarė 5 susirinkimus ir paskaitė 6 referatus. Daugiau sekcija susirinkimų nesuspėjo padaryti, nes privačiai susirinkti mergaitėms ir berniukams būdavo sunkiau. Reikia pažymėti, kad prie abstinentų sekcijos priklauso beveik visos mergaitės ir uoliai joje dirba.

Rygos at—kų kuopa dar padidėjo. Paskutiniu laiku turi jau 50 narių. Gimnazijoj nei priešingų ateit—kams. nei kitokių kuopelių nėra. *Rygietė.*

Ateitininkų gyvenimo kronika

Pirmas aplinkraštis. „Ateities“ Redaktorius š. m. rugp. m. 30 d. išsiuntė kuopoms „Ateities“ reikalais pirmąjį aplinkraštį. Dauguma kuopų gyvai į jį atsiliepė. Tai iš viso dar pirmas šiais mokslo metais aplinkraštis.

Iškilmingai perdavė. Š. m. rugs. m. 19 d. buvusioji L. K. M. At-kų S-gos Centro Valdyba iškilmingai perdavė naujajai pareigas. Posėdyje dalyvavo visi buv. ir dabart. valdybos nariai ir „Ateities“ Redaktorius. Nuotaika buvo labai graži, pasakyta prakalbų, drauge pasitarta del tolimesnio veikimo gairių.

Mūsų namai kyla. Laisvės Alejos gale iškilo aukšti 5 aukštų Ateitininkų Rūmai. Tuoj bus dengiamas stogas. Ligi Kalėdų manoma įrengti pirmas ir antras aukštas. Visuomenė šį at-kų žygį remia. Reikėtų tik uoliai visoms kuopoms ir atskiriems nariams darbu ir pinigais prisidėti.

Nauji stud. at-kai posėdžiavo. Džiaugsmas ima, kad kasmet į mūsų Alma Mater suplaukia gan daug naujų jaunų jėgų. Siemet at-kų studentų draugoves, korporacijas, klūbus gausiai padidins nauji darbininkai. Rugsėjo m. 18 d. vienoje iš didžiųjų Universiteto auditorijų nauji studentai at-kai jau tarėsi savo reikalais. Kalbėta dėl pragyvenimo šaltinių, del studijų susiskirstymo, susipažinta su studentų organizacijomis. Susirinkimas baigtas Ateitininkų ir Tautos himnais.

Kybartai. S. m. birželio m. 11—12 d. Kybartų at-kai šventė kuopos penkerių metų veikimo sukaktuves. Visi priėjo išpažinties, išklausė šventų Mišių ir priėmė šv. Komuniją. Sv. mišias laikė ir pasakė gražų turiningą pamokslą gerb. prof. kun. J. Česaitis, po pamaldų „Te Deum Laudamus.“ Aukšt. komerc Mok. salėje įvyko šventei paminėti iškilmingas susirinkimas, atidaromas at-kų himnu.“ Susirinkimui vadovauja prezidiumas: St. Didrikis, B. P. Murinas šventei rengti k-jos pirm., J. Matusevičaitė, K. Bartnikaitė ir A. Orentas. Pasipila eilė širdingų sveikinimų: mokyt- p. K. Olšauskas Vilkaviškio at-kų vardu, prof. kun. J. Česaitis at-kų sendraugių vardu, stud. Z. Ivinskis C. Valdybos vardu, J. Stelmokaitė Kybartų skautų vardu. Taip pat sveikino Mokyklos direktorius kun. P. Karalius ir kuop. dvasios vadas kun. St. Čepulis. Be to, gauta sveikinimų ir raštu nuo Naumiesčio kuopos, „Ateities“ redaktorius A. Januševičiaus, kuop. globėjo p. A. Kizevičiaus ir nuo pirmojo kuop. pirm-ko St. Mažeikos. J. Bilevičius perskaitė kuop. penkerių metų veikimo apyskaitą. Iš apyskaitos matyt, kad kuopa paskutiniu laiku sparčiai pažengė pirmyn. Ypatingai pirmininkaujant B. P. Murinui. Be to, kybartiečiai yra nudirbę ir nemaža visuomeninio darbo organizuodami palaikydami pavasarininkus ir kitas katalikiškas draugijas. Pakelti kuopos garbės nariais: seniausias gimnazijos pedagogas, dainos mylėtojas, kuopos dvasios vadas kun. St. Čepulis,

Kun. Pijus Karalius, Kybartų aukštesnės komercinės mokyklos įkurėjas ir direktorius, at-kų širdingas rėmėjas. Susirinkimas juos sutiko gausiu ir ilgu rankų plojimu ir pagiedojo „Ilgiausių metų.“ Sventę uždarant kalbėjo gerbiamieji garbės nariai, prof. kun. J. Česaitis, C. Valdybos atstovas Z. Ivinskis ir B. P. Murinas. Susirinkimas baigiamas Lietuvos himnu. Vakare koncertas. Programoj J. Stankevičiaus vedamas choras padainuoja liaudies dainų, „Malda žuvusiems už Nepriklausomybę,“ monologas, solo dainos ir labai įdomi turininga p. Kaz. Olšausko paskaita: Ateitininkijos reikšmė Lietuvos gyvenime.

Š. m. rugsėjo m. 14 dieną įvyko Kybartų kuopos susirinkimas, kuriame išrinkta kuopos valdyba ir revizijos komisija. Į valdybą išrinkti. J. Bielevičius — pirm., P. Cižeika — vice-pirm., B. P. Murinas—sekret., O. Ramanauskaitė — iždin. ir B. Plečkaitytė knygin. Į revizijos komisiją: J. Vencius, Č. Kamaitytė, ir E. Liaubicaitė. Po penkerių metų sukaktuvių šventės ir įvykusios Palangoj konferencijos kybartiečiai pradeda šiuos darbo metus ypatingu ūpu ir plačiais užsimojimais. Taip pat džiaugiasi naujuoju gimnazijos mokytoju p. St. Balsiu, buv. „At-ies“ administratorium, kaipo maloniu kuopos rėmėju.

Kretingiečių vadai. S. m. rugsėjo 11 d. įvyko visuotinas Kretingos a-kų susirinkimas, kuriam išrinkta valdyba. J. Milius—pirm., St. Stonkutė — vice-pirm.. Vl. Statnickas — sekret., K. Čižauskaitė — iždin., J. Lūža — knyg. Rev. Komisija: P. Valinskytė, M. Jurgutytė, ir St. Kavaliauskaitė.

Linkuva dirba. Po skaidriųjų vasaros dienelių, po laisvės laiko—atostogų linkuviečiai ateitininkai visi kupini neišsemiamos energijos ir jaunystės entuziazmo skuba savo darbą toliau varyti. Šiems metams kuopai vadovauti išrinkta valdyba: pirm. Navakas, vice-p. Lėvanas, sekr. Balta, ižd. Šerkšnys ir laisvi bei kandidatai: Ad. Janulevičiutė, A. Jurgaitytė, B. Bukauskas. Kuopos globėju sutiko būti gerasis kapelionas kun. A. Grigaliūnas. Naujoji valdyba kuo veikiausiai pasirūpino ir pirmąjį susirinkimą rugsėjo 4 d. sušaukti. Susirinkime dalyvavo ir Mok. Centr. Vald. pirmininkas stud. Vl. Viliamas, Linkuvos a-kų kuopos įkūrėjas stud. Ign. Petrušaitis ir keletas studentų čių ateitininkų. Stud. Ign. Petrušaitis prakalboj nušvietė santykius a-kų su tautininkais ir nuopelnus a-kų tautiškume. Šiems mokslo metams visi nariai užsiprenumeravo „Ateitį“ ir keletas „Židinį“, o mergaitės — „Naująją Vaidilutę“. (Pagirtina! Red.) Kuopa pasiskirsčiusi į bernaičių ir mergaičių kuopeles ir į abstinentų, eucharistininkų ir mokslo—literatūros sekcijas.

Rugsėjo 5 d. aplankė Linkuvą stud. Juoz. Žagrakalys, buvęs kelius metus pirmininku, ir skaitė paskaitą „Nusikaltimai statistikos šviesoje“. Linkuviečiai tikisi daug nudirbti. Jauno entuziazmo jiems nestigs.

Panevėžio rajono ateitininkų susirinkime, š. m. rugsėjo m 8 d., išrinkta šiems mokslo metams rajono valdyba: Dvasios

Vadas—.J kun. Tilvytis (A. Žalvarnis), pirm.—J. Laučka, sekr.—U. Būtėnaitė. Be to, valdybon iš kuopų įeina: vicep.—P. Šilas, knygin.—D. Urbas, sporto vadu—J. Beinoris, Abstinentų sekcijos vedėjas—J. Jokupka.

Utenos ateitininkų kuopa, vasaros atostogoms pasibaigus, vėl griebiasi darbo. 1927 met. rugsėjo mėn. 11 dien. buvo sušauktas visuotinas at-kų susirinkimas, dalyvaujant kuopos globėjui p. K. Bražėnui ir gimnazijos pedagogams. Susirinkimas praėjo linksmai, nes dar tebeviešpatauja Palangos dvasia. Daugiausia buvo kalbama apie geresnį kuopos sutvarkymą, apie vadų privalybes ir t. t. Gerbiamas Globėjas davė gerų nurodymų kuopai sutvarkyti ir tolimesniam veikimui. Kuopos valdyba šiems metams yra ši: kuopos pirm.—D. Prūsas, vice-pirm—V. Maželis, sekr.—Pr. Bareišis, iždin.—E. Sabalytė ir knyg. Daunytė. Sekcijos tvarkosi. Bet reikia pažymėti, kad sportininkai jau nesnaudžia, bet daro įvairius pratimus, mankštas gryname ore, energingo sporto vado A. Maceikos vadovaujami.

Joniškiečiai smarkiai veikia. Š. m. rugsėjo mėn. 6 d. įvyko Joniškio ateitininkų kuopos visuotinas narių susirinkimas, kuriame išrinktas dvasios vadas kapelionas J. Gudelis ir kuopos globėjas J. Gedgaudas. Šių metų kuopos valdyba. Br. Beniušis—pirm., G. Gaigalaitė—vice p., V. Pocevičiutė—sekr., A. Žukas—ižd. ir V. Dikšas—vald. n. Revizija: J. Vainauskas, T. Skablauskaitė ir M. Buožius. Kuopa mano vėl pradėti leisti kuopos laikraštėlį „Ateitininkų Idėjos". Narių skaičius kaskart didėja, nuotaika gera.

Šiaulių ateitininkų pereitų metų taryba š. m. rugsėjo m. 7 d. savo posėdy pirmon galvon aptarė šių mokslo metų veikmę. Išėjus buvusiam pirmininkui iš organizacijos numatė naują valdybą. Šiaulių kuopos pirmininko pareigas laikinai eina jos sekretorius drg. K. Čepaitė. Šiauliečiai žada rimtai dirbti. Vadų ūpas kuo geriausias.

Kaip Mariampolė dirba. 1927 m. rugsėjo m. 3 d. įvyko Marijonų gimnazijos ateitininkų kuopos visuotinas susirinkimas. Išrinkta nauja kuopos valdyba: J. Gratkauskas—pirm., P. Stankevičius—vicepirm., vyresniųjų at-kų kuopelės pirm. ir „Ateities" platintojas ir A. Patackas — sekretor. ir jaunesnių at-kų kuopelės pirm.

Š. m. rugsėjo m. 8 d. įvyko visuotinas Marijampolės ateitininkų rajono susirinkimas. Entuziastingai sutiktas naujas dvasios vadovas kun. Švelnys. rajono pirmininku išrinktas J. Navickas, kontrolierium—J. Radzevičius; rajono valdybon išrinkti: A. Štreimikis, Vaškevičaitė (V. R. J. gimnazij.), O. Jonkaitytė, Z. Blauzdžiūnaitė (Mok. seminar.) ir P. Stankevičius (Marijonų gimnaz.).

Mūsų iškilmės Palangoje. S. m. liepos m. 15—20 Palangoje įvyko reorg. at kų konferencija. Lietuvos ir užsienio ateitininkija gausiai suplaukė į Baltijos pajūrį sau naujas darbui gaires nukaišioti, savo laimėjimais pasidžiaugti.

Pirmas plenumo posėdis. Šalia Birutės kalno Tiškevičiaus parke keturioms stud. at-kų vėliavoms plevėsuojant įvyko liepos m. 15 d. pirmas posėdis. Iškilmingas momentas. Aikštėje matyti drauge jaunas moksleivis, studentas ir žilas rimtas at-kas sendraugis. Pasipila sveikinimai. Vėliau sąjungų pirmininkai pranešinėja savo sąjungų veikimą. Prof. Pr. Kuraitis nusako Reorg. Kom. darbus.

J. E. Respublikos Prezidentas taip pat atsilankė su savo palydovais pasveikinti konferenciją. Prezidentas linkėjo, kad at-kai vis daugiau turėtų reikšmės valstybei ir Bažnyčiai.

Sąjungos posėdžiavo. Liepos m. 16 d. posėdžiavo atskiros sąjungos, įvairios komisijos ir žemaičiai at-kai.

Bendrai bažnyčioje. Tą pat dieną vakare gražioje Palangos bažnyčioje at-kai gausiai ėjo išpažinties ir pasirįžo būti uolesni tobulybės kelyje.

Šventė sekmadienį. Dieną at-kai pradėjo bažnyčioje rytmetinėmis pamaldomis ir bendra Komunija. Tą pat dieną atlaikytos iškilmingos pamaldos tarp ošiančių pušų. Pamaldas laikė J. E. vysk. M. Reinys. Dalyvavo visi konferencijos dalyviai, daug Palangos visuomenės, garbingų svečių. Vėl plevėsavo mūsų garbingos vėliavos, ošė pušys, gaudė orkestras, kaupėsi maldoje at-kai.

Mūsų daina prie Birutės kalno. Po pietų Birutės kalno pašlaitėje įvyko at-kų dainų šventė. Susirinko, suplaukė minių minios ir klausė lietuvio džiaugsmo ir skausmo sukurtos dainos garsų. Dainos klausyti atsilankė kalbos tėvas prof. Jablonskis, atgimimo dainius Maironis ir visa eilė kitų žymių tautos darbininkų.

Fakelų eisena. Vakarą ilgos at-kų eilės su degančiais fakelais rankose išsitiesė per Palangą ir nužygiavo į pajūrį. Mirgėjo tūkstančiai žiburių. Eisena sustojo prie Birutės kalno. Suliepsnojo fakelų laužas. Entuziastingai kalba Dr. Jasaitis. Ošė jūra, su jos alsavimu maišėsi galingos dainos balsai.

Vėl darbo posėdžiai. Liepos m. 18 d. įvairiose salėse vyko moksl. at-kų s-gos, abiturientų, kuopų globėjų, kapelionų, mokytojų ir sekcijų posėdžiai.

Mūsų sporto olimpiada įvyko Kurhauzo parke. Ją vedė prof. Eretas ir stud. S. Treigys; gausi programa, geras sportininkų pasirengimas, gražiai atlikta lengvoji atletika—visa darė gražaus įspūdžio ir džiugino gausiai susirinkusią publiką.

Tautos likimo misterija. Po olimpiados vakare prie Birutės kalno vėl suplaukė minios. Suvaidinta tautos likimo misterija „Nuvainikuotoji Vaidelutė.“ Miškas, bengališkos šviesos, gražus vaidinimas, žaibuojanti padangė darė ypatingai gražaus įspūdžio. Ovacijos misterijos autoriui poetui Putinui, režisieriui L. Girai ir kompozitoriui Dambrauskui.

Pamaldos už mirusius. Liepos m. 19 d. at-kai Palangos bažn. meldžiasi už mirusius.

Paskutinis plenumo posėdis. Priimami bendrieji įstatai, išklausomi komisijų pranešimai ir renkami vyriausieji Ateities Federacijos organai. Baigiamosios kalbos. Tautos ir Ateitininkų himnai užvainikuoja šios nepaprastos konferencijos darbus.

Sventasis Tėvas ir at-kai. Per reorg. at-kų konf. Palangoje Mons. Faidutti gavo iš Romos šią telegramą: „Katalikiškos jaunuomenės „Ateitis" atstovų, susirinkusiųjų Palangoje, pagarbos pareiškimą Šv. Tėvas su džiaugsmu priėmė ir, reikšdamas tėvišką padėką, meilingai teikia Apaštališkąjį palaiminimą, kaip gausiausių malonių ženklą pirmininkui, atstovams ir visiems jaunuoliams Kardinolas G a s p a r r i.

Sveikino prof. Jablonskį. Mariampolės at-kų choristai, Rygiškių Jono gimnazijos auklėtiniai, pasveikino Dainų Šventėje atsilankiusį mūsų kalbos tėvą prof. J. Jablonskį ir įteikė jam adresą. Senelis giliai sujaudintas dėkojo at-kams, prisimindamas tuos laikus, kada ir jis jaunas mokėsi toj pačioj gimnazijoj.

Ekskursijos. Liepos m. 20 d. buvo surengta ekskursija į Juodkrantę ir Nidą. Aplankyta Kuršių įlanka, „Lietuvos Sachara".

At-kų spauda Palangoje. Per visą konferenciją vidurinės mokyklos rūmuose buvo gausiai lankoma „Ateities" Redakcijos surengta pirmoji at-kų spaudos paroda. Joje buvo matyti, kiek galinga at-kų spauda.

Aplankė skautus. Liepos m. 19 d. vakare at-kų gražus būrelis su savo vadais lankėsi skautų stovykloje jiems padėkoti už malonią pagalbą konferencijos darbuose. Prie degančio laužo kalbėjo At-kų Vyr. Vadas prof. St. Šalkauskis. Malonus skautai svečius gražiai sutiko, parodė savo stovyklos gyvenimą. At-kai ir skautai — dvi viena kitą remiančios ir papildančios sąjungos, drauge tarnaujančios Dievui ir Tėvynei.

Mūsų vadai. Paskutiniam plenumo posėdy įvyko vyriausių organų rinkimai. At-kų Vyriausiuoju Vadu išrinktas prof. *St. Šalkauskis*, Ateities Federacijos Garbės Pirmininku—prof. *Pr. Dovydaitis*, Federacijos Tarybos Pirmininku — Ed. Turauskas. Į Federacijos Tarybą išrinkti: prof. Dr. M. Reinys, kun. M. Krupavičius, Dr. Mykolaitis—Putinas ir Dr. K. Pakštas. Generaliniu sekretorium—K. Šapalas. Išrinktiems ovacijos. Pirmininką ir Garbės Pirmininką konferencijos dalyviai nešioja ant rankų.

Į Garbės Teismą išrinkti: p. Ladygienė, Dr. L. Bistras ir Dr. J. Urmanas.

Į Revizijos Komisiją. A. Juška, Dr. D. Jasaitis, P. Jucaitis, prof. Kemėšis ir P. Vitkus.

Vyriausiu Dvasios Vadu išrenkamas prof. kan. Dr. *Pr. Kuraitis*. Vėl širdingos ovacijos.

Sendraugių Vadai. At-kų sendraugiu konferencija Palangoje išrinko šią C. Valdybą: Dr. P. Bielskus—pirm., Dr. Micuta — vicep., St. Ladigienė — sekr., P. Radževičius—ižd., kun. Dr. J. Česaitis—valdybos narys.

Ateitininkų organų redaktoriai. Prof. Dr. V. Mykolaitis vėl išrinktas „Židinio“ ir stud. Ant. Januševičius—„Ateities“ redaktoriais.

Permainos „Ateities“ Red. Redakcijos narys Ant. Kučinskas, baiges Teol.—Filos. fakultetą, pakviestas į Mariampolės Marijonų gimnaziją mokytojo darbui dirbti. Dabar redakcijoj dirba redaktorius, jo pavaduotojas Ant. Vaičiulaitis, nariai: Sal. Bačinskaitė ir St. Barzdukas. „Ateities“ Administratorius St. Balsys taip pat pakviestas mokytoju į Kybartų „Žiburio“ aukšt komerc. mokyklą.

Pamaldomis pradėjo. Senoji ir naujoji centro Valdybos rugs. m. 25 d. bendrai išklausė Bazilikoje šv. Mišų, ir ėjo prie Komunijos. Šv. Mišias laikė ir pamokslą pasakė Federacijos dvasios vadas prof. kan. P. Kuraitis. Pamaldose dalyvavo gražus Kauno at-kų būrelis. Po pamaldų abi Centro Valdybos bendrai pusryčiavo.

Centro Valdybos Pirmininkas Vl. Viliamas ekskursuodamas po Lietuvą aplankė Linkuvos, Šiluvos Panevėžio, Kupiškio ir Rokiškio kuopas. Linkuvoj ir Rokišky dalyvavo visuotinuose susirinkimuose ir laikė paskaitas. Šiluvoj turėjo pasikalbėjimą su kuopos globėju kun. kap. Juška, Panevėžy su rajono pir. J. Laučka, ir Kupišky su kuopos globėju Kun. kap. Rauduve.

Centro V-bos Sekr. K. Kleiva turėjo pasitarimus su Šiluvos ir Kėdainių kuopų vadais, o Šėtoj dalyvavo visuotinam susirinkime ir laikė paskaitą: „Šių dienų ateitininkija“.

Siunčia žinias. Daugelis kuopų Centro Valdybai jau yra prisintusios savo adresus ir kuopų valdybų sąstatus. Seinų kuopa Lazdijuose jau atsiuntė savo deklaraciją. Panašių raštų laukiama ir iš kitur. Bendrai kuopose jaučiama pakilusi nuotaika ir smarkūs užsimojimai naujiems mokslo metams.

Centro Valdyba visu smarkumu ėmė varyti savo darbus. Jau išleistas pirmas aplinkraštis, spausdinama įvairūs įstatai bei regulaminai, ruošiami darbo planai, tvarkoma biudžetas ir kt.

Dr. jur. Pr. V. Raulinaitis, mūsų bendradarbis ateitininkas, buvęs I, II ir III Seimo atstovas, žemės ūkio, miškų ir civilinės teisės docentas Žemės Ūkio Akademijoj priimtas prisiekusiojo advokato padėjėju, nuolatos gyvena Kaune ir dabar užsiima advokatavimu.

Baigė aukštuosius mokslus užsieny. Šį pavasarį Vienos Universitetą baigė du Vienos stud. at-kų draugovės nariai: *Ceslavas Pakuckas* geologijos, palentologijos mokslus daktaro laipsniu. Jo dizertacija „Nachträge zur oberen und mittleren Trias—Fauna von der Insel Timor Ammonvidea trachyostraca,“ *Antanas Puodžiukynas* fizikos, matematikos taip pat daktaro laipsniu. Jo dizertacija „Über die elektrische Leitfähigkeit vom Palladium im Hochvakuum und bei verschiedenen Gasen.“ Vienos Aukštąją prekybos Mokyklą baigė at-kas *Zigmas Stančius*, dabar tarnauja Virbalio muitinėj.

Grenoblio (Prancūzijoj) Elektrotechnikos Institutą inžinieriaus laipsniu baigė vyr. leit. *Br. V. Aleksandravičius*, Vyties kryžiaus kavalierius, buvęs uolus Liet. Univ. stud. at-kų draugovės narys. Baigęs mokslą grįžo vėl į kariuomenės eiles.

Baigęs Paryžiaus Universitetą gavo teisių daktaro laipsnį at-kas *Kazys Graužinis*. Dizertacija „La question de Vilna", Paris Jouve et Cie, éditeurs 25 rue Racine 1927 m. Naujas daktaras dabar paskirtas mūsų pasiuntinybės Latvijai sekretorium.

Baigė Lietuvos Universitetą. Šį pavasarį Teol.—Filos. fakult. baigė ir išlaikė egzaminus šie at-kai: *Kazim. Barkauskas* (licenciatu), *Myk. Gylys* (licen.); Humanitarinių m. fak.: *Ona Girčytė*. Rudenį išlaikė baig. egzaminus Teol.—Filos. fak. „Ateities" Redakcijos narys *Ant. Kučinskas*, at-kų generalinis sekretorius *Kaz. Sapalas*, *Balys Tarvydas* ir *M. Freimanas*. Visi baigusieji buvo uolūs „Ateities" rėmėjai ir skaitytojai. Lieka tik palinkėti naujiems mūsų darbininkams sekmingai dirbti Lietuvai ir Kristui.

Studentų vadai, išrinkti per Stud. At-kų S-gos konferenciją: Juoz. Leimonas—pirm., S. Rauckinas — vicepirm., Z. Ivinskis— sekr., J. Jaržemskaitė—arch. ir A. Adomonis—ižd.

Į Moksl. At-kų S-gos C. Valdybą išrinkti: Vl. Viliamas — pirm., K. Kleiva—sekr., V. Kazlauskas—ižd. ir ved.: A. Sereikytė — merg. reik., V. Makutėnas—vyrų., A. Graunas—jaun. at-kų r., J. Barisas—euch. r., L. Tamošauskas — abst. r., C. Griniutė — meno mokslo., P. Martišius — visuom. r. ir V. Ražaitis—sporto reikalų.

At-kai baigė aukštesniąją mokyklą. Alytaus gimnaziją: M. Dzenkauskaitė, St. Griškevičius, J. Karlavičius, A. Korasnickaitė, Pr. Krasnickas, A. Ižganaitis, J. Jarmala, M. Morkeliūnaitė, A. Stankevičaitė, V. Sčesnulevičius ir V. Vabuolas. J. Barkaitis baigė be brandos atestato.

Dvimetinių Alytaus mokytojų kursų, antrąjį kursą baigė šie ateitininkai: Pr. Bilius, A. Bugailiškaitė, M. Burzdzikaitė, M. Pangonytė, I. Runta, Vl. Rutkauskas, M. Sidaravičaitė ir A. Stankevičaitė.

„Žiburio" gimnaziją Lazdijuose: V. Drūtys, J. Pajaujis, K. Petruškevičius, J. Sakalauskaitė ir V. Valiukevičius. Minėtieji asmens visą gimnazijos laiką buvo pavyzdingiausi klasėje mokiniai, geriausi at-kų kuopos darbuotojai ir pastaruoju laiku kaimo jaunimo organizatoriai. Gimnaziją baigdami, mokslo pažymių atžvilgiu užėmė pirmąsias vietas kitų tarpe. Visi tęs mokslą aukštojoje mokykloje.

Linkuvos gimnaziją: Ant. Čeilytkaitė, Aleks. Dičperis, Ant. Dulevičius, Teod. Kriaučiūnaitė, Jon. Malinauskas, Kaz. Petrušaitis, Aleks. Plūkaitė, Vl. Račys, Pov. Simonaitis, Juoz. Stepanas, Gasp. Vaičeliūnas, El. Sumskytė ir Alf. Valašinas. Vieni iš jų stojo į Lietuvos Universitetą, o kiti — specialias mokyklas. Likusieji nariai linki savo brangiems idejos draugams, laimingos ir šviesios ateities!

Naujausios žinios.

(Mūsų specialaus korespondento).

Biaurus oras—lyja, smarkus vėjas. Sėdžiu namie ir neturiu ko veikti. Satiga sučirškė telefonas. Alo! Kalba „Ateities“ redaktorius. Prašo užeiti. Gerai!

— Sveikas, gerbiamasis! Ką sakysi?

— Sveikas. Nepyk, kad lyjant tave šaukiau. Matai ir pas mane yra bėdų. Žiūrėk, jau 5 dienos po termino, kai kuopos turi atsakyti į mano aplinkraštį, o iš 80 atsakė tik 20 kuopų. Neklaužadas ketinu nubausti, nes geruoju nesusitariu—surašysiu kuopas, platintojus ir paskelbsiu „Ateity“.

— Redaktorius esi, todel apie redagavimą papasakok“.

— Gerai. Mat, žmogus pasiguodi, kas labiausiai rūpi. O finansai šiuo atveju man labai svarbūs. Del bendradarbių galiu pasakyti, kad jų nestokuoja. Ir mergaitės ir bernaičiai tik pliekia rašo ilgiausių eilėraščių, net poėmų, galybes, ir vis man siunčia. Vieni bendradarbiai ir bendradarbės liūdi, skundžiasi, kad mylimasis ar mylimoji pradeda atšalti, kiti vėl savaip posmuoja, į Parnasą kopia. Beletristų mažiau, negu eilių rašytojų. „Ateitis“ reikės labiau moksleiviams pritaikinti, bet šis numeris dar senoviškas. Su pirmuoju numeriu visada menkiausia, todel ir išleisti suvėlavom.

— O kam aš reikalingas. Negi pasiguosti norėjai? paklausiau.

— Ne! Matai reikia korespondento, drąsaus, džentelmeniško, lygiai tokio, kaip tu. Gal sutiktum? Reiktų pasikalbėti su aukštais ponais, o tu, žinau, nuėjęs akių neišdegsi — nesi bailys.

— Labai ačiu. Noromis.

Šiandie, gal, užsuktum pas mūsų s—gos C. V. pirmininką V. Viliamą, o vėliau ir pas kitus mūsų, ateitininkų, ponus užeisi.

— Gerai. Sudie...

Paspaudžiau skrybėlę, kad vėjas nenuneštų, bet netrukus pats turėjau ją nuimti, nes atsidūriau ties C. V. pirmininko butu.

— Kas girdėti, malonus Pirmininke, Jūsų atstovaujamos S—gos Centro Valdyboj?

— Nesigirdamas galiu pasakyti, kad viskas eina kuo puikiausiai. Mano atstovaujamą valdybą sudaro nepaprastai gyvi ir energingi 8 vyrai ir 2 darbščios, malonios mergaitės. Visos ir visi uždegti Palangos konferencijos didingų žygių ir gerokai pasilsėję pas tėvučius, dabar suvažiavę į Kauną, su jaunu pasiryžimu kimba prie mūsų didelės organizacijos vadovavimo darbų.

— Kokie svarbesni darbai numatomi šiais metais atlikti?

— Organizacijai, turinčiai tūkstančius narių, deramas klestėjimas stato daug ir didelių darbų. Visi tie darbai smulkiai yra numatyti paruoštoj deklaracijoj ir atskirų reikalų vedėjų darbo planuose.

Vienas didesniųjų darbų bus reorganizacijos įvykinimas. Per mėnesį išleisime įstatus, statutus, regulaminus. Ligi Kalėdų išdirb-

sim plačias veikimo programas. Rūpinsimės, kad ligi to pat laiko būtų galutinai išdirbtas tradicijų bei ceremonialo statutas, numatyta vėliavos ir pasireiškimo ženklai. Per Kalėdų atostogas manom suruošti organizacinius kursus geriau į reorganizaciją įsigilinti ir vadams paruošti. Bendrai, kol reorganizacija pasieks visoj savo pilnumoj kuopas, kuopeles, ratelius, sekcijas, būrelius, reiks daug padėti pastangų ir darbo. Šiam dalykui greičiausiai dar teks suruošti vienus kitus rajoninius kursus, kas mūsų taip pat numatyta.

Nors dauguma kuopų pernai buvo aplankytos, bet liko ir neaplankytų. Neaplankytos kuopos bus visos lankomos. Iš 80 kuopų yra apie 15 silpnesnių, kurių veikimą stengsimės sustiprinti. Tai mums, tikimės, pasiseks, nes ir provincijoj ateitininkai turi visur gerą vardą ir daug palankių inteligentų. Kauno kai kurių mokyklų ateitininkų veikimas taip pat bus stiprinamas. Ypatingai tamprius ryšius palaikysime su užsienio kuopomis — Rygoj ir Subate. Taip pat rūpinsimės steigti naujų kuopų. Mes tikimės, kad neliks nė vienos mokyklos, kur nebūtų at—kų kuopos.

— Kokie santykiai manoma palaikyti su „Jaunosios Lietuvos“ ir kitomis moksleivių organizacijomis?

— Su visomis organizacijomis mes laikysimės kultūringos, ateitininkams tinkamos, taktikos, kokios organizacija laikosi nuo pirmų savo gyvenimo metų. Ateitininkų keliai visumet aiškūs. Mūsų santykiai su kitomis moksleivių organizacijomis pareis nuo to, kiek yra aiškūs tų organizacijų siekimai bei tikslai. Negalime mes nei draugauti nei pyktis su tokiomis organizacijomis, kurių veidas nėra aiškus. Tokia yra ir „Jaunosios Lietuvos“ moksleivių organizacija. Mes tik stengsimės konstatuoti esminį skirtumą tarp ateitininko ir tautininko, eidami užsibrėžtu keliu į naujus laimėjimus.

— O su užsienio organizacijomis ar bus santykiai palaikomi?

— Tamsta kaip tik priminei dar vieną mūsų užsibrėžtąjį darbą. Nuo šių metų su užsienio katalikiškomis moksleivių organizacijomis palaikysime ypatingai gerus santykius. Tam reikalui prie Centro Valdybos bus pakviesta keletas svetimas kalbas mokančių studentų, kurių uždavinys ir bus šie santykiai palaikyti. Bet apie tai gal dar kartą teks mūsų organą painformuoti. Tuo tarpu užteks.

— Žemai dėkoju. Sudie!

— Sudie. Laimingos kelionės.

Aš vėl atsidūriau Laisvės Alėjoj. Bet bastytis neturėjau noro, nes visos panelės nuo lietaus parasonikais taip užsidengė, jog veidelių nebuvo matytyti, senos nuo jaunos atskirti negalėjau. Todel nuėjau namo ir ėmiau galvoti, pas kokį poną kitąsyk užsukus.

Koresp.

KNYGA IR MENAS.

Mūsų kūryba.

Su dideliu džiaugsmu man šiandie tenka kalbėti apie dalį naujai gautų mūsų kūrybos žiedų. Naujų minčių, gilesnio jausmo, daugiau sielos juose randu, o tai — jaunųjų plunksnos pažanga! Pirmoj eilėj prieš mano akis guli —

Kauno „Saulės" At-kų š. m. vasario mėn. pasirodęs 1 Nr. **Rytmečio Gandai**. Rašo *Ant. Jasiūnas* „Moters šešėliui", „Bokšto sargas" ir „Užsnūdusios sielos". Pirmam savo kūrinėlyj Jasiūnas parodo visai rimtus bręstančio menininko gabumus ir išlavintą grožio atjautimą, mintis gražiai suestetinta. „Užsnūdusios sielos" yra novelės pobūdžio ir kūrinėlis dar nebaigtas, lauksim pabaigiant. Toliau eina *M. Jankūno, J. Reinio, St. Zavišos* ir *Dzūkijos Vėjelio* eilėraščiai. *Miško Gojelis* rašydamas apie pasaulėžvalgą iškelia būtiną reikalą skaityt moksleiviams daugiau knygų, užgrūdint savo dvasią atsidavimu darbui, maldai ir Kristui Sv. Eucharistijoj. *Pr. K.* pamatuotai nusiskundžia, kad organizacijos nariai labai nutolę nuo vadų, v-bos narių, nes tada nėra galima bet kokiam didesniam darbui sutelkt jėgų. Pabaigoje laikraštėlio neblogai suredaguotas skyrelis „Liaudies stygos" ir kronika. Leidinėlis parašytas mašinėle.

Pirmieji Žingsniai, Utenos At-kų k. laikraštėlis š. m. kovo mėn. 3 Nr. Redaguoja *E. Sabalytė*. Idejinę ir organizacinę laikraštėlio dalį atstovauja *V. Stakišaitis*, dailiosios literatūros — *A. Budrys, J. Alkis, Sakalas, Žibutė* ir *Žvangutis*. Budrys pamėgęs mūsų Krėvę dainuoja jo stiliumi apie „...garsius tėvelių darbus". Rašinėlyj įdėta daug tikro jausmo ir laki fantazija užtikrina autoriui ateitį dail. literatūros dirvoj. *Žibutei* gi labai sekasi vaizdžiai apibūdinti gyvenimo nuskautos sielos virpėjimus. Tema gal ir iš paties gyvenimo imta, bet ne kiekvienas taip atpasakos. *Berželis* judina ateitininkus stiprinti ir lavinti savo fizines jėgas, kūną sportu. Tai aktualus ir susirūpintinas jaunimo tarpe klausimas. Kiekviena kuopa privalėtų turėti sporto klūbą, jei jos nariai neturi progos dalyvauti kitose sporto organizacijose. Prie tų pačių aktualių klausimų *D. Prūsas* ragina at-kus įeiti į artimesnius santykius su skautais, pamiršti visus kylančius nesusipratimus ir vieni kitų padedami dirbt bendrą auklėjimosi darbą. Laikraštėlis taip pat parašytas mašinėle ir dailiai atspausdintas.

Mariampolės At-kų Rajonas leidžia **„Ateities Aidus"**, balandžio m. Nr. 1 (21). Veik pusę laikraštėlio užima eilėraščiai ir lengvesnio turinio rašinėliai. Čia sutinkame *Ežero Nimfą, Saulutę, Liūdesio Aini, Antaną A., Šešuolę, O. K.* ir *Dainorą*. Čia nusiskundimai, liūdesys, sielvartai ir džiaugsmai liuliuoja jauną sielą, bet ši vis delto yra kupina optimizmo, su pasitikėjimu ir viltimi žengia pro gyvenimo angą į atviras jo jūras. *J. Mikulevičius* gvildena poetinės kūrybos kelius, o Redakcija baigoj skelbia įdomų konkursą beletristikos kūrinėliui parašyti, kuris vėliau

tilptų laikraštėlyj. Be galo pagirtinas mariampoliečių toks praktiškas susirūpinimas iš jaunų dienų skatinti prie plunksnos darbo. *J. Retis* nagrinėdamas at-kų reorganizaciją perša tuojau savo tarpe gyvenime išbandyti kai kurių tos reorganizacijos punktų tinkamumą. Be to, laikraštėlyj plačiai vedama Rajono gyvenimo kronika. Leidinėlį puošia gražios iliustracijos.

Jaunystės Ziedai, Mariampolės Mar-jonų Gimn. At-kų laikraštėlis š. m. balandžio m. Nr. 2. Turinyje eina Liūdesio Ainio, Dormanto, St. Šerkšno, S. T., St. Bagaišio, F. Dziedulionio, St. R. ir Vipro originalūs bei versti rašinėliai. Gyvas ir įvairus šis numeris, net pirmąjį žymiai prašoka.

Sesutė iš Šakių š. m. sausio—vasario mėn. Didesnę laikraštėlio dalį užima *N-tės* pjesė „Našlaičių keliais". Toliau *Nijolės* ir *Fidulės* eilėraščiai. *Mindos* — „Pakirsta erškėtrožė" ir *Gitaros* — „Vienatvės Draugei".

Inkarėlis, Biržiečių At-kų organas š. m. 2 Nr. X-as str-lyj „Nejaugi" gvildena pasaulėžiūros klausimus. Toliau *Jaun. Vaidevučio* — „Daina", „Elgetos", „Vai žaliuoj žaliuoja". *Juozo Kn.* vertimas iš Knut Hamsun „Pasakojimas apie žiedą". *A. Skirgailos* — iš prof. Udės „Charakteris ir kaip jis įgijamas". Piešiniai daryti *Vin. Bliudniko ir Ant. Kučo.* Pagaliau—skelbiamas konkursas komedijai parašyti.

Tiek šiam kartui Redakcija gali paminėti atsiųstųjų laikraštėlių ir išsiilgusi laukia naujų, ypačiai iš tų kampelių, apie kuriuos iki šiol maža tebuvo girdėti.

Pr. Žydrūnas.

Ateities Rytai Prienų ateitininkų šafiragrafuotas laikraštėlis, 1927 m. 1 Nr. 76 pusl. Redaktorius Kazys Banionis. Turinys gana įvairus, tačiau daugiausia yra eilėraščių ir beletristinių dalykėlių. Laikraštėlis papuoštas gražiomis vinjetėmis ir piešinėliais. Iš visų straipsnelių ir eilėraščių trykšta jaunatvės dvasia — drąsūs užsimojimai, kilnūs pasiaukojimai ir gražus idealingasis romantizmas. Daugiausia prirašyta Stasio Žemaičio (kuopos pirmininko) ir J. M. L.

Tenka tik palinkėti prieniečiams ir toliau „Ateities Rytais", kaip jie sako, neužsigavėti, bet ir toliau leisti ir lavintis.

Vl. V.

J. Gobis. **Meilė ir gyvenimas.** Kaina 2 lt. 20 ct. 40 pusl. Linkuva. 1927 m.

J. Gobis mūsų jaunimui žinomas iš savo psichologinio pedagoginio turinio veikaliukų. Ir šioji knygutė autoriaus skiriama inteligentiškam jaunimui supažindinti su meile psichologiniu ir pedagoginiu atžvilgiais.

P. Gobis pajudino tikrai opų ir jaunimui be galo rūpimą klausimą, nes erotinė meilė užklumpą kiekvieną pačiu kūno ir

sielos brendimo metu, ir šiokia ar tokia jos įtaka daug nulemia galutiniam asmenybės susiformavimui. Per ištisą veikalėlį pravesta mintis, kad meilės jausmai sukomplikuoją sielos gyvenimą, padaro ją giliau atjaučiančią gyvenimo grožį, žmonių vargus, pagimdo ilgesį idealaus pasaulio, prisirišimą prie jo Kūrėjo, atsidavimą pasiaukojimą kitų gerovei. Ji teikia maksimumą gyvenime laimės ir turi nepamainomos galios stiprint kuriamąją energiją. Bet iš antros pusės ji gali moraliai sugadinti žmogų, apvilti, padaryt jį nihilizmo, panteizmo garbintoją ir egoistą ta prasme, kad jis nieko kito nemylės be savo mylimo asmens. Tai be įgimtos dispozicijos daug pareina nuo išauklėjimo. Krikščioniškai išauklėtas jaunimas yra visada linkęs meilėje ieškot idealizmo, grynojo psichizmo ir vengti meilę suprozinti. Šitai turiu ypatingai pabrėžti, nes ideališkoji meilė ilgina svajingosios jaunatvės dienas, o suprozintoji yra jai mirtinas smūgis į pačią širdį. Iš to kyla nepasitenkinimas savimi, nusivylimas, sielvartai, pasibiaurėjimas pačiu gyvenimu ir ilgesys saulėtų dienų, kurios jau retai kada tegrįžta. Pasenti nėra ko skubėti, gyvenimas toks trumpas, kad gelsvas plaukas pabals nelauktas.

Meilė kaip tokia nėra vengtina nė ieškotina. Bet įsimylėjusieji turi būt budresni už skautišką jaunuolį, kurio ir užmerktos akys pavojų pajunta. Mylimieji vienas kitam tenesie kasdieniniai draugai, bet sielų bendraminčiai, kurie vienas kitą stengiasi patraukt ne veido spalvos skaistumu, ne plaukų garbanomis... bet nūolatiniu sielos tvirtinimu kilnios meilės, grožio, dorovės, darbo ir mokslo vertybėmis. Bet kita vertus nereikia į erotinę meilę žiūrėt, kaip į aukščiausią gyvenimo idealą, užpildantį visas sielos troškimų tuštumas, kuriam išnykus, nebėra nė prasmės pasaulyj gyvent. Yra daugelis kitų kilnesnių idealų, prie kurių artintis meilė tik padeda.

P. Gobis savo knygutėj palietė ir patį meilės apibendrinimą, jos psichofizinį pagrindą, jos santykius su estetiniu, moraliniu, religiniu ir šeimos gyvenimu. Užsimojimas platus, tik, deja, nė suformuluotos aptarties ten nerandam, be keletos patetiškų citatų, nė kiek platelesnio supratimo apie jos genetinį pagrindą, ir labai konspektyviškai bei bendro pobūdžio frazėmis aptariama tos meilės įtaka akcentuojamam gyvenimui. Del to kai kurie tvirtinimai pasirodo ne visai tikėtini, pav., pasakymai — „... be iliuzijos nėra grožio". „Jei žmogus iš neigiamų gyvenimo faktų nesimokys dorovės, tai jis niekumet nebus materialistas" ir k. Žinoma, sunku taip plačiai paliestus klausimus sutalpinti į keturiasdešimtis puslapių. Be to, tame pačiame veikalėly grubus knisimasis į fiziologinės meilės priežastis ir iš antros pusės stengimasis suidealizuot tą pačią meilę maža tėra suderinami, juoba, kad tai skaitys žmonės daugumoje pirmąją meilę gyvenantieji ar ką tik pergyvenusieji. Bet šiaipjau veikaliukas mūsų literatūros rėtyje uždengia vieną spragą ir jaunimas gali pasiskaityti.

Pr. Žydrūnas.

Nala ir Damayanti. Epizodas iš Mahabharatos. Iš prancūzų kalbos išvertė *Vikt. Kamantauskas.* Kaunas. 1927 m. „Raidės" spaustuvė. Kaina 1 lt. 20 cnt. Sukrauta Šv. Kazimiero D-jos Knygyne.

Tai išleistas atskira knygelė gražus, spausdintas praeitais metais „Židinyje" epizodas iš didžiulio indų epo „Mahabharata", kurs graudingai ir švelniai nupasakoja mums poros to epo žymiausių veikėjų—karaliaus Nalos ir jo žmonos Damayanti—meilingus pergyvenimus laimėje ir nelaimėje. Pats epas yra labai ilgas, nes aštuonis kartus didesnis kaip „Odisėja" ir „Iliada" paėmus drauge ir išleistasis Nalos ir Damayanti epizodas yra taip pat tik padarytoji prancūzų kalba, iš kurios vertėjas vertė, maėstriškoji santrauka. Tačiau joje jau nėra to nelygumo, nėra to fabulos išblaškymo, o susidaro vientisas minėtų veikėjo pergyvenimų vaizdas. Vertėjas, matyt, supranta mūsų mokyklų reikalus ir šitokiais vertimais jisai palengvina moksleiviams eiti nustatytąjį mokslo programos kursą, nes su minėtu Mahabharatos epu mūsų gimnazijose susipažįstama jau VI klasėje ir todel moksleiviai vertėjui už jo darbą bus dėkingi. Be to, bus patenkintas pirkęs šią knygelę ir kiekvienas mėgstąs skaityti inteligentas.

Z. Samanius.

Atsiųsta Redakcijai paminėti.

A. Venys, **Jaunos svajonės.** Eilėraščių rinkinys. Autoriaus leidinys. Kaunas 1927. 98 psl. Kaina 1 lt. 50 c.

Dvasios vadovybė. Siekiantiems tobulybės keletas trumpų nurodymų: kaip naudotis dvasios vadovybe? Kaip atlikti gera išpažintis? Marijonų vienuolijos leidinys. Mariampolė 1927. 30 psl.

Nala ir Damayanti. Epizodas ir Mahabharatos. Iš prancūzų kalbos išvertė *Vikt. Kamantauskas.* Kaunas 1927 m. 34 psl. Kaina 120 c. Sukrauta šv. Kazimiero Dr-jos Knygyne.

Dr. A. Maliauskis, **Mokykla.** Religija ir kultūra Nr. 1. šv. Kazimiero Dr-jos leidinys Nr. 424. Kaunas 1927. 32 psl. Kaina nepažymėta.

Dr. A. Maliauskis, **Ką sako gyvenimas?** Religija ir kultūra Nr. 2. šv. Kazimiero Dr-jos leid. 423. Kaunas 1927. 32 psl. Kaina nepažymėta.

Dr. A. Maliauskis, **Įvairumai.** Religija ir kultūra Nr. 3. šv. Kazimiero Dr-jos leid. 426. Kaunas 1927. 32 psl. Kaina nepažymėta.

Augustinas Arndt S.J., **Šv. Stanislovas Kostka S. J.** Iš vokiečių vertė *V. Balsys* ir *V. Brizgys.* Kaunas 1927 m. 200 psl. Kaina 250 c.

Ubagėlis 3 veiksmų vaizdas. Iš prancūzų kalbos laisvai vertė *Vl. Mažonas.* „Šaltinio" knygynėlio Nr. 1. Mariampolė 1926 m. 34 psl. Kaina 125 c.

Kun. V. Grašis, **Atsiminimai iš bolševikų nelaisvės.** „Saltinio“ knygynėlio Nr. 3. Mariampolė 48 psl. Kaina 1 l.

O. S. Rossignoli, **Dievo stebuklai šventosiose Mišiose.** Dalis I. Sv. Kazimiero Dr-jos leid. Nr. 421. Kaunas 1927. 68 psl. Kaina nepažymėta.

Kun. Dr. A. Maliauskis, **Už tikėjimą ir tėvynę.** X leid. Sv. Kazimiero Dr-jos leid. Nr. 422. Kaunas 1927. 32 psl. Kaina nepažymėta.

Ištisų metų šventųjų gyvenimai. Antras papildytas leidimas, I dalis Šv. Kazimerio Dr-jos leidinys Nr. 422. Kaunas, 1927 m. 302 psl. Kaina 4.50 lt.

Mano kalendorius 1928 m. Pirmieji metai. „Vairo“ B-vės leidinys. Kaunas, 1928. 8 psl. Kaina 1 lt.

Neužmiršk Lietuvos. Redagavo A. *Marcinkevičius*. Liet. Šauliu S-gos leidinys. Kaunas, 1927. 236 psl. Kaina 5 lt.

A. Busilas, **Pirmieji žingsniai.** Elementorius. „Vairo“ B-vės leidinys. Kaunas 1927 m. 8 psl. Kaina 1.50 lt.

Pranešimai

Didelė loterija.

1927 m. lapkričio 15 d. įvyksta At—kų Sus. Fondo didelė fantų loterija.

Loterijoj pirkęs 10 iš eilės bilietų tikrai laimės. Pirkęs ir mažiau gali laimėti. Loterijoj gali išlošti karvę 500 litų vertės, separatorių — 180 litų vertės, gražių kedžių, radio priimtuvų po 60 lit., smuikų po 40 lt. vertės, sidabro laikrodį 50 lit. vertės, paveikslų, Vilniaus albumų, gintaro daiktų, skarų, skustuvų, peilių ir kitų gerų daiktų.

Laimėjus galės atsiimti iš sandėlio Kaune, Laisvės Al. 3 nr. Prašantiems bus siuntinėjama paštu (siuntinio išlaidas apmoka laimėtojas). Išlošę numeriai bus paskelbti „Ateity“, „Pavasary“, „Ūkininke“, „Ryte“ ir „Šaltiny“.

Loterijos bilietų platintojams skiriamos premijos. Pirma premija — gražus sidabro laikrodis. Kitos premijos ir nemažesnės vertės. Bilietų prašoma pasiskubinti užsisakyti, nes šiemet ši loterija yra vienintelė ir labai didelė. Loterija skiriama labdaringiems neturtingų studentų ir moksleivių tikslams. Bilietų užsakymais prašome kreiptis tokiu antrašu: Kaunas, Laisvės Al. 3 Nr. Loterijos Komisija. Loterijos Komisija.

Prašome siųsti prenumeratą II pusmečiui

Skolingos kuopos prašomos kuo greičiausiai atsiteisti už „Anksti Rytą“.

„Ateities" reikalai kuopose.

Į „Ateities" Redakcijos ir Administracijos aplinkraštį iš 1927 m. rugp. mėn. 30 d. paskirtu laiku atsakė ir atsiuntė pinigų šios kuopos. Kretingos — plat. V. Statnickas, Kybartų — B. P. Murinas, Kauno mergaičių seminarijos, Linkuvos - J. Pažemeckas, Merkinės — Z. Sviklas, Marijampolės Marijonų gimn. — P. Stankevičius, Plungės — K. Leinartas, Pasvalio — V. Čuplinskas, Panevėžio vyrų gimnazijos — B. Gaižiūnas, Panevėžio mokytojų seminarijos — A. Dulkytė, Rokiškio — P. Pranskūnas, Raseinių—P. Butrimas, Seinų — J. Stanulis, Šakių — K. Kurelaitis, Šilalės, Tauragės — Gulbinskas, Utenos — D. Masiulis, Ušpalių — J. Sobalys ir Vilkaviškio — V. Literskis. Tik atsakė: Alytaus kuopa, Joniškio, Jurbarko jaun. at-kai, Eržvilko, Marijampolės mokyt. sem., Rietavo, Rygos, Sėtos, Ramygalos ir Skuodo. Visai nesiteikė atsakyti: Antalieptės, Biržų, Ežerėnų, Gruzdžių, Gižų, Giedraičių, Jonavos, Ylakių, Jurbarko vyresniųjų, Kalvarijos, Kaišiadorių, Kedainių, Kupiškio, Kražių, Leipalingio, Mažeikių, Mariampolės vals. gimnazija, Naumiestis Šak. ir Taur. Panevėžio mergaičių gimnazija, Pilviškių, Prienų, Raguvos Skapiškio, Šiauiių visos kuopos, Švėkšnos, Šėduvos, Šėdos, Telšių, Ukmergės, Veiverių, Vilkijos, Žiežmarių ir visos nepaminėtos Kauno kuopos.

Siųsdami šį aplinkraštį nemanėme, kad tiek daug kuopų nesiteiks į jį atsakyti. Labai gaila! Kada mes pradėsime būti sąžiningi? Visoms į mūsų aplinkraštį atsiliepusioms kuopoms, platintojams širdingai dėkojame ir tikimės, kad ir kiti paseks jūsų pavyzdžiu.

„Ateities" Administracija

PADĖKOS.

Širdingai dėkoju „Ateities" Redakcijos nariui Ant. Kučinskui ir administratoriui St. Balsiui, padėjusiems man redaguoti ir leisti „Ateitį". Linkiu jiems sėkmingai dirbti mūsų jaunosios kartos auklėjimo darbą

Antanas Januševičius,
„Ateities" Redaktorius

Kun. A. Žilinskui Griškabūdyje už 25 lt. ir kun. X taip pat už 25 lt. auką širdingai dėkoja *„Ateities" Administracija.*

Visiems, kurie savo aukomis padėjo Kybartų at-kų sporto sekcijai „Skaidrai" vykti Palangon į at-kų olimpiadą, širdingai dėkojame

„Skaidros" Valdyba.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Kl. Dulkei, Pempei, Kruojui, Motiejui, I. Levikai labai dėkoja „At." Red. už atsiųstus eilėraščius; nors jie dar ne visi spausdintini. Laukiam daugiau.

Gilboniui ir k. Eilėraščių nedėsime — silpni.

Marijai. Atrodo, kad draugė gali rašyti, tik daugiau savarankiškumo, mažiau kitų nevykusio sekimo.

J. *Trumpuliui.* „Gatvės vaiko" nedėsime. Veikalėlis reikėjo geriau apdirbti. Įspūdį gadina šiurkštus išsireiškimai. Veikiamieji asmens labai neryškūs — nesuprantamas nei bernas nei vaikiukštis Vinka.

H. Pempei. Be reikalo tiek daug liūsti. Ateis laikas, kad ir tavo darbas bus naudingas. „Svajonių vakare" kartojamos mintys senai visiems žinomos

J. *Neroniui.* Siužetas neįdomus — tokiais visi pirmuosius bandymus pradeda. Stilius neoriginalus. Paimk įdomesnių siužetų, — o jų pilnas mūsų gyvenimas, — išsidirbk originalesnį stilių, o rašyt galėsi,

Redaktorius A. Januševičius. „RAIDĖS" spaustuvė Kaune

Skaitykite „RYTĄ“

Vienintėlis dienraštis, kuriame rasite paliečiamus gyviausius gyvenimo reikalus. Tik „Rytą“ skaitydami pažinsite tikrą Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą.

Prenumeratos kaina:

Pristatant į namus,
metams 62 lt. mėn., 6 lt.

Siunčiant paštu,
metams 50 lt., mėn. 5 lt.

Užsieniuose,
metams 100 lt., mėn. 10 lt. (Vokietijai, Latvijai ir Estijai taikomas Lietuvos tarifas).

Jau išėjo iš spaudos **eilėraščių rinkinys**

SĄLOMEJOS NERIES

80 psl.

KAINA

2 lt. 50 ct.

ANKSTI RYTĄ

Išleido „ATEITIS“

Išsirašantiems iš „Ateities“ Administracijos Laisvės al. 3 nr. ne mažiau 2 egz. kainuos po 2 lt. su prisiuntimu. Reikalaukite visuose knygynuose.

Lietuvi, neužmiršk, kad

„Šaltinis"

tau tarnauja, nes kas savaitę teikia daug žinių iš jaunimo gyvenimo, gražių apysakų ir veikalų vaidinti teatre. Be to, iliustruotame „ŠALTINY" yra ūkininkų, šeimynos, sveikatos ir kiti skyriai. Metams 12 litų, 1 mėnesiui tik vienas litas. Reikalaujantiems siunčiama 1 nr nemokamai. Adresas: Mariampolė, „ŠALTINIS".

Radio, radio, radio!

Moksleivi, kai pirksiesi rudieniui radio aparatą ar jo dalių, tau maloniai pasitarnaus **lietuvis** technikas **J. Barisas**, Kaunas, Laisvės Al. 64 šv. Kazimiero knygyne. Galima užsisakyti ir raštu. Didelis pasirinkimas, **moksleiviams** nuolaidos. **Savi pas savuosius!**

Jau išėjo iš spaudos

Kaunas Laisvės al. Nr. 48 Tel. 984

„Vairo" B-vės leidžiamieji kalendoriai 1928 metams

1 **Mano Kalendorius** 96 pusl. didelio formato. Su daug paveikslų: Lietuvos Kunigaikščių ir Rašytojų. Litografijos spalvotas viršelis, dailiai visas kalendorius atspausdintas, gražios išvaizdos. Naudingas jaunuomenei, ūkininkams, šauliams ir miestelėnams. Kaina tik 1 lt.

2 **Sieninis kasdien nuplėšiamas** su įdomiais pasiskaitymais. 1928 m *Kalendorius*. Gražaus darbo, minitiuriškas, tokio gražaus kalendoriaus dar mūsų visuomenė nematė. Kaina tik 2 lt.

3 Lentelės sieniniam kalendoriui spalvotas, litografijos darbo su Lietuvos *Kunigaikščių*, D-ro *Basanavičiaus*, *Vyties* ir *A. Smetonos* Lietuvos prezidento paveikslai. Kaina 25 ct.

Reikalaukite visuose knygynuose ir pas įvairius pardavėjus, bažnytkiemiuose ir pas leidėją *„Vairo B-vės* Knygynas *Kaunas*, Laisvės al. 48.

Knygynai ir perkupčiai skubėkite su užsakymais, nes tų *kalendorių* skaičius išleistas neperdidelis. Perkantieji didesniame skaičiuje gauna *dideliausias nuolaidas, todel naudokitės proga.*

„Raidės" spaustuvė Kaune Kęstučio g-vė 44.

88-712-30